

Vocabulari dera tecnologia dera informacion (occitan aranés)

Acadèmia aranesa dera lengua occitana

**VOCABULARI DERA
TECNOLOGIA DERA INFORMACION**

VOCABULARI DERA TECNOLOGIA DERA INFORMACION

(occitan aranés)

(Provisionau)

Era existéncia der Institut d'Estudis Aranesi – Acadèmia aranesa dera lengua occitana, e aguesta publicacion, son possibles gràcies ara ajuda de:

Conselh Generau d'Aran
Generalitat de Catalonha
 Departament de Cultura
 Departament d'Ensenhament
 Departament de Justícia
Fundació La Caixa
TERMCAT
Ajuntament de Naut Aran
Ajuntament d'Es Bòrdes
Ajuntament de Vilamòs
La Caixa – Vielha

Era seccion aranesa der Institut d'Estudis Aranesi – Acadèmia aranesa dera lengua occitana ei formada per Jusèp Loís Sans, Angelina Cases, Ròsa Maria Salgueiro, Miquèu Segalàs, Jèp de Montoya, Elvira Riu, Lourdes España e Bernat Arrous. Formen era seccion estandard Joan Salas-Lostau, Patrici Pojada, Jacme Taupiac, Florian Vernet, Felip Carbona e Claudi Balaguer.

1èra edicion: deseme 2017

© d'aguesta edicion, Institut d'Estudis Aranesi – Acadèmia aranesa dera lengua occitana

ISBN: 978-84-697-8439-6
DL L 1579-2017

Dessenh tipografic e composicion de Quadrati
Imprés per Arts Gràfiques Bobalà

imprés en lhèida

Presentacion

Aguest vocabulari siguec elaborat prumèrament peth TERMCAT, Centre de Terminologia dera Generalitat de Catalonha, en 2003, entath catalan e d'autres lengües (castelhan, francés, anglés). En 2009 eth vocabulari auec era introduccion des tèrmes en occitan. Eth trabalh d'adaptacion ar occitan siguec hèt per Claudi Balaguer, membre deth GLO, e aprovat peth Grop de Lingüística Occitana (GLO), Grop assessor dera Generalitat de Catalonha en matèria de lengua occitana. Claudi Balaguer ei membre dera Acadèmia aranesa dera lengua occitana. En aqueth moment aguest vocabulari siguec hèt damb volontat de lengua generau o estandard.

Damb motiu dera publicacion deth vocabulari hi era següenta presentacion¹ (coma Director dera Oficina Occitan en Catalonha dera Generalitat de Catalonha), que reproduisqui per interès qu'a en moment d'adaptar aquest vocabulari ara varianta aranesa:

L'article 6.5 de l'Estatut d'Autonomia de Catalonha ditz: «La lenga occitana, nomenada aranés a l'Aran, es la lenga pròpria d'aquel territòri e es oficial en Catalonha, d'acòrd amb çò qu'establisson aquel Estatut e las leis de normalizacion lingüística». En un procès extraordinari e innovador, Catalonha a tres lengas oficialas.

La situacion sociolingüística de l'occitan es de fòrça precarietat amb unas estructuras fòrça localistes e sens una institucion de referéncia clara.

A l'Aran, l'occitan, gaudís d'una proteccion juridica importanta. Es la lenga pròpria de l'Aran dempuèi l'an 1983 e es lenga oficiala en Aran dempuèi l'an 1990. Ara, de mai es oficial en Catalonha tota. Dempuèi lo 29 d'abril de 2008 l'autoritat lingüística de la varietat aranesa de l'occitan l'exercís l'Institut d'Estudis Aranesi, per decision del Plen del Conselh Generau d'Aran. L'IEA, amassa amb lo Conselh Generau e la Generalitat de Catalonha considèran lo besonh de l'obligada coeréncia lingüística amb la rèsta del territòri occitan. De mai la Generalitat de Catalonha, que justifica la defensa de l'occitan, en la defensa dels dreches dels ciutadans araneses, li cal tanben velhar per una coeréncia en la politica lingüística europèa.

Per'mor de donar compliment al manament estatutari, la Generalitat a endegat lo procès de creacion de la Lei de l'Occitan qu'a d'indicar los dreches e los devers de las administracions e administrats respècte de la lenga occitana e qu'a d'orientar las relacions institucionals e lingüísticas de l'oficialitat.

1 Eth redactat siguec hèt en occitan generau, que respèti.

E per'mor de promòure e coordinar lo desplegament adaptat de la condicion de lenga occitana la Generalitat a mes en marcha lo «programa per la creacion de l'oficina Occitan en Catalonha» que li cal coordinar lo desplegament e coordinacion de las politicas concrètas de l'oficialitat de la lenga occitana.

Entre las accions del programa ne cal destacar la creacion d'un revirador automatic amb dobla version occitana (occitan general e occitan aranés). Per la determinacion de l'occitan aranés s'an seguit los principis e orientacions de l'Institut d'Estudis Aranesi e per la determinacion de l'occitan general (denominat d'aquela forma per evitar de denominacions coma occitan estandard o occitan referencial, mai pròpria d'una autoritat lingüística), s'an seguit los critèris d'una Comission de lingüistas creadas al respècte, amb l'assessorament de las regions administrativas del territòri lingüistic occitan. Un còp que lo revirador vegèt la luz, dempuèi lo Programa oficina Occitan en Catalonha se considerèt que caliá conservar la comission de lingüistas, doncas qu'en lo respècte amb la varietat aranesa, son estats un bon referent per l'unitat de la lenga occitana. Per aquel motiu se constituiguèt lo Grop de Lingüística Occitana (GLO) de la Secretaria de Politica Lingüística, que la mission basica es aconselhar a la Secretaria en las decisions lingüísticas en matèria de lenga occitana. Lo GLO es format per Dario Anghilante, Claudi Balaguer, Felip Carbona, Aitor Carrièra, Joan Claudi Rixte, Jean Claude Forêt, Jèp de Montoya, Rosella Pellerino, Patrici Pojada, Maurici Romieu, Patric Sauzet, Miquèu Segalàs, Domergue Sumien, Jacme Taupiac e Alan Viaut.

Lo GLO a rebut de comandas de tot tipe, totjorn de caractèr lingüistic, e a sabut orientar las decisions en la perspectiva de l'unitat de lenga occitana e del necessari respecte de la varietat aranesa. Aital meteis per començar un trabalh de vocabulari amb competéncia, a Catalonha e dempuèi l'administracion, es necessari comptar amb l'experiéncia e maniera de far del TERMCAT. En jonhent totes aqueles critèris lo sistèma aplicat per elaborar aquel *Vocabulari de novèlas tecnologies* es estat:

- 1 Encargar a un expert lingüistic lo trabalh de recèrca sus tèrmes de las «novèlas tecnologies en occitan», d'acòrd amb los critèris del TERMCAT. La persona seleccionada fuguèt lo Sr. Claudi Balaguer, membre del GLO.
- 2 Sometre las proposicions terminològiques de Claudi Balaguer a l'aprobacion del GLO. Un còp acabat aquel procès podèm assegurar qu'avèm un vocabulari de novèlas tecnologies per la lenga occitana elaborat amb una adequada metodologia tecnica (TERMCAT), fach amb una perspectiva d'unitat de la lenga (garantit pel GLO), amb una totala coeréncia lingüística (assegurada per l'autor e pel GLO), amb respècte e totala utilitat per la varietat aranesa (al GLO i an tres membres de la seccion lingüística de l'Institut d'Estudis Aranesi).

Ara, aquel vocabulari, que nos cal considerar util per quina varietat occitana que siá li caldrà seguir lo procès d'adaptacion a la varietat que se considèra, en especial a l'aranés. Aquela es una mission de l'Institut d'Estudis Aranés. En quin cas que siá, sèm segurs que las possiblas adaptacions se basan en practicas usualas, pròpias de quina adaptacion generala que siá de la nòrma a la particularitat.

Se, sortosament, un jorn l'occitan compta amb una autoritat lingüística reconeguda e amb capacitat sancionadora, caldrà sometre aquelas determinacions a la dicha autoritat.

Pel moment avèm dobèrt un camin rigorós e sistematic que nos permet obrar amb coheréncia fàcia a las determinacions lingüísticas de l'occitan.

Pendent lo temps que lo GLO acordava los mots adequats, s'a publicat un bon e adequat lexic d'informatica de 400 mots, promogut per l'Institut d'Estudis Occitans e elaborats amb la participacion d'André Bianchi, Joan-Frances Blanc, Domenge Château-Annaud, Christian Omellier, Rosella Pelserino, Etienne Roux (Director) e Reinat Toscano.

Cal destacar qu'entre los dos vocabularis, lo de l'IEO, *Lexic d'informatica* e lo del GLO, *Vocabulari de novèlas tecnologies* se produsís un grand numerò de coïncidèncias de tala forma que se pòt assegurar qu'un trabalh complèta l'autre. En aqueles paucs mots en los que se produsís una pichona diferéncia, amb aquel lexic e amb d'autra d'existenta, caldrà intensificar lo debat, tot en esperant qu'en lo sieu moment l'autoritat lingüística determine la correccion. Pel moment, d'una maniera erudita, lo GLO orienta aquela correccion.

Ara, passats es ans e creada era Acadèmia aranesa dera lengua occitana auem emprenut dues accions respècte d'aguest vocabulari: per un costat era adaptacion ara varianta aranesa, qu'ara podem presentar, e per aute era reflexion e correccion d'aqueri tèrmes que consideram qu'ena varianta estandard aurien d'auer ua auta forma. Es tèrmes en aranés sigueren aprovats ena Seccion aranesa deth dia 3 de noveme de 2017 e son en plia coheréncia damb era lengua emplegada en Aran e damb era version actua der estandard dera lengua occitana. Ei imprescindible en ua lengua qu'entàs tecnicismes, es neologismes... mantengue coheréncia damb era lengua tota. Aciu s'i manifeste era unitat dera lengua. Era Seccion aranesa der Institut d'Estudis Aranés - Acadèmia aranesa dera lengua occitana ei composada per Angelina Cases, Ròsa Maria Salgueiro, Miquèu Segalàs, Jèp de Montoya, Maria Elvira Riu, Lourdes España, Bernat Arrous, Jòrdi Suïls e jo madeish.

Mos semble interessant de recuperar es critèris qu'acompanhèren era elaboracion deth vocabulari en occitan generau. Ac compdaue Claudi Balaguer, membre deth GLO e membre dera Acadèmia aranesa dera lengua occitana, damb aguesta expression:

Aquesta lista es estada preparada a partir del trabalh del TERMCAT,² lo burèu de terminologia catalana en apondre a las accepcions ja existentas dins las autras lengas l'equivalent occitan. Aqueste trabalh de recerca es estat puèi validat (e dins qualques causidas invalidat o corregit) pel Grop de Lingüística Occitana. Generalament existís pas qu'una sola revirada per cada mot catalan o anglés; pr'aquò dins qualques cases dos mots son estats acceptats a egalitat coma dins lo cas d'utilizaire o usancièr.

En general, s'es ensajat de manifestar de tolerància dins las causidas e al costat de la causida principala pòt existir una causida segondària qu'es escricha en itàlica coma dins còdi (/còde) navegar (/navigar) o ponch (/punt).

L'elaboracion d'aquesta lista impliquèt de recercas dins la lenga modèrna (coma dins los diversès lexics informatics pioniers de Joan Francés Blanc o de Maime Boisset per exemple) mas tanben dins la lenga anciana per veire cossí gerir la dualitat *-ador/-ator*. La conclusion, pas definitiva pasmens, de las recercas es que lo sufix *-ator* es degut a l'influéncia francesa e que sonque la forma *creator* a una atestacion plan anciana en occitan. Se faguèt en comptabilizar las formas diversas presentas dins lo Petit dictionnaire d'Emil Levy e dins un fum de tèxtes ancians. Las formas en *-ator* son doncas pas estadas presas en consideracion malgrat lor emplec fòrt dins l'escrich o l'oral actual en defòra d'un cas, *ordinator* qu'es estat causit coma forma segondària. Los autres elements trobats an fach causir la forma còdi, forma normala de la lenga d'òc ja que la traduccion mai anciana del còdi de Justinian, copiada per fòrça autras lengas europèas, es occitana e se sona lo Còdi (a mai lo mot es atestat en çò de Raynouard e dins almens un autre exemple contràriament a còde). Passa çò meteís amb *navegar* que se tròba ja dins diversès documents medievals (Cartulari de Montpelhièr...) e mai recentament dins fòrça escriches provençals (a mai de proverbis) e dins l'òbra de Mistral a mai se lo Dicionari indica exclusivament *navigar* (d'influéncia francesa aparentament).

Dins los mots simbolicas, lo mot *ret* es estat preferit a *malhum* (acceptat pr'aquò en segondari) que qualques membres del GLO preferissían, per encausa de son emplec, de sa capacitat a s'integrar mai aisidament amb d'adjectius (coma *malhada* per exemple) e sa semblança a d'autras lengas vesinas.

Dins las causidas de l'autor rebutadas per de rasons diversas coma *tub* per *tube* (en seguir las convencions del CLO) figura *ordinator*, solucion qu'èra preferida per l'autor e per un nombre important de membres del GLO (per sa proximitat a *ordinateur/ordinator*, sa proximitat amb lo catalan sens comptar sa diferenciacion clara de l'*ordenador religiós*) rebutada pel fach qu'orde-

2 Podetz consultar eth vocabulari en occitan generau, e en d'autes lengües, ena pagina web deth TERMCAT: <http://www.termcat.cat>.

nador èra la solucion causida per la Comission del Traductor. Dins qualques cases l'autor a seguit escrupulosament los critèris del GLO en contra de sas preferéncias davant la causida de qualques solucions coma anonci(m) en luòga d'anòncia, de vidèu coma mot masculin o de l'accentuacion sus la -u- d'indústria demest d'autres causidas problematicas.

D'alavetz ençà a gessut eth libre *Diccionari scientific francés-occitan* de Josiana Ubaud que cau auer present, e qu'auem consultat ena adaptacion qu'auem hèt ar aranés, e ena correccion que s'està hènt ar occitan generau. A mès era òbra d'Ubaud mos apòrte era referéncia de 380 personalitats scientificas occitanes que dan contengut ara nòsta tèrra, que li dan sabiesa. E Ubaud mos enriquís a toti damb es sòn critèris: «conveniéncia d'emplegar es simbèus e sigles internacionaus (*Kg* en lòc de *qg*), alinhament as formes romaniques mès emplegadas, hùger dera mania de borrar era traça de lengües estrangèras (mantier *Watt* e non pas *Oat*)...» e surtot eth sòn convenciment, e eth nòste, de que se pòt hèr tecnologia, matematicas, sciéncia... en occitan e ena sua varianta, er aranés.

Ath madeish temps qu'aguest vocabulari, presentam un vocabulari basic dera varianta aranesa damb mès de 2.000 entrades, en tot que èm en procés d'elaboracion d'un diccionari de mès de 10.000 entrades e d'un diccionari ortografic de mès de 20.000. Era presentacion d'aguestes dues òbres ath madeish temps ven mercat pera importància qu'an aguesti neologismes, vinculats as tempsi que viuem, enes comunicacions actuaus.

Entara adaptacion ar aranés, era Acadèmia, a seguit un procès qu'a començat ena adaptacion dera version generau hèta per Marcel Fernández, era correccion individuau per membres dera Acadèmia (Ròsa Salgueiro e jo madeish), era correccion en grop de trabalh (Angelina Cases, Ròsa Salgueiro, Miquèu Segalàs, Jèp de Montoya, Lourdes España e jo madeish) e era correccion finau collegiada damb toti es membres dera Seccion aranesa, que tostemp ei era mès longa e era mès valida de totes.

Ena correccion s'an valorat es principis aplicats ena creacion deth vocabulari generau, mès tanben an pesat es aspèctes dera socializacion dera lengua ena Val d'Aran, era sua expansion enes mieis tecnicos e educatius e es determinacions que prenem entara ordenacion dera lengua. Es critèris comentats, damb exemples, les trobaratz ena presentacion deth vocabulari basic. A viatges auem substituït un aparent gallicisme dera lengua generau per un aparent catalanisme dera nòsta varianta. Açò reafirme era existéncia der espaci occitano-roman.

E naturaument auem auut en compde es conselhs de Loís Alibèrt: «L'òbra de renaissença [...] demòra a netejar nòstra lenga dels gallicismes que se son substituïts als mots indigènas. Lor remplaçament deu se far per manlèu d'en primièr als autres parlars lengadocians, en segond lòc als autres dialèctes occitans, catalan comprés, e d'en darrièr a la lenga anciana.»

E entà acabar me hè gò, pera mia profession de professor de matematicas, de reproduïr ua citacion que Josiana Ubaud recuelh ena sua òbra. Ei de Joan Claudi Foret, membre deth GLO, que participèc era prumèra version d'aguest vocabulari, en occitan: «eth mon sonque ei ua metafora des matematicas».

Jusèp Loís Sans Socasau
President der Institut d'Estudis Aranesi
Acadèmia aranesa dera lengua occitana

abandon *n. m.* Interrupcion, d'ua manèra voluntària e controlada per part der usatgèr, deth procès d'un programa abans que finalize.

abandonar *v. tr.* Interrompre, un usatgèr, de manèra voluntària e controlada, eth procès d'un programa abans que s'acabe.

abonar-se *v. intr.* Abonar-se a un servici en linha, generaument sus Internet, e participar enes sues activitats.

accedir *v. intr.* Introduzir-se laguens d'un sistèma informatic, laguens d'un fichèr o laguens d'un sistèma de transmission e dispausar des donades o des recorsi que contèn.

accelerador de connexion *n. m.* Programa informatic que, per miei des tecniques de compression o d'emmagazinatge laguens dera memòria amagada des donades transmetudes, permet aumentar era velocitat de connexion laguens un hilat de telecomunicacions.

accès *n. m.* Accion d'introduzir-se laguens d'un sistèma informatic, laguens d'un fichèr o laguens d'un sistèma de transmission e de dispausar des donades o des recorsi que contèn.

accès a distància *n. m.* Accès entre dispositius o entre sistèmes de telecomunicacions aluenhats fisicament.

accès aleatòri *n. m.* Accès que permet introduzir-se laguens dera memòria der ordenador, laguens d'un fichèr o laguens d'un sistèma de transmission sense auer de seguir ua seqüència d'acessi. Sin.: *accès dirècte.*

accès multiple *n. m.* Accès que permet a mès d'un dispositiu o a un sistèma de telecomunicacions introduzir-se simultanèament laguens dera memòria d'un ordenador, laguens d'un fichèr o laguens d'un sistèma de transmission.

accès multiple damb escota de portadora [CSMA] *n. m.* Accès multiple a un hilat d'airau locau que permet verificar

s'eth canau ei liure abans d'enviar un messatge.

accès multiple damb escota de portadora e deteccion de collision [CSMA/CD] *n. m.*

Accès multiple a un hilat d'airau locau que permet verificar s'eth canau ei liure abans d'enviar un messatge, d'arturar immediatament ua transmission quan se detecte qu'eth canau ei ocupat e de tornar a sajar er enviament en brèu.

accès multiple per division de còde [CDMA] *n. m.* Accès multiple entara transmission de senhaus radioelectricics en telefonia mobila digitau, que consistís en codificar es donades transmetudes en moment dera emission e era descodificacion en moment dera recepcion, entà que poguen circular simultanèament pes madeishes freqüències.

accès multiple per division de temps [TDMA] *n. m.* Accès multiple entara transmission de senhaus radioelectricics en telefonia mobila que, per miei dera atribucion d'intervalus de temps desparièrs a senhaus independents desparièrs, se sincronizen ena recepcion entà separar era informacion transmetuda per cada un.

accès seqüencial *n. m.* Accès a on s'explòren es donades en seguir un orde predeterminat.

acoblador *n. m.* Dispositiu que permet era adaptacion e era interaccion entre diuèrsi sistèmes o entre components desparièrs d'un sistèma de comunicacions.

acoblador *n. m.* Dispositiu que permet acoblar un ordenador portable a ua estacion d'acoblament.

acoblador acostic *n. m.* Acoblador que permet adaptar un sistèma informatic a un sistèma acostic, generaument a un aparelh telefonic.

acoblador de transmission *n. m.* Acoblador emplegat en telefonia mobila que s'interpause entre es que transmeten des d'ua estacion de basa e ua antena.

acoblament *n. m.* Adaptacion e interaccion entre sistèmas desparièrs o entre components d'un sistèma de telecomunicacion desparièr.

acoblament *n. m.* Connexion d'un ordenador portable a ua estacion d'acoblament.

acoblar *v. tr.* Connectar un ordenador portable a ua estacion d'acoblament.

acoblar *v. tr.* Adaptar sistèmas desparièrs o components d'un sistèma de telecomunicacions desparièr.

acorcha *n. f.* Icòna qu'un usatgèr cree e situe sus era pantalha d'un ordenador entà accedir rapidament a un fichèr o a un programa determinat.

acronim *n. m.* Expression formada damb es letras inicials des mots que compausen frases freqüentes emplegadas enes corrèus electronics, es grops de discossion, etc., damb era finalitat d'escurçar e de transmèter rapidament ua situacion comunicativa.

actualizacion *n. f.* Modificacion d'un component de programari damb era introduccion de donades o de caracteristiques mès recentes.

actualizar *v. tr.* Modificar un component de programari damb era introduccion de donades o caracteristiques mès recentes.

actualizar *v. tr.* Transferir, d'un servidor a un client, era darrèra version deth document qu'apareish ena pantalha.

adaptacion *n. f.* Modificacion des caracteristiques, generalement d'un dispositiu o d'un sistèma de telecomunicacions, entà que vengue compatible damb eth sòn entorn.

adaptador *n. m.* Dispositiu fisic que permet connectar d'auti dispositius o sistèmas de telecomunicacions de caracteristiques desparièrs entre eri.

adaptador de hilat *n. m.* Adaptador que se connecte a un ordenador que permet er escambi de donades entre despa-

rièrs dispositius d'un hilat de telecomunicacions.

adaptador de linha *n. m.* Adaptador qu'arrecep un senhau de caracteristiques fisiques determinades e ne cree un aute que conten era madeisha informacion mès damb caracteristiques fisiques desparièrs, adaptades ara linha a on ei enviat.

adaptar *v. tr.* Modificar es caracteristiques, generalement d'un dispositiu o sistèma de telecomunicacions entà que vengue compatible damb eth sòn entorn.

adjoncion *n. f.* Hèt d'annexar fichèrs de tèxte, imatge, de son, o mès, a un corrèu electronic.

adjúnher *v. tr.* Annexar fichèrs de tèxte, d'imatge, de son, o mès, a un corrèu electronic.

administrador, -a de bases de donades *n. m./f.* Persona responsabla dera gestion e deth foncionament d'ua basa de donades.

administrador, -a de hilats *n. m./f.* Persona responsabla dera gestion e deth foncionament d'un hilat informatic o de telecomunicacions.

administrador, -a de sistèmas informatics *n. m./f.* Persona qu'ei en cargue dera gestion e foncionament des components des programaris e deth maquinari d'un sistèma informatic.

administrador, -a de webs *n. m./f.* Persona qu'ei en cargue dera gestion, deth foncionament e dera mantenença des servidors web.

administrador de corrèu *n. m./f.* Persona que s'ocupe dera gestion e deth foncionament deth corrèu electronic de sistèmas informatics connectadi a un hilat de telecomunicacions.

adreça electronica *n. f.* Conjunt de caractèrs que permeten identificar inequivocament era boèta electronica, ua organizacion, un departament, etc., e

qu'actue d'origina e de destinacion de messatges enviadi per corrèu electronic.

adreça Internet *n. f.* Adreça qu'indique era localizacion d'ua empresa, d'ua organizacion, d'ua persona, etc., sus Internet.

adreça IP *n. f.* Adreça de 32 bits representada generaument per quate nombres enters deth o ath 255 separadi per punts, qu'identifique un ordenador connectat a Internet e ne permet era localizacion.

adreçatge de nòms de domeni *n. m.* Operacion realizada per un servidor de nòms de domeni que consistís en revirar un nòm de domeni en adreça IP.

agarrador de sites *n. m.* Programa informatic que permet copiar sites web en disc dur d'un ordenador entà podé'i navegar dehòra de linha.

agarriment *n. m.* Escambi de provocacions e de responses enforiscades entre internautes.

agenda electronica *n. f.* Dispositiu damb memòria generaument integrat a toti es telefons, as ordenadors portables, as programes de corrèu, etc, que hè era foncion d'anuari telefonic, d'agenda e de blòc de nòtes.

agent *n. m.* Programa informatic que realize operacions de recèrca complèxes d'ua manèra automatica laguens d'un hilat de telecomunicacions, d'acòrd damb critèris establits prealablament.

ahèrs electronics *n. m. pl.* Activitat d'empresa que se hè per mejan d'un hilat telematic, generaument Internet.

airau de cobertura *n. m.* Zòna geografica a on se reciben es senhaus radioelectrics d'un emetedor, dotada dera infraestructura de besonh entad aguesta finalitat.

alfanumeric, -a *adj.* Se ditz deth tipe de còde que se represente per miei de letrés e de chifres.

algoritme *n. m.* Procediment de calcul

que consistís en acomplir ua seguida ordenada e finida d'instruccions damb donades especificades entà arribar a trobar era solucion ath problèma pausat.

algoritme de chiframent *n. m.* Algoritme emplegat entà codificar era informacion entà que i poguen accedir sonque es persones que ne coneishen era clau entà descodificar-la.

algoritme de compression *n. m.* Algoritme qu'emmagazine donades en ua memòria o laguens de un aute supòrt informatic e les modifique o ne suprimís es caractèrs.

àlies *n. m.* Pseudonim emplegat per un internauta o un grop d'internautes en chats, entàs adreces electroniques, enes grops de discussion...

amistós, -osa *adj.* Se ditz d'ua interfàcia d'usatgèr qu'ei de bon comprèner e mestrejar e que facilite era interaccion umana damb un ordenador.

amplada de banda *n. f.* Diferència en hertz entre es valors des freqüències extrèmes d'ua banda de freqüències utilizada coma canau de transmission.

amplificacion *n. f.* Aumentacion deth voltatge, deth corrent o dera magnitud d'un senhaus electric, electromagnetic e electronic.

amplificador *n. m.* Dispositiu qu'aumente eth voltatge, eth corrent o era magnitud d'un senhaus electric, electromagnetic o electronic.

amplificador optic *n. m.* Amplificador d'un hilat de fibra optica qu'aumente eth voltatge, eth corrent o era magnitud d'un senhaus optic.

amplificar *v. tr.* Aumentar eth voltatge, eth corrent o era magnitud d'un senhaus electric, electromagnetic o electronic.

an web *n. m.* Unitat de temps creada laguens dera societat dera informacion, d'ua durada aproximativa de tres mesi naturaus, emplegada entà poder mesurar es progrèssi e cambiaments laguens

deth domeni des tecnologies dera informacion e dera comunicacion.

analfabet, -a informatic, -a *n. m./f.* Persona que non coneish es techniques que son de besonh entà emplegar es naues tecnologies.

analista *n. m./f.* Persona qu'estúdie es besonhs de tractament dera informacion d'un usatgèr, dera definicion d'algoritmes e de programes informatics entà satisfèr-les.

analista de hilats *n. m./f.* Persona que s'ocupe dera concepcion e dera implementacion de hilats de telecomunicacions.

analista programaire, -a *n. m./f.* Persona que s'ocupe der estudi des besonhs de tractament dera informacion d'un usatgèr e dera codificacion des instruccions d'algoritmes informatics laguens d'un lenguatge de programacion.

analogic, -a *adj.* Se ditz d'un sistèma de transmission o de tractament que represente, emmagazine e transmet informacion de tot tipe laguens de variables contínues e proporcionaus as reaus.

ancora *n. f.* Etiqueta que definís eth ligam d'ua pagina web damb ua auta o d'ua part d'ua pagina web damb d'auetes parts dera madeisha pagina.

androïde virtuu *n. m.* Automata de forma umana qu'a ua existéncia en ciberespaci e que se botge pes espacis creadi per miei de techniques de realitat virtuu.

anèth *n. m.* Topologia circulara, generalment unidireccionau, a on s'i organizen es desparièrs dispositius constitutius d'un hilat de telecomunicacions, que permet a cada nud d'auer dues branques connectades.

anèth de testimòni *n. m.* Tecnica d'accès a un hilat d'airau locau de topologia fisica e logica en anèth, que consistís a transferir un testimòni d'un nud a un aute.

anèth de webs *n. m.* Ensem de site web

damb interèssi similars, ligats de tau manèra que se poguen visitar consecutivament e ahíger-ne de nauí.

anima *n. f.* Part centrau d'un cable d'energia o de telecomunicacion a on s'i transmet eth senhau.

animacion *n. f.* Ensem de techniques informatiques que permeten simular un efècte de moviment en dessenshs, objectes inanimats e imatges virtuaus, per miei dera presentacion d'ua seqüéncia rapida d'imatges damb variacions leugères.

animacion assistida per ordenador *n. f.* Animacion ena que s'emplegue era informatica e es techniques multimèdia entà crear seqüéncias d'imatges animades bidimensionaus o tridimensionaus. Sin.: *animatica*.

animacion en temps reau *n. f.* Animacion on se simule qu'es imatges se desplacen ara madeisha velocitat qu'ena realitat.

animador, -a *n. m./f.* Persona especializada en ensemble des techniques informatiques que permeten simular un efècte de moviment enes dessenshs, es objectes inanimats e es imatges, per miei dera presentacion d'ua seqüéncia rapida d'imatges damb variacions petites.

animador, -a en 2D *n. m./f.* Animador especializat enes techniques que permeten d'obtier er efècte de bidimensionalitat enes dessenshs animats e es efèctes especiaus emplegats en cinèma, vidèu, Internet o en ua produccion multimèdia.

animador, -a en 3D *n. m./f.* Animador especializat enes techniques que permeten d'obtier er efècte de tridimensionalitat enes dessenshs animats e es efèctes especiaus emplegats en cinèma, vidèu, Internet o en ua produccion multimèdia.

animatronica *n. f.* Animacion ena que s'empleguen sistèmes electronics e mecanics entà reproduir enes robòts es moviments pròpris de personatges reaus o de ficcion.

anonci *n. m.* Messatge publicitari que se difon generaument per miei d'ua pagina web.

anonciador [BBS] *n. m.* Sistèma informatic que permet connectar-se per modèm a un ordenador centrau pr'amor de hèr arribar fichèrs, participar en grops de discussion, emplegar eth corrèu electronic e envia' i messatges sense que calgue que d'auti usatgèrs i siguen connectadi simultanèament.

anonim *n. m.* n. d'usatgèr emplegat per convencion entà establir ua comunicacion damb un servidor FTP anonim.

antena *n. f.* Dispositiu aerian format per un conductor o enseu de conductors, que permet era transformacion de senhaus electricas en senhaus electromagnetiques e viceversa, entà recèber e transmèter es ondas electromagnetiques.

antena collectiva *n. f.* Antena que permet distribuïr es ondas electromagnetiques a un grop d'usatgèrs.

antena direccional *n. f.* Antena que permet recèber e transmèter ondas electromagnetiques en ua direccion dada.

antena omnidireccional *n. f.* Antena que permet recèber e transmèter ondas electromagnetiques damb era madeisha potècia en totes es direccions.

antena parabolica *n. f.* Antena que permet recèber e transmèter ondas electromagnetiques a frequències plan nautas pes radars, pes comunicacions per satellit e pes ligams de television.

antidòt *n. m.* Programa informatic qu'ei part d'un antivirus e qu'ei especificament concebut e adaptat entà combàter e neutralizar er atac d'un virus predeterminat.

antivirus *n. m.* Aplicacion informatica que, automaticament o se er usatgèr ac demane, analise es fichèrs e era memòria d'un ordenador entà evitar era intrusion de virus e entà detectar e eliminar es que ja i son entradi.

anullar *v. tr.* Interrómpet d'ua manèra voluntària e controlada era execucion d'un prètzhet abans que finalize.

aparcament intelligent *n. m.* Parcatge, generaument situat en ua zòna urbana, equipat damb un ordenador qu'ei connectat a un sistèma mecanic de plaçament e recuperacion de veïculs que permet optimizar er espaci maximalament.

aparelh de fòtos *n. m.* Camèra qu'enregistre imatges d'objèctes formades quan es rais de luz qu'aguestes rebaten passen a trauc d'un sistèma optic e son reproduits sus ua superficia plana.

aparelh de fòtos digitau *n. m.* Camèra fotografica qu'enregistre imatges en format digitau e que ne permet era transmissio a un ordenador, a on se pòden tractar e visualizar.

aplicacion *n. f.* Enseu de programes informatics que desvolòpen prètzhets especifics en un ordenador.

aplicacion activa *n. f.* Aplicacion qu'ei en foncionament en un moment precis.

aplicacion d'ajuda *n. f.* Aplicacion extèrna ath navegador qu'a foncions diuerses, coma per exemple esturments de compression o reproductors d'àudio o de vidèu, e qu'eth navegador daurís quan descargue un fichèr que non pòt interpretar per miei des sues foncions pròpies.

aplicacion distribuïda *n. f.* Aplicacion que desvolope prètzhets especifics per miei de procèssi distribuïts en diuersi dispositius d'un hila de telecomunicacions.

aplicacion scientifica *n. f.* Aplicacion que permet simular ua activitat deth mon reau; qu'un objècte d'aguest i si gue representat per coordenades e es sues accions siguen executades per formules matematicas.

aprendissatge assistit per ordenador [AAO] *n. m.* Aqueriment de coneishements per miei der emplec interactiu dera informatica.

aprendissatge automàtic *n. m.* Procès en qu'un ordinador adquireix habilitats e modifique eth sòn comportament en tot auer en compde es experiències anteriores.

aprendissatge cooperatiu assistit per ordinador [ACAO] *n. m.* Aqueriment de coneixements per miei dera metuda en comun de recorsi informatics, que permeten eth debat collectiu e er escambi d'informacion.

aprendissatge electronic *n. m.* Aqueriment de coneixements basada en emplec des tecnologies dera informacion e era comunicacion e er accés a continguts formatius interactius e personalitzats per miei d'Internet, ua intranet o un aute miei electronic.

aranha *n. f.* Agent que cerque pagines web, les índex e emmagazine ena basa de donades d'un cercador.

Archie *n. m.* Programa informatic que permet cercar fichèrs en Internet, per miei d'ua basa de donades actualizada regularament e que les índex peth sòn nòm.

archivar *v. tr.* Sauvar ua informacion en un fichèr.

archivatge *n. m.* Accion de salvar ua informacion en un fichèr.

arquitecte, -a de programari *n. m./f.* Enginhèr responsable dera creacion e concepcion dera infraestructura de programari en ua empresa.

arquitectura client-servidor *n. f.* Estructura d'un sistèma informatic que permet que funcione segontes eth modèl client-servidor.

arquitectura d'ordinador *n. f.* Estructuracion des components de programari e es components de maquinari qu'intègren un ordinador.

arquitectura de hilat *n. f.* Estructuracion des capes e protocòs que i a en un hilat de telecomunicacions.

arrat *n. m.* Dispositiu informatic de di-

alòg que transmet era informacion necessària peth desplaçament dera sageta pera pantalha d'un ordinador e que generaument compren botons entà activar foncions particulars.

arrat de bòla *n. f.* Arrat que funcione gràcies ath moviment d'ua esfèra que gès dera part superiora deth teclat, qu'ei incorporada ena madeisha superfícia d'aguest o en un dispositiu a banda.

arrat de boton *n. f.* Arrat en forma de boton integrat ath teclat d'un ordinador, qu'era part superiora se hè a virar entà dirigir eth desplaçament dera sageta.

arrat optic *n. m.* Arrat que funcione per miei d'un sensor optic que transmet era informacion necessària peth desplaçament dera sageta ena pantalha.

arrat sense hui *n. m.* Arrat que funcione per miei d'un dispositiu qu'emete ondas de radiofreqüència, qu'un receptor connectat ath processador, capte.

arrat tàctil *n. m.* Arrat que funcione per miei d'ua superfícia plana sensibla on se desplace per dessus eth dit entà dirigir eth moviment dera sageta.

arròba *n. f.* Simbèu format per ua A semiencerclada que, en ua adreça electronica, separe eth nòm der ordinador der internauta deth nòm der ordinador que lo lòtge.

art en hilat *n. m.* Activitat artistica qu'emplegue generaument Internet entara difusion des òbres, que pòden èster modificades per d'alti internautes.

art multimèdia *n. m.* Activitat artistica que se fonamente ena utilizacion des tecnologies dera informacion e era comunicacion.

ASCII *n. m.* Còde estandard entar escambi d'informacion emplegat enes ordenadors personaus, que represente es donades en caractèrs alfanumerics.

asincròn *adj.* Dit deth foncionament d'un dispositiu o d'un sistèma de telecomunicacions que cada seqüència

d'operacions compde damb identificadors que delimiten eth començament e era fin.

assemblador *n. m.* Programa informatic qu'establís interconnexions entre programes o entre segments de programes.

assemblar *v. tr.* Establir interconnexions entre segments d'un programa informatic, en tot crear ligams pertinents e en tot atribuir era memòria de besonh, dempús qu'es intruccions siguen revirades deth lenguatge d'assemblador ath lenguatge de maquina.

assemblatge *n. m.* Establiment d'interconnexions entre programes o segments d'un programa informatic, en tot crear es ligams pertinents e en tot atribuir era memòria de besonh, dempús qu'es intruccions siguen revirades deth lenguatge d'assemblador ath lenguatge de maquina.

assistent digitau personau [PDA] *n. m.* Ordenador de pòcha qu'a foncions de gestion e de prètzhetès personaus e de comunicacion e que, generalement, es donades i son introdusides damb un creion electronic.

assistit, -ida per ordenador *adj.* Se ditz de çò que se hè automaticament per miei d'un ordenador.

ASVD *n. f.* Tecnologia que permet de transmèter simultanèament senhaus d'àudio e donades pera madeisha linha telefonica analogica, per miei de tecniques de division d'amplada de banda e de compression de donades.

atenuacion *n. f.* Disminucion progressiva dera magnitud d'un senhau que se transmet per miei d'un hilat de comunicacions.

atribucion dinamica d'adreces IP *n. f.* Foncion d'un servidor d'un hilat d'airau locau que permet atribuir automaticament ua adreça IP a un punt de connexion cada viatge qu'aguest s'emplegue entara connexion en Internet.

auberjament *n. m.* Servici prestat per ua empresa o ua organizacion, que consistís en prepausar espaci d'un ordenador entà contier informacion, generalement de pagines web.

àudio *n. m.* Banda de freqüències que corresponen as ondes que percep era audida umana.

audioconferència *n. f.* Reüinion ena quau, es usatgèrs que i participen, situats en endrets fisicament separadi, establissen simultanèament ua comunicacion acoustica per miei d'un sistèma telefonic.

audiofòn *n. m.* Aparelh format per un amplificador e per un sistèma adaptable ara audida, que refòrce es sons percebudi, emplegat generalement en cas de sordèra.

audiofreqüècia *n. f.* Freqüècia des ondes electromagnetiques que transmeten senhaus d'àudio, corresponents as ondes que percep era audida umana, generalement entre quinze e 20 mil hertz.

audiomètre *n. m.* Aparelh electronic que permet mesurar eth nivèu de sensibilitat auditiva.

audiometria *n. f.* Mesura dera sensibilitat auditiva per miei d'un audiomètre.

audiotèxte *n. m.* Servici telefonic que permet a un usatgèr d'interactuar damb un servidor de votz gràcies ara reconeishença automatica dera votz o es claus numeriques d'un aparelh telefonic.

audiovisuau *adj.* Qu'ei relatiu ara audicion e ara vision ath madeish temps.

auricular *n. m.* Transductor electroacustic que se met ena aurelha e que transforme es senhaus electricus en ondes sonores.

autenticacion *n. f.* Verificacion dera conformitat de donades transmetudes generalement per miei d'Internet, que se realize freqüentament enes transaccions comerciaus.

autenticacion de messatge *n. f.* Autenticacion damb era quau se verifi-

que qu'un messatge non s'a modificat des dera sua transmission.

autenticar *v. tr.* Verificar era conformitat de donades transmetudes generauement per miei d'Internet, que se realitze freqüentament enes transaccions comercials.

autoedicion *n. f.* Sistèma de composicion qu'emplegue era tecnologia informatica e permet englobar diuersi procediments entà produsir documents en suport electronic, que pòden èster editadi ulteriorament.

automata *n. m.* Dispositiu que conten un programa informatic que permet desvolopar un procediment automatic.

automatic, -a *adj.* Se ditz d'un mecanisme, un aparelh o un sistèma que pòt foncionar sense intervencion umana.

automatica *n. f.* Estudi e creacion de mecanismes, aparelhs o sistèmes que pòden foncionar sense intervencion umana.

automatisme *n. m.* Mecanisme que permet qu'un aparelh o un sistèma pogue foncionar sense intervencion umana.

automatizacion *n. f.* Utilizacion de mecanismes que permeten qu'un aparelh o un sistèma poguen foncionar sense intervencion umana.

automatizar *v. tr.* Utilizar mecanismes que permeten qu'un aparelh o un sistèma poguen foncionar sense intervencion umana.

autopista dera informacion *n. f.* Hilat de telecomunicacions damb caracteristiques techniques que permeten era transmission d'un gran volum d'informacion digitau a velocitat nauta.

autoresponedor *n. m.* Programa informatic que mane automaticament un messatge, escrit prealablament, coma responsa as corrèus electronics recebuts en ua adreça electronica.

autoritat certificadora *n. f.* Entitat que laguens d'un hilat de telecomunicaci-

ons mane certificats electronics pr'amor d'autenticar es parts qu'intervien en ua transaccion electronica.

autoritat registradora *n. f.* Entitat que laguens d'un hilat de telecomunicacions verifique qu'era informacion proven dera persona o organizacion que demane un certificat electronic.

autorizacion *n. f.* Procès que determine a quini servicis a accés un usatgèr e quina mena d'accés li ei permetut en cada cas.

avatar *n. m.* Personatge virtuu definit damb traces individuaus escuelhut per internauta que represente en ciberespaci a cada un des participaires d'un chat.

banc d'imatges *n. m.* Banc de donades audiovisuas.

banc de donades *n. m.* Ensem de donades informatizadas generauement relatives a un tipe d'informacion particulara, consultable per un gran nombre d'usatgèrs, que pòt èster format per un ensemble non estructurat de fichèrs o per ua basa de donades.

banc de virus *n. m.* Banc de donades que conten informacion sus es caracteristiques, eth mòde de propagacion e es efèctes de diuersi tipos de virus enes sistèmes informatics.

banc electronic *n. m.* Servicis que permet hèr operacions bancàries per miei d'un hilat electronic, generauement Internet.

banda de basa *n. f.* Freqüència d'un senhau abans que sigue modificat entà adaptar-se as caracteristiques de un aute senhau.

banda de freqüències *n. f.* Intervau de freqüències comprés entre era freqüència mès nauta e era freqüència mès baisha d'un ensemble.

banda estreta *n. f.* Banda de freqüències que sonque permet transmèter senhaus d'audio, de vidèo e donades a velocitat baisha e jos era forma d'imatges estatiques.

banda longa *n. f.* Banda de freqüències era dimension dera quau permet transmetèr senhaus d'àudio, de vidèu e de donades en emplegar desparières freqüències e a nauta velocitat.

banda magnetica *n. f.* Dispositiu que damb era sua superfícia magnetizada permet emmagazinar donades.

banda vidèu *n. f.* Banda magnetica que permet enregistrar senhaus de vidèu e d'àudio.

bàner *n. m.* Espaci publicitari en ua pagina web, generaument de forma rectangulara, que permet accedir ara web der anonciant, en tot clicà'i.

barra d'adreça *n. f.* Barra d'esturments d'un navegador on s'i indique era adreça d'Internet on se vò accedir e que, quan se desplaçue, mòstre er istoric.

barra d'arnesi *n. f.* Rectangle, situat generaument ena part superiora dera pantalha d'un ordenador, jos era barra de menú, que permet activar per miei d'uns botons representadi per icònes o simbèus, es foncions més abituaus d'un programa informatic.

barra d'estat *n. f.* Rectangle estret situat generaument ena part inferiora dera pantalha d'un ordenador qu'infòrme er usatgèr sus era activitat d'un programa.

barra de desfilada *n. f.* Rectangle estret situat generaument ena part dreita o era part inferiora d'un programa informatic e que permet passejar-se peth contengut deth document.

barra de menú *n. f.* Rectangle estret situat generaument ena part superiora dera hièstra d'un programa informatic que permet accedir a bèri menús desplaçables.

barra de navegacion *n. f.* Barra d'esturments d'un navegador que permet activar, per miei de botons, es foncions més abituaus qu'un usatgèr emplegue ena navegacion per Internet.

barra personau *n. f.* Barra d'esturments

d'un navegador que permet accedir as adreces d'interès qu'un usatgèr a sauvat prealablament e activar-les.

barrament de session *n. m.* Procediment que permet era desconnexion d'un hilat o un sistèma operatiu o eth barrament d'ua aplicacion.

barrar era session *v. intr.* Amiar a tèrme eth procediment que permet era desconnexion d'un hilat o d'un sistèma operatiu o eth barrament d'ua aplicacion.

basa de coneishences *n. f.* Element d'un sistèma expèrt que represente es donades aquerides relatives a un domeni particular deth saber.

basa de connexion *n. m.* Basa sus era quau ei connectat un ordenador de pòcha, ua camèra o un aute dispositiu electronic de dimensions similares, que permet sincronizar es donades, e en quauqui casi, recargar era bateria.

basa de donades *n. f.* Ensem estructurat de fichèrs interrelacionats a on es donades s'i organizen segontes critèries que ne permeten era explotacion.

basa de donades distribuïda *n. f.* Basa de donades ena qu'era informacion s'emmagazine en diuèsi dispositius d'un hilat informatic.

bateria *n. f.* Ensem d'aparelhs e dispositius de caracteristiques similares dispausadi un ath cant der aute e generaument connectadi de manèra que se n'addicionen es accions.

bateria de modèms *n. f.* Bateria damb diuèrses cartes de modèm, que permet compartir ua madeisha connexion per miei d'un servidor qu'atribuís as usatgèrs ua connexion liura.

baud *n. m.* Unitat de mesura dera velocitat de modulacion, que correspon ath nombre de cambiaments der estat d'un senhau en un segon.

biblioteca *n. f.* Ensem organizat de donades, de foncions o de programes informatics.

bibliotèca electronica *n. f.* Site web que remasse un ensem de publicacions electroniques, classificades e consultables per mieis telematics e que generauement aufrís servicis addicionaus, coma ligams a d'auetes webs d'interès o catàlògs en linha de bibliotèques.

bibliotèca especializada *n. f.* Organisme o servici que s'ocupe de administrar documentacion en tot tipe de supòrt, de difoner-la e de meter-la ena disposicion des usatgèrs. Sin.: *Centre de documentacion.*

bidimensionau [en 2D] *adj.* Se ditz dera representacion d'un objècte que ne simule dues dimensions.

bifurcacion *n. f.* Instruccion que permet realizar ua bifurcacion.

bifurcacion *n. f.* Operacion entà escuèlher, ena execucion d'un programa, era seqüència d'instruccions que cau executar ara seguida, entre diuèrses seqüències d'instruccions.

bifurcar *v. intr.* Escuèlher, ena execucion d'un programa, era seqüència d'instruccions que cau executar ara seguida, entre diuèrses seqüències d'instruccions.

bilhetatge electronic *n. m.* Ensem d'operacions electroniques e informaticas ligades ara configuracion, emision e provediment de bilhets, generauement de transpòrts o espectacles.

binari, -ària *adj.* Se ditz deth sistèma de numeracion de basa dus, format per cadenes de dus caractèrs desparièrs, generauement zèro e un, e des nombres representadi en aquest sistèma.

bioinformatic, -a *n. m./f.* Persona especializada ena aplicacion des tecnicas informaticas en biotecnologia.

bioinformatica *n. f.* Informatica aplicada ara biotecnologia damb er objectiu de crear, de modificar o de millorar eth rendement de productes e organismes vegetaus.

biotecnologia *n. f.* Ensem de tecnicas que permeten de crear, de modificar o de millorar eth rendement de productes e organismes vegetaus, per miei dera transferéncia d'ua porcion especifica d'ADN d'un organisme a un aute.

biotelemetria *n. f.* Enregistrament, per miei de sistèmes electronics, de donades fisiologiques de pacients que son luènh d'un centre medic.

bit *n. m.* Unitat minimala de mesura deth contengut informatiu d'un mesatge transmetut per un sistèma informatic o un sistèma de telecomunicacions, qu'equivau a escuèlher ua possibilitat de dues, zèro e un.

bit per segon *n. m.* Unitat de mesura deth hèish d'informacion que se transmet per un sistèma informatic o per un sistèma de telecomunicacions cada segon.

blòc *n. m.* Grop de donades que s'emmagazine e ei transferit com ua unitat.

bloccar *v. tr.* Impedir er accés a un component programari o de maquinari, generauement entà protegir es donades que conten.

bloccatge *n. m.* Foncion deth mecanisme de seguretat d'un telefon que permet impedir eth foncionament der aparelh o d'un des sòns components.

bloccatge *n. m.* Accion d'impedir er accés a un element programari o deth maquinari, generauement entà protegir es donades que conten.

bloccatge de SIM *n. m.* Foncion deth mecanisme de seguretat d'un telefon mobil que permet impedir eth foncionament deth modul d'identificacion der abonat.

bloccatge interurban *n. m.* Foncion deth mecanisme de seguretat d'un telefon mobil que permet impedir era realizacion de telefonades interurbanes.

blòg *n. m.* Pagina web, generauement de caractèr personau e non guaire institucionau, damb ua estructura cronologica que s'actualize regularament e que pre-

sente informacion o opinions sus tèmes diuèrsi.

blòg personau *n. m.* Pagina web on er autor i publike periodicament es sòns comentaris e opinions sus qüestions diuèrses, e es lectors i pòden exprimir es sues observacions sus es tèmes tractadi.

bocla *n. f.* Seqüència d'instruccions que s'execute d'ua manèra repetitiva en un ordenador.

bombardar *v. tr.* Enviar massivament messatges a ua boèta electronica, generaument damb era intencion de provocar ua reaccion en receptor.

bombardeg *n. m.* Transmission massiva de messatges a ua boèta electronica, generaument damb era intencion de provocar ua reaccion deth receptor.

boolean, -a *adj.* Se ditz d'ua operacion que se realize segontes er àlgebra de George Boole, en que cada variabla presente ua de dues valors, escrita convençionaument 0 e 1.

borsa electronica *n. f.* Servici que permet realizar operacions borsières per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

bóstia d'entrada *n. f.* Carpeta d'un programa de corrèu electronic on s'emmagazinen es messatges que se reciben, si guen liejudi o non.

bóstia de gessuda *n. f.* Carpeta d'un programa de corrèu electronic on s'i emmagazinen temporaument es messatges enviadi.

bóstia electronica *n. f.* Part d'un programa de corrèu electronic on s'emmagazinen es messatges que s'i administren, generaument ua carpeta o conjunt de carpetes.

bóstia vocau *n. f.* Servici telefonic que transmet ara persona que telefone ua informacion prealablament enregistrada e qu'eventuaument enregistre es telefonades recebudes coma messatges.

botiga electronica *n. f.* Site web on s'au-

frissen productes damb era finalitat qu'es internautes les poguen crompar per mieis electronics.

boton *n. m.* Element d'ua interfàcia grafica d'usatgèr que s'active per miei d'un arrat o d'ua combinason de claus entà establir un dialòg entre er usatgèr e er ordenador.

bulletin d'informacion *n. f.* Fichèr damb informacion brèu e recenta associada a un tèma o ua comunitat d'interès qu'un internauta pòt receber regularament per corrèu electronic per miei d'abonament.

buofax *n. m.* Burèu public de fax situat en un bastiment de Corrèus.

buotic, -a *n. m./f.* Persona qu'aplique tecniques informatiques ara automatizacion de prètzhèti de burèu. Sin.: *ofimatic*.

buotica *n. f.* Ensem de tecniques e mieis informatics orientadi ara automatizacion des prètzhèti de burèu e, principaument, ath tractament e ara comunicacion dera paraula, era escritura e era imatge. Sin.: *ofimatica*.

bus *n. m.* Ensem de linhas de transmission de donades on s'i comuniquen es dispositius que compausen un ordenador o es nòdes d'un hilat d'airau locau.

bus de testimòni *n. m.* Tecnica d'accès a un hilat d'airau locau de topologia fisica en bus e topologia logica en anèth que consistís a enviar un testimòni d'un nòde a un aute.

byte *n. m.* Cadea de bits de longor fixa tractada coma unitat per ordenador e que generaument correspon a un caractèr deth còde ASCII. Sin.: *octet*.

byte per segon *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a ueit bits per segon.

cablar *v. tr.* Establir connexions en un circuit electric per miei de cables.

cablatge *n. m.* Ensem de cables que constituïssen es interconnexions d'un circuit electric.

cable *n. m.* Conductor electric format

per un ensem de hius, generalement recubèrts d'isolant e protegits der exterior per ua cubèrta comuna.

cable aeri *n. m.* Cable situat a ua nautor convenabla sus era superfícia terrèstra per miei d'un supòrt avient.

cable coaxiau *n. m.* Cable format per un conductor centrau, ua envolòpa isolanta, un conductor exterior concentric e ua cubèrta de proteccion exteriora.

cable d'alimentacion *n. m.* Cable de grana conductivitat que junh es punts principaus d'un sistèma o d'un hilat de telecomunicacions.

cable d'enlaç *n. m.* Cable que connecte dues centraus telefoniques.

cable de banda longa *n. m.* Cable qu'a ua amplada de banda que permet transmetre ua grana quantitat d'informacion, generalement senhaus d'àudio, vidèo e donades a velocitat elevada.

cable de cintes *n. m.* Cable de forma planèra, que pòt contier enquia cent hius parallels, que permet connectar, en interior d'un ordenador, un periferic damb eth controlador que correspon.

cable de dispersion *n. m.* Cable que connecte un abonat ara caisha de connexion corresponenta.

cable de distribucion *n. m.* Cable que connecte un centre de distribucion damb era caisha de connexion der equipament d'un usatgèr.

cable de fibra optica *n. m.* Cable format per diuèrses capes plan primes, que transmeten impulsis luminosi, e ua capa cubertora, que n'assegure era proteccion mecanica e fisica, que permet transportar ua grana quantitat d'informacion.

cable de parelhs *n. m.* Cable format per diuèrsi parelhs de hius, que s'utilize ena transmission de senhaus en telefonia e en hilats d'airau locau.

cable multipolar *n. m.* Cable format per bèri conductors, on cada un ei isolat de ra rèsta per ua capa cubertora.

cable principau *n. m.* Cable, generalement de grana conductivitat, que connecte un centre d'exploitacion damb un centre de distribucion.

cable sosmarin *n. m.* Cable immergit en mars e oceans que permet transmetre senhaus enes comunicacions intercontinentaus.

cable sosterranh *n. m.* Cable situat jos dera superfícia terrèstra, generalement en una canalizacion.

cable terrèstre *n. m.* Cable situat ena superfícia terrèstra.

caisha d'adaptacion *n. m.* Dispositiu d'un equipament d'un usatgèr que transforme es senhaus electrices recebuts entà que poguen èster interpreta-di per un televisor.

caisha de connexion *n. f.* Dispositiu d'un equipament d'usatgèr que facilite era interconnexion de bèri cables entà distribuïr senhaus d'àudio, vidèo o donades.

cambada *n. f.* Part dera rota indicada en un sistèma de posicion globau compresa entre un tèrme e un aute tèrme.

cambi electronic de donadas [EDI] *n. m.* Transferiment, per miei d'Internet, de documents que se presenten segon un format normalizat.

cambiadizacion *n. f.* Tecnica que consistís en hèr a cambiar era aparença d'ua imatge inserida en ua pagina web quan era sageta s'i desplace dessús.

camèra *n. f.* Aparelh electronic que permet captar, enregistrar e lièger imatges.

camèra cinematografica *n. f.* Camèra qu'enregistre imatges optiques sus un film sensible, damb ua cadéncia variable de fotogrames per segon que, un vitatge projectadi successivament, protegissen ua sensacion de moviment.

camèra de television *n. f.* Camèra qu'enregistre imatges e transforme imatges luminoses en senhaus electrices, a fin de transmetre-les a distància per miei d'un

televisor o d'emmagazinar-les en un suport magnetic.

camèra vidèo *n. f.* Camèra de television portabla e autònoma entà enregistrament d'imatges, qu'a un magnetoscòpi.

camèra vidèo digitau *n. f.* Camèra de vidèo qu'enregistre imatges en format digitau e ne permet era transmission a un ordenador, e qu'a compdar d'eth se pòden tractar e visualizar.

camèra web *n. f.* Periferic compausat d'ua camèra de vidèo digitau de dimension redusida, que permet enregistrar, transmèter e difòner imatges en temps reau per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

campus virtuu *n. m.* Ensem de servicis accessibles per miei d'un hilat telematic, generaument Internet, que hèn possibles era interaccion e era transmission de coneishements entre es alumnes, eth professorat e eth personau d'administracion e servicis d'ua universitat, sense besonh de coincidir ne en espaci ne en temps.

canau *n. m.* Via de transmission unidireccionau de senhaus des d'un emetedor enquia un receptor.

canau automatic *n. m.* Canau de television qu'emet informacion de contunh e sense intervencion umana pendent era emission.

canau d'anada *n. m.* Canau en quau eth sens dera transmission de senhaus coincidís damb eth sens qu'er usatgèr transferís era informacion.

canau de retorn *n. m.* Canau associat a un canau d'anada e de sens opausat adaguest, que s'utilize en contròtle deth senhau e eth tractament d'errors pendent era transmission per un canau d'anada.

canau experimentau *n. m.* Canau de television qu'emet en periòde d'assagi, generaument entà verificar era tecnologia utilizada, avalorar era audéncia e revisar-ne es contenguts.

canau multiplèx *n. m.* Canau que transmet donades a diuèrsi periferics simultànèament.

canau tematic *n. m.* Canau de television qu'emet informacion especializada.

canau web *n. m.* Servicì qu'aufrís informacion tematica, actualizada regularament, per miei de corrèus electronics que s'envien d'ua manèra automatica peth navegador as internautes que i son abonadi.

CAO intelligenta *n. f.* Concepcion assistida per ordenador en que s'aplique intelligéncia artificiau entà crear concepcions mès interactives.

cap d'escritura *n. m.* Cap magnetic que permet enregistrar donades.

cap d'esfaçament *n. m.* Cap magnetic que permet eliminar donades.

cap d'impression *n. m.* Dispositiu d'ua impressora que se desplace peth papèr, plastic, etc., e i mèrque es caractèrs corresponents. Sin.: *tèsta d'impression*.

cap de hilat *n. m.* Estacion de recepcion d'un hilat de distribucion a compdar deth quau es senhaus se transmeten ar abonat per miei d'un hilat de cable. Sin.: *tèsta de hilat*.

cap de lectura *n. m.* Cap magnetic que permet liéger donades. Sin.: *tèsta de lectura*.

cap de pagina *n. m.* Part d'un messatge que precedís es donades transmetudes e que conten informacion generaument sus eth tipe e grad de prioritat d'un messatge. Sin.: *tèsta de pagina*.

cap magnetic *n. m.* Dispositiu electromagnetic que permet enregistrar, liéger o eliminar donades d'un suport magnetic, qu'ei generaument en moviment.

capa *n. f.* Cada un des nivèus ierarquizats, qu'a ua foncion especifica, en que s'organize era arquitectura de hilat.

capitau uman *n. m.* Ensem des capacitats intellectuaus e des coneishences tacites e explicites des persones qu'aper ten a ua empresa o ua organizacion.

captura de moviment *n. f.* Tecnica d'animacion tridimensionau que procèsse donades captades per un sensor situat enes articulacions d'ua persona e les aplique ara recreacion de moviment de personatges virtuaus.

caractèr *n. m.* Simbèu, establìt per convencion, que represente ua unitat grafica.

caractèr optic *n. m.* Caractèr que s'identifique automaticament per miei d'un lector optic.

carga *n. f.* Transferiment de fichèrs d'ua memòria auxiliara ara memòria centrau d'un ordenador.

cargament *n. m.* Transferiment de fichèrs d'un client a un servidor en un hilat informatic.

cargar *v. tr.* Transferir fichèrs d'ua memòria auxiliara ara memòria centrau d'un ordenador.

cargar *v. tr.* Transferir fichèrs d'un client a un servidor en un hilat informatic.

carnet de conduïr intelligent *n. m.* Targeta electronica que conten er istoric deth trajècte deth propietari d'un veïcul e que permet quauques opcions qu'an un ligam damb eth sòn foncionament, coma per exemple era dubertura des pòrtes e era metuda en marcha.

carpeta *n. f.* Ensem de fichèrs gropats jos un madeish nòm entà facilitar-ne era utilizacion o administracion.

carpeta medicau informatizada *n. f.* Ensem des donades administratives e medicaus d'un pacient que s'emmagazinen en supòrt electronic.

carreton electronic *n. m.* Servicì d'ua botiga electronica que permet a un internauta emmagazinar, d'una manèra temporau e damb un caractèr personau, es productes que vò crompar.

cartèra electronica *n. f.* Programa informatic que permet emmagazinar sòs electronics e hèr pagaments per miei d'un hilat telematic, en generau Internet.

casc de realitat virtua *n. m.* Casc dotat

d'ua pantalha que permet era percepcion d'imatges tridimensionaus generades per ordenador.

casset de pòcha *n. f.* Aparelh de lectura de cassetts qu'ei hèt d'ua caisheta proveït d'un cap de lectura e d'auriculars fòrça leugèrs.

casset digitau *n. f.* Casset eth senhau dera quau, prealablament digitalizat, s'enregistre sus ua banda segontes ua sucesion de pistes parallèles e dispausades en sens diagonau ena sua longor.

catalòg electronic *n. m.* Site web on se presènte ua lista de productes damb era finalitat qu'es internautes escuelhen çò que vòlen crompar.

catalòg invèrs *n. m.* Site web on un internauta presente ua lista de productes que li agradarie crompar damb era finalitat qu'es empreses interessades en vender-les les poguen presentar.

catalòg personalizat *n. m.* Catalòg electronic bastit per un internauta concret, on s'i presenten productes que respònen as sues abituds de consum.

CD-ROM *n. m.* Disc compacte que permet emmagazinà i ua grana quantitat d'informacion que non ei modificabla per usatgèr e qu'ei consultabla per miei d'un lector avient.

cellula *n. f.* Airau de cubertura d'ua estacion de basa en qué un telefon mobil i pot establir ua comunicacion.

centraleta telefonica *n. f.* Equipament de commutacion telefonica que, per miei des linhes de ligam damb era centrau automatica que depen, permet establir ua comunicacion intèrna entre es linhes que i son connectades.

centrau automatica *n. f.* Centrau telefonica on era commutacion s'i hè per miei d'aparelhs que pòden foncionar sense intervencion umana.

centrau digitau *n. f.* Centrau telefonica que foncione damb sistèmes de commutacion digitaus.

centrau telefonica *n. f.* Installacion provèda der equipament de commutacion de besonh entara prestacion des servicis telefonics e on acaben es linhas d'abonat e es circuits interurbans.

centre comerciau virtuau *n. m.* Site web qu'aufrís accés a un ensem de botigues e de catalògs electronicos.

centre d'explotacion *n. m.* Installacion on se planifique era gestion d'un hilat de cables e des d'eth se transmeten es senhaus electricics as centres de distribucion.

centre de commutacion *n. m.* Installacion on se produsís era modificacion des connexions d'un circuit de telecomunicacions e càmbie eth camin que se guissen es senhaus electricics.

centre de distribucion *n. m.* Installacion situada ena origina d'ua linha telefonica que transmet un senhau enquia un abonat.

centre telefonic d'ajuda *n. m.* Empresa o organizacion generaument formada per bèri grops de trabalh agropadi en un hilat qu'ei en cargue des telefonades de clients e efectuen campanhas de marketing telefonic.

cèrcapersonas *n. m.* Aparelh electronic portable, de dimensions redusides, qu'emet un senhau acostic o tactil entà assabentar ar usatgèr dera recepcion d'un messatge.

cerçar *v. tr.* Sajar de trobar ua informacion particulara.

cercasuaris *n. m.* Esturment qu'aufrís informacion sus es usatgèrs connectadi a un sistèma locau o distant, generaument era adreça electronica, eth nòm e eth nòm de casa, era ora dera darrèra connexion, eth temps de connexion sense activitat e era linha deth terminau utilizat.

certificat electronic *n. m.* Document electronic manat per ua entitat certificadora, que garantís era autenticitat des

donades transmetudes per un hilat telematic, generaument ligades as claus publicques emplegadas per un usatgèr en ua transaccion electronica.

charrada *n. f.* Comunicacion escrita que se hè simultanèament e en temps reau entre bères personas per miei d'Internet. Sin.: *chat*.

charrada restringida *n. m.* Porcion a banda d'ua conversacion on un internauta i pòt entamenar ua auta convèrsa damb un numèro limitat de participants.

charrar *v. intr.* Comunicar d'ua manèra escrita simultanèament e en temps reau entre bères personas per miei d'Internet.

chiframent *n. m.* Codificacion d'un messatge entà hèr-lo a vier criptic o secrèt.

chiframent asimetric *n. m.* Chiframent que se fondamente en emplec de dues claus desparières, ua entara codificacion des donades e era auta entara descodificacion.

chiframent irreversible *n. m.* Chiframent qu'impedís de descodificar es donades originaus, encara que se coneishe era clau damb es que sigueren chifrades.

chiframent reversible *n. m.* Chiframent que permet descodificar es donades originaus en conèisher era clau que conven.

chiframent simetric *n. m.* Chiframent qu'emplegue era madeisha clau entara codificacion e era descodificacion de donades.

chifrar *v. tr.* Codificar un messatge segontes ua clau de manèra que sigue criptic o secrèt.

chifrat, -ada *adj.* Se ditz d'un messatge codificat segontes ua clau, de manèra que sigue criptic o secrèt.

ciber- Forma prefixada qu'indique un ligam damb es hilats de telecomunicacions, generaument Internet, e damb era realitat virtuau.

ciberamic, -iga *n. m./f.* Persona damb

qui se cree ua relacion d'amistat per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

ciberaprenent, -a *n. m./f.* Persona que s'inicie ena navegacion per un hilat telematic, generaument Internet.

cibercafé *n. m.* Establiment comerciau que, a mès de servir generaument de minjar e béuer, met ara disposicion des clients ordenadors damb ua connexion a Internet per un prètz preestablit.

cibercriminologia *n. f.* Estudi des delictes que se hèn a compdar d'un hilat telematic, generaument Internet.

cibercultura *n. f.* Ensem des coneishences e comportaments compartits pes usatgèrs des ordenadors, des productos multimèdia e Internet.

ciberdelicte *n. m.* Acte illegau e soent fraudulent que se produsís per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

ciberdelinqüent *n. m./f.* Persona que comet un acte illegau e soent fraudulent per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

ciberdependència *n. f.* Besonh sentut per ua persona d'augmentar constantment eth temps de connexion a un ordenador o a Internet.

ciberescolan, -a *n. m./f.* Alumne d'un centre educatiu virtuuu, qu'emplegue es hilats telematics, generaument Internet, entar aprendissatge e entà comunicar damb eth professorat e es auti escolans.

ciberespaci *n. m.* Espaci virtuuu qu'es internautes intergestionen per miei d'ordenadors connectadi a un hilat telematic, generaument Internet.

ciberfobia *n. f.* Aversion irracionau cap a Internet e as ordenadors.

ciberlegislacion *n. f.* Ensem des leis que regulen es activitats desvolopades en ciberespaci.

ciberlenguatge *n. m.* Lenguatge argo-

tic utilizat ena comunicacion deth ciberespaci, que se caracterize generaument per emplec d'acronims e emoticònes.

cibernauta *n. m./f.* Usuari d'un hilat telematic, generaument d'Internet.

cibernetica, -a *adj.* Se ditz dera maquina qu'imite eth sistèma de comunicacion e de comportament umans.

cibernetica *n. f.* Disciplina qu'estúdie es diferéncias e es similituds entre es processis comunicatius umans e es des maquinas damb era finalitat de construir aparelhs qu'imiten es sistèmes de comunicacion e comportament umans.

ciberpolicia *n. f.* Policia qu'estúdie es delictes cometudi per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

ciberseriau *n. m.* Istorieta seguida divulgada per miei d'Internet, eth scenari dera quau se bastís gràcies ara intervencion e as aportacions des internautes.

cinemascòpe *n. m.* Sistèma de rodatge e projeccion cinematografica que deforme es imatges lateraument, en comprimir-les en rodatge e engranir-les pendent era projeccion.

cinemomètre *n. m.* Aparelh que permet determinar era velocitat d'un veïcul e qu'ei emplegat generaument pera policia.

circuït *n. m.* Ensem de dispositius interconnectadi qu'a trauès d'eri i circule un corrent, fluid, etc.

circuït barrat *n. m.* Sistèma de transmission d'imatges de television en qu'ua o mès d'ua camèras son connectades a un receptor per miei d'un cable coaxial.

circuït electric *n. m.* Ensem de dispositius interconnectadi qu'a trauès d'eri i circule un corrent electric.

circuït imprés *n. m.* Placa de materiau isolant que hè supòrt des components electronics d'un circuït e n'establis es connexions.

circuït integrat *n. m.* Circuït format per un ensemble d'elements electronics mini-

aturitzats incorporats laguens d'un ma-deish supòrt.

circuït integrat personalizat *n. m.* Circuït integrat era concepcion deth quau se base en un procès tecnologic fondatamentat enes elements e caracteristiques optimizables.

circuït integrat precaracterizat *n. m.* Circuït integrat era concepcion deth quau se base en emplec d'ua bibliotèca de cellules damb elements prealablament caracterizadi.

circuït integrat predifusat *n. m.* Circuït integrat era concepcion deth quau se base en emplec de hilats de cellules damb elements prealablament difusadi, as que sonque les manque era interconnexion.

circuït integrat semipersonalitzat *n. m.* Circuït integrat era concepcion deth quau se base en emplec de blòcs predefinits o preconstruïts.

circuït multipunt *n. m.* Circuït que transmet donades entre mès de dus equipaments de telecomunicacions.

circuït punt a punt *n. m.* Circuït que transmet donades entre dus equipaments de telecomunicacions.

classe *n. f.* Ensem de donades definit per usatgèr que, ena programacion orientada as objèctes, especifique objèctes que compartissen es madeishes caracteristiques.

clau *n. f.* Dispositiu informatic de seguret format per un còde de signes convengudi que permet sonque as usatgèrs autorizadi accedir a un fichèr o ua part d'un fichèr.

clau de demora *n. f.* Clau d'un telefon que permet suspèner momentanèament ua telefonada en cors, en mantíer era connexion telefonica, entà reprèner dempús.

clau de discrecion *n. f.* Clau d'un telefon que permet arturar o hèr a foncionar eth microfòn der aparelh.

clau de repicada *n. f.* Clau d'un telefon que permet recuperar automaticament eth solet numèro picat.

clau privada *n. f.* Clau coneishuda unicament peth sòn propietari, que l'utilize entà signar es messatges qu'envie e entà deschifrar es que recep quan son chifradi damb ua clau publica.

clau publica *n. f.* Clau qu'ei distribuïda liurament entà que la coneishen es membres d'un hilat informatic, e permet enviar messatges chifrats ath sòn propietari o d'autenticar era arribada de messatges qu'aguest mane.

clau secreta *n. f.* Clau reconeishuda per un emetedor e es receptors corresponents, que permet ath prumèr de chifrar un messatge, e as segons de deschifrar-lo.

clíc *n. m.* Accion de clicar e deishar anar rapidament un des botons der arrat sense botjar era sageta deth punt seleccionat.

clícar *v. intr.* Accionar un boton deth telat.

clíclicitat *n. f.* Clics d'accès a ua pagina web que son comptabilizadi entà obtièr donades estadistiques sus eth nombre de visites.

client *n. m.* Ordenador que, en un hilat informatic, comuniqua damb un servidor, e n'obten generalement informacion, servicis o recorsi diuèrsi.

client *n. m.* Programa informatic que sollicite generalement informacion, servicis o recorsi diuèrsi a un programa servidor.

cluquejament *n. m.* Modificacion periodica o intencionau ena intensitat d'un o mès elements grafics.

coa *n. f.* Succession de donades on era insercion d'elements se realize a un extrèm e era supression, en aute.

còde binari *n. m.* Ensem de règles qu'establís era correspondéncia entre un jòc de caractèrs d'origina e un jòc de caractèrs resultant. Sin.: *còdi*.

còde binari *n. m.* Còde eth jòc de carac-tèrs originau deth quau ei format per let-res, nombres o simbèus e eth jòc de ca-rac-tèrs resultant, per cadenes de nom-bres de basa dus, generalement o e 1.

còde de barres *n. m.* Còde format per un ensems de numèros e barres verticaus neres de talhes desparières que conten informacion sus un producte, e qu'entà poder lièger-lo cau emplegar un lec-tor optic.

còde hònt *n. m.* Ensems d'instruccions escrites en lenguatge de programacion, qu'un sistèma informatic processa entà poder executar-les.

còde personau de desblocatge [PUK] *n. m.* Còde digitau secrèt qu'identifique un usatgèr e li permet desblocar eth te-lefon quan a picat un numèro d'identifi-cacion personau equivocat un nombre preestablit de viatges ara seguida, e de tornar a auer accés as servicis der abo-nament.

codèc *n. m.* Component especific de programari o de maquinari que per-met tant codificar e descodificar dona-des coma de comprimir-les e descom-primir-les.

codèc àudio *n. m.* Codèc que conver-tís un senhau analogic d'àudio en un senhau codificat digitauament en mo-ment dera sua transmission per un hilat digitau, e que pòt efectuar era operaci-on invèrsa ena recepcion.

codèc vidèo *n. m.* Codèc que transfor-me un senhau analogic de vidèo en un senhau codificat digitauament pendent eth moment dera sua transmission per un hilat digitau, que pòt efectuar era operacion invèrsa ara recepcion.

codificacion *n. f.* Conversion de dona-des per miei d'un còde entà que poguen èster interpretades segontes eth format exigít peth supòrt d'entrada.

codificacion dera votz *n. f.* Conversion d'un senhau de paraula prealablement

digitalizat en ua seqüència de donades discrètes segontes un ensems de règles que ne permeten ua reconstitucion mi-nimala en auer en compde era forma d'origina.

codificador *n. m.* Dispositiu que permet convertir donades per miei d'un còde entà que se poguen interpretar segontes eth format exigít peth supòrt d'entrada.

codificaire, -a *n. m./f.* Persona que pre-para es donades d'un programa infor-matic entà que siguen interpretades segontes eth format exigít peth supòrt d'entrada.

codificar *v. tr.* Convertir donades per miei d'un còde entà que siguen inter-pretades segontes eth format exigít peth supòrt d'entrada.

collaboracion web *n. f.* Sistèma de tele-comunicacions que permet parlar, com-partir aplicacions informaticas, envi-ar fichèrs, etc., simultanèament per mi-ei deth web en Internet.

collaboratòri *n. m.* Grop de recèrca for-mat per cercaires de centres diuersi que trabalhen en un projècte comun per mi-ei des tecnologies dera informacion e era comunicacion.

collision *n. f.* Situacion que se produsís quan dus terminaus o mès transmeten donades simultanèament per un ma-deish miei.

comanda electronica *n. f.* Lista de pro-ductes qu'un internauta comanda a ua botiga electronica generalement per mi-ei d'Internet.

comèrç electronic *n. m.* Ensems d'activi-tats financèras e d'escambi de produc-tes e servicis realizat per miei d'un hilat telematic, generalement Internet.

commutacion *n. f.* Establiment des con-nexions de besonh en un circuit o un hi-lat de telecomunicacions entara trans-mission de senhaus electricis o optics.

commutacion de circuits *n. f.* Commu-tacion que permet dispausar d'un circuit

o un canau en exclusivitat, pendent ua connexion entre nòdes d'un hilat de telecomunicacions.

commutacion de messatges *n. f.* Commutacion que permet emmagazinar e transmèter messatges sense besonh de dividir-les en paquets.

commutacion de paquets *n. f.* Commutacion que permet emmagazinar e transmèter messatges dividits en paquets.

commutador *n. m.* Dispositiu que permet modificar era trajectòria d'un senhal electric o optic.

commutador d'accès a distància *n. m.* Commutador que permet as usatgèrs d'un hilat d'airau locau d'accèdi'i des d'un ordenador geograficament alienhat.

commutador de telefonia mobila *n. m.* Commutador, en sistèma globau entàs comunicacions mobiles, que gestiona es comunicacions entre telefons mobils e les transferís a un aute commutador quan se transpòrten dehòra deth sòn airau de cobertura.

commutador multifoncion *n. m.* Commutador que permet era transmission de donades entre protocòus desparièrs e era integracion de servicis desparièrs.

commutar *v. tr.* Establir es connexions de besonh entara transmission de senhals electricis o optics en un circuit o un hilat de telecomunicacions.

compactar *v. tr.* Desplaçar fisicament e encadenar fichèrs, bibliotèques o carpetes en un supòrt d'emmagazinatge a fin de concentrar tot er espaci que non s'emplegue en un solet airau individit.

compactatge *n. m.* Desplaçament fisic e encadenament de fichèrs, bibliotèques o carpetes d'un supòrt d'emmagazinatge a fin de concentrar tot er espaci que non s'emplegue en un solet airau individit.

compdador *n. m.* Programa informatic

que permet calcular automaticament eth nombre de visites d'ua pagina web.

compde *n. m.* n. d'usatgèr e senhal que permet a un usatgèr d'accèdir a un hilat informatic, un sistèma operatiu, un servici en linha, etc.

compde de corrèu *n. m.* Compde que permet a un usatgèr accèdir a un servidor web e emplegar es servicis que i son auffs, especiaument eth corrèu electronic.

compde FTP *n. m.* Compde que permet a un usatgèr d'accèdir as fichèrs d'un servidor per miei deth protocòu de transferiment de fichèrs.

compilacion *n. f.* Conversion d'un programa d'origina en un programa resultant.

compilador *n. m.* Programa informatic que permet convertir un programa d'origina en un programa resultant.

compilar *v. tr.* Convertir un programa d'origina en un programa resultant.

complement *n. m.* Dispositiu de maquinari o aplicacion de Programari qu'ei ahijut opcionalment a ua maquina o un programa informatic entà completar-ne o milhorar-ne eth foncionament.

compression *n. f.* Emmagazinatge de donades ena memòria d'un ordenador o de un aute supòrt, en modificar-ne o suprimir-ne es caractèrs repetitius, entà qu'ocupen mens espaci.

compression dera votz *n. f.* Comprensió d'un senhal dera parla en ua banda de frequéncias redusit.

compressor *n. m.* Programa informatic qu'emmagazine donades ena memòria d'un ordenador o un aute supòrt, en modificar-les o suprimir-ne es caractèrs repetitius, entà qu'ocupen mens espaci.

comprimir *v. tr.* Emmagazinar donades ena memòria d'un ordenador o de un aute supòrt, en tot modificar-les o suprimir-ne es caractèrs repetitius, entà qu'ocupen mens espaci.

comunicacion *n. f.* Transmission d'informacion codificada, per miei d'un o mès canaus, entre un emetedor e un receptor.

comunicacion audiovisuau *n. f.* Comunicacion qu'emplegue eth son o era imatge coma supòrt dera informacion.

comunicacion multimèdia *n. f.* Comunicacion qu'emplegue elements textuaus, grafics, auditius e iconics coma supòrt dera informacion.

comunicar *v. tr.* Establir ua comunicacion.

comunicar *v. intr.* Se ditz quan eth telefon a era sua linha ocupada.

comunitat virtuau *n. f.* Ensem d'internautes que compartissen interèssi e qu'escàmbien opinions e comentaris per miei d'un hilat telematic, generauement Internet.

concentrador *n. m.* Dispositiu, situat en punt centrau d'un hilat de telecomunicacions, qu'amasse es donades que i circulen e les distribusís entre es sòns nòdes.

concepcion assistida per ordenador [CAO] *n. f.* Ensem de techniques informaticas que s'empleguen entara creacion, descripcion e desenvolopament d'un objècte de concepcion.

conceptor, -triz de webs *n. m./f.* Persona que s'ocupe dera composicion des elements grafics e sonsors qu'intervien en ua pagina web.

conceptor, -triz interactiu, -iva *n. m./f.* Persona que s'ocupe dera composicion des elements d'interaccion qu'intervien en un producte multimèdia.

conductivitat *n. f.* Proprietat des còssi que presenten ua resisténcia fèbla ara electricitat o ara calor.

conductor *n. m.* Còs que presente ua resisténcia fèbla ara electricitat o ara calor.

conferéncia a tres *n. f.* Servici telefonic que permet establir ua comunicacion simultanea entre tres interlocutors.

confidencialitat *n. f.* Condicion des informacions que hèn referéncia o aprtien a ua persona fisica o juridica, que dicte qu'aguestes non pòden vier publiques sense eth consentiment der afectat.

configuracion *n. f.* Adaptacion d'ua aplicacion de programari o d'un component de maquinari as auti elements d'un sistèma informatic o as besonhs d'un usatgèr.

configurar *v. tr.* Adaptar-se en cas d'ua aplicacion de programari o d'un component de maquinari as auti elements d'un sistèma informatic o as besonhs d'un usatgèr.

confirmacion de lectura *n. f.* Messatge qu'informe ar emissor d'un corrèu electronic qu'aguest a estat visualizat peth destinatari.

confirmacion de recepcion *n. f.* Messatge qu'informe ar emissor d'un corrèu electronic qu'aguest a arribat ena boèta electronica deth destinatari.

connectar *v. tr.* Establir contacte damb un component de maquinari o de programari, abans de produir-se ua comunicacion.

connectar *v. intr.* Realizar eth procediment que permet era connexion a un hilat o a un sistèma operatiu, o era dubertura d'ua aplicacion.

connectivitat *n. f.* Capacitat d'estalir contacte damb un component de maquinari o de programari, abans de produir-se ua comunicacion.

connector *n. m.* Dispositiu que permet establir eth contacte damb un component de maquina o de programari, abans de produir-se ua comunicacion.

connector *n. m.* Programa informatic, d'execucion simpla e opcionau, qu'ahig foncions ath sistèma o ligue dus programmes o dues aplicacions independents entà que se complementen.

connector d'expansion *n. f.* Dubertura longa e estrèta deth circuit imprés d'un

ordenador on s'i pòden inserir cartes d'expansion des sues utilitats.

connexion *n. f.* Establiment de contacte damb un component de maquinari o de programari, abans que se hèsque ua comunicacion.

connexion clandestina *n. f.* Connexion entre dispositius o sistèmes de telecomunicacions non autorizadi.

connexion multipunt *n. f.* Connexion entre mès de dus dispositius o sistèmes de telecomunicacion per un solet canau.

connexion punt a punt *n. f.* Connexion entre dus dispositius o sistèmes de telecomunicacion per un solet canau.

consòla *n. f.* Dispositiu de connexion situat en un extrem d'un hilat de telecomunicacions que permet d'enviar e de receber donades. Sin.: *terminau*.

consòla *n. f.* Periferic qu'a presents es comandaments de contròtle d'un ordenador.

consòla de jòc *n. f.* Aparelh provedit de microprocessadors e comandat per miei d'ua palanca de contròtle que, d'ua manèra autònoma o connectat a ua pantalla, permet executar un videojòc.

construccion *n. f.* Cada ua des versions d'ua aplicacion de programari que s'obten dempús de compilar-ne e acoblar-ne es còdes. Sin.: *montatge*.

construccion *n. f.* Compilacion e acoblament des còdes d'ua aplicacion de programari realizada pes engenhaires informatics en desenvolopament d'aguesta aplicacion. Sin.: *montatge*.

consultor, -a en TIC *n. m./f.* Persona especializada enes analisis estrategiques e era gestion des problèmes e projectes en diuersi aspèctes des tecnologies dera informacion e era comunicacion.

contengut *n. m.* Informacion en format digitau o que se pòt mostrar en un sistèma ipertextuau.

contengut de tramesa automatica *n. m.* Contengut que se hè a arribar d'ua

manèra personalizada a un usatgèr connectat a Internet, generalement sense qu'aguest ac auesse sollicitat, en tot utilizar era tecnologia de transmission automatica.

contestador automatic *n. m.* Aparelh automatic qu'un viatge connectat ath telefon mobil transmet a qui telefone ua informacion prealablement enregistrada e, eventualament, enregistre es telefonades recebudes coma messatges.

contestador automatic digitau *n. m.* Contestador automatic qu'enregistre es telefonades recebudes coma messatges en ua memòria digitau, sense besonh d'emplegar es cassetes d'enregistrament.

contestador automatic en hilat *n. m.* Responedor automatic qu'enregistre es telefonades recebudes coma messatges des d'ua centrau telefonica e non a compdar deth telefon der usatgèr.

contracte electronic *n. m.* Contracte sus es bens o servicis establir per miei d'un hilat de telecomunicacions.

controlador d'entrada/ de gessuda *n. m.* Dispositiu de programari que regule eth transferiment de donades entre un o mès sistèmes periferics e eth processador.

controlador multipunt *n. m.* Unitat foncionau que gestione es terminaus emplegats en ua videoconferència entre diuersi participaires.

contròtle d'accès *n. m.* Ensem d'operacions que permet restringir er accés a un dispositiu, un sistèma informatic, ua pagina web, etc., as usatgèrs autorizadi. Sin.: *contraròtle d'accès*.

conversion *n. f.* Transformacion dera representacion de quauques donades entà que siguen interpretades segontes eth format exigir peth supòrt d'entrada.

conversion de tèxte a votz *n. f.* Conversion d'un escrit ara lengua orau per miei informatics.

conversion de votz a tèxte *n. f.* Conver-

sion dera lengua orau en escrita per mieis informatics.

conversion digitau-analogica *n. f.* Conversion d'un senhau digitau en senhau analogic.

convertidor *n. m.* Dispositiu que permet transformar era representacion de quauques donades entà que siguen interpretades segontes eth format exigit peth supòrt d'entrada.

convertidor analogic-digitau *n. m.* Convertidor d'un senhau analogic en senhau digitau. Sin.: *digitalizacion*.

convertidor digitau-analogic *n. m.* Convertidor d'un senhau digitau en senhau analogic.

convertir *v. tr.* Transformar era representacion de cèrtes donades entà que poguen èster interpretades segontes eth format exigit peth supòrt d'entrada.

convidat *n. m.* Ordenador que foncione en emplegar es recorsi d'un òste.

convidat, -ada *n. m./f.* Visitant que, dempús dera autorizacion der administrador de webs, a accés a quauques servicis que son restringits ara rèsta des visitaires.

còpia de seguretat *n. f.* Còpia d'un fichèr o d'un ensem de fichèrs, generauement actualizada periodicament, que permet restaurar es donades originaus en cas de pèrta.

coquin *n. m.* Seqüència de caractèrs, contenguda en un fichèr, qu'enregistre informacion sus es costums, es preferéncias e eth comportament d'un internauta que visite ua pagina web, e qu'eth servidor mane ath disc dur der ordenador der internauta per miei deth navegador.

coquin uet *n. m.* Coquin sense informacion qu'eth servidor d'un lòc web mane ath navegador der internauta que lo demane, entà evitar que s'obtengue informacion sus es sues abituds, preferéncias o comportament.

corotina *n. f.* Programa informatic que s'execute concurrentament o simultanèament damb d'auti programes.

corrector ortografic *n. m.* Programa informatic qu'identifique es errors ortografics, tipografics o d'auti, e prepausa alternatives en perméter remplaçar-les.

corrent *n. m.* Moviment de cargues electricques en un miei o en un circuit.

corrèu anonim *n. m.* Corrèu electronic que non conten identificacion de qui l'envie ena entèsta.

corrèu electronic *n. m.* Messatge que se transmet d'ua boèta electronica a ua auta per miei d'un programa de corrèu electronic.

corrèu electronic *n. m.* Sistèma que permet enviar e recéber messatges electronics per miei d'un hilat informatic.

corrèu FTP *n. m.* Sistèma que permet enviar fichèrs d'un servidor FTP per miei deth corrèu electronic.

corrèu lordèra *n. m.* Corrèu electronic sense interès peth receptor e qu'a generauement ua finalitat publicitària.

corrèu web *n. m.* Servici prepausat per un servidor que permet a un internauta d'accedir ara sua boèta electronica a trauès d'ua pagina web des d'un ordenador connectat a Internet.

creacion personalizada *n. m.* Desenvolopament d'ua aplicacions damb era ajuda d'un sistèma d'autors.

creion electronic *n. m.* Periferic, connectat a un ordenador per miei de cable, qu'a generauement era forma d'un gredon, equipat d'un dispositiu fotosensible que permet escriuer o desseñar ena pantalha der ordenador.

criptofonia *n. f.* Estudi des tecnicas de chiframent de messatges transmetuts per miei d'un sistèma de telefonia.

criptografia *n. f.* Estudi des tecnicas de chiframent de messatges escrits.

criptologia *n. f.* Estudi des tecnicas de descodificacion de messatges chifrats.

crístau liquid *n. m.* Compausat organic format per moléculas encadenadas entre eres, que presenten ua polarizacion electrica manifestada per cambiaments ena transparéncia e en índex de refraccion, emplegat ena construcció de visualizadors.

crompa electronica *n. f.* Crompa que se realize per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

cobertura *n. f.* Capacitat qu'a un receptor de captar senhaus radioelectrics en ua zòna geografica dotada dera infraestructura de besonh per aquesta fin.

cultura dera informacion *n. f.* Ensem de coneishéncias e comportaments basadi ena liura circulacion dera informacion e eth sòn accés universau coma bases fondataus peth progrés dera societat.

cursor *n. m.* Mèrca mobila visibla emplegada entà indicar ena pantalha d'un visualizador era posició on se produirà era operacion següenta.

d'administracion a consumidor [A2C] *adj.* Se ditz der escambi d'informacion o servicis que se realize des dera administracion publica cap a un consumidor.

d'egau a egau *adj.* Se ditz dera tecnologia d'escambi de fichèrs que permet qu'es processadors d'un hilat poguen comunicar dirèctament entre eri sense passar per un servidor centrau que redistribuísque es donades.

d'empresa a administracion [B2A] *adj.* Se ditz der escambi d'informacion o servicis que se hè des d'ua empresa ara administracion publica.

d'empresa a consumidor [B2C] *adj.* Se ditz der escambi d'informacion o servicis que se realize des d'ua empresa per un client.

d'empresa a emplegat [B2E] *adj.* Se ditz der escambi d'informacion o de servicis que se hè des d'ua empresa a un emplegat.

d'empresa a empresa [B2B] *adj.* Se ditz

der escambi d'informacion o servicis que se realize entre empreses.

datafòn *n. m.* Aparelh que, per miei d'ua linha telefonica, permet transmetre donades generaument ligades a pagaments damb ua targeta de credit.

datagrama *n. m.* Unitat basica de transmissió de donades per miei d'un hilat informatic que contén ua entèsta e es donades corresponentes.

de consumidor a administracion [C2A] *adj.* Se ditz der escambi d'informacion o servicis qu'ei realizat per un consumidor cap ara administracion publica.

de consumidor a consumidor [C2C] *adj.* Se ditz der escambi d'informacion o servicis entre consumidors que se realize sense era intervenció d'empreses, gràcies a portaus o webs.

de consumidor a empresa [C2B] *adj.* Se ditz der escambi d'informacion o servicis que se realize des d'un client cap a ua empresa.

de mans liures *adj.* Se ditz der accessòri que per miei d'un nautavotz e d'un microfòn situat en telefon permet manter ua convèrsa sense besonh de préner er auricular.

definición *n. f.* Fidelitat de resolució d'ua imatge obtenguda en un periferic de gessuda o en un visualizador.

delicte informatic *n. m.* Infracció cometuda per emplec, era modificació o era destrucció de programari, de maquinari o donades transmetudes per miei d'un hilat telematic generaument Internet.

delimitador *n. m.* Caractèr qu'indique eth començament e era fin d'un bloc d'informacion.

demana de fichèr *n. f.* Demana hèta des d'un navegador a un servidor web entà descarregar un des elements grafics, sonòrs, etc., qu'intègren ua pagina web.

democràcia electronica *n. f.* Sistèma d'expressió dera opinió e era participació des ciutadans ena vida politica

per miei d'un hilat telematic, generauement Internet.

densitat de punts *n. f.* Distància entre un punt d'un monitor e eth punt mès apròp deth madeish color.

depuracion *n. m.* Procès de deteccion d'isolament e de correccion des errors que se produsissen en un programa o des errors d'un sistèma informatic.

depurador *n. m.* Programa qu'ajude a detectar es possibles errors d'un programa informatic, en moment qu'aguest s'execute, que permet veir de luenh eth contengut de totes es sues estructures de donades.

depurar *v. tr.* Detectar, isolar e corregir es errors d'un programa o es errors d'un sistèma informatic.

desacoblament *n. m.* Desconnexion d'un ordenador portable d'ua estacion d'acoblament.

desacoblar *v. tr.* Disconnectar un ordenador portable d'ua estacion d'acoblament.

descargament *n. m.* Transferiment de fichèrs d'un servidor a un client, laguens un hilat informatic.

descargar *v. tr.* Transferir fichèrs d'un servidor a un client, laguens un hilat informatic.

descentralizacion *n. f.* Remplaçament d'un sistèma informatic centrau per equipament diuers qu'aufrís servicis equivalents, entà facilitar eth manteniment e era actualizacion des programaris e d'estauviar es còsti.

deschiframent *n. m.* Interpretacion d'un tèxte codificat.

deschifrar *v. tr.* Interpretar un tèxte codificat.

descodificacion *n. f.* Conversion de donades ath sòn format d'origina per miei d'un còde.

descodificador *n. m.* Dispositiu que permet convertir donades ath sòn format d'origina per miei d'un còde.

descodificador d'Internet *n. m.* Descodificador connectat a un televisor o a un magnetoscòpi e a ua linha telefonica que permet accedir a Internet.

descodificar *v. tr.* Convertir donades ath sòn format d'origina gràcies a un còde.

descompilacion *n. f.* Conversion d'un programa resultant en un programa d'origina.

descompilador *n. m.* Programa informatic que permet convertir un programa resultant en un programa d'origina.

descompilar *v. tr.* Convertir un programa resultant en un programa d'origina.

descompression *n. f.* Restauracion de donades comprimides.

descompressor *n. m.* Programa informatic que restaure donades comprimides ena sua forma originau.

descomprimir *v. tr.* Restaurar donades comprimides.

desconnectar *v. tr.* Arturar eth contacte damb un component de maquinari o de programari, dempús d'ua comunicacion.

desconnexion *n. f.* Arturada deth contacte damb un component de maquinari o de programari, dempús d'ua comunicacion.

descripcion *n. f.* Tèxte que resumís eth contengut d'ua pagina web, que i é associat, e qu'ena lista de resultats d'un cercador se presente generauement damb un títol e era adreça d'Internet.

desempilar *v. tr.* Extrèir un element d'ua pila.

desinfeccion *n. f.* Accion que realizen es antivirus e es antidòts quan, dempús d'auer detectat un virus, l'eliminèn deth sistèma e, ena mesura des sues prioritats, recupèren era informacion infectada e restabliessen era configuracion deth sistèma, s'eth virus l'a modificada.

desmodulacion *n. f.* Procès que hè qu'es caracteristiques d'ua portadora modificades pendent era modulacion tornen ath sòn estat originau.

desmodulador *n. m.* Dispositiu que permet qu'es caracteristiques d'ua portadora modificades pendent era modulacion tornen ath sòn estat originau.

desmodular *v. tr.* Tornar ath sòn estat originau es caracteristiques d'ua portadora modificades pendent era modulacion.

desmultiplexatge *n. m.* Tecnica que permet repartir es senhaus transmetudi per miei d'un solet canau entre bèri canaus.

desmultiplexor *n. m.* Dispositiu que permet repartir entre diuèrsi canaus es senhaus transmetudi per miei d'un canau unic.

despartidor *n. m.* Dispositiu electronic que dividís eth senhau que proven d'ua linha de transmission laguens dues o mès linhas de transmission.

desviacion de freqüència *n. f.* Aument maximau, positiu o negatiu, d'ua freqüència modulada a compdar dera valor centrau dera freqüència portadora sense modular.

detector *n. m.* Dispositiu sensible a un corrent electric de nauta freqüència que permet revelar era preséncia d'ondes o d'oscillacions radioelectricas.

detector *n. m.* Programa situat en un ordenador d'un hilat informatic que contròtle e analise es paquets e es fichèrs que i circulen e n'estrè informacions diuèrses.

DHCP *n. m.* Protocòu que permet assignar automaticament ua adreça IP a un nòde d'un hilat TPC/IP.

dialòg *n. m.* Comunicacion entre un usatgèr e un ordenador, eth quau execute es òrdes qu'er usatgèr li escriu.

dialòg *n. m.* Comunicacion simultànèa entre dues personas gràcies a Internet.

diboishable *n. m.* Element d'un sistèma informatic que pòt èster tractat graficament.

diccionari electronic *n. m.* Diccionari editat en supòrt digitau que pòt contier

tèxte, imatge e son, e que demane mi-eis informatics entà visualizar-ne o escotar-ne eth contengut.

dictada electronica *n. f.* Discors orau qu'ei prononciat deuant d'un reconeishe-dor de paraula entà qu'er ordenador execute un orde o transcrigue eth tèxte dictat.

dictafòn *n. m.* Aparelh electronic que permet enregistrar e liéger causes dictades e convèrses.

difusion per web *n. f.* Difusion, per miei d'Internet, d'informacion seleccionada prealablament per un servidor e distribuïda as internautes abonadi a un canau web sense que l'agen demanada.

digitalizacion *n. f.* Conversion d'un senhau analogic en senhau digitau.

digitalizacion dera votz *n. f.* Conversion d'un senhau de paraula analogic en un senhau de paraula digitau.

digitalizar *v. tr.* Transformar un senhau analogic en un senhau digitau.

digitau *adj.* Se ditz d'un sistèma de transmission o de tractament que represente, emmagazine e transmet informacion de tot tipe de morfologia en còdes binaris.

diòde *n. m.* Dispositiu electronic conductor qu'ei format per dus electròdes.

dipòl *n. m.* Antena formada per dus conductors rectilinèus o dues tiges cilindriques, ua que contunhe era auta, que se met en foncionament per miei d'un senhau electric.

director, -tritz de contenguts *n. m./f.* Persona qu'ei en cargue dera causida deth contengut de pagines web e ne supervise eth procès de creacion, des deth projecte d'elaboracion enquiara integracion ena pagina.

disc *n. m.* Dispositiu d'enregistrament e emmagazinatge de donades d'accès dirècte que s'emplegue coma supòrt d'informacion.

disc compacte [CD] *n. m.* Disc optic de 2 centimètres on se pòden enregistrar se-

nhaus d'audio e vidèo que se liegen per miei d'un lasèr.

disc compacte enregistrable [CD-R] *n. m.* Disc compacte on se pòden registrar donades un solet viatge per miei d'un lasèr.

disc compacte interactiu [CD-I] *n. m.* Disc compacte que damb un lector avient tracte senhaus d'audio e vidèo que pòden èster interpretadi per miei d'un televisor.

disc compacte reenregistrable [CD-RW] *n. m.* Disc compacte on se pòden registrar donades diuèrsi viatges per miei d'un lasèr.

disc dur *n. m.* Disc magnetic on se pòt registrar ua grana quantitat de donades e que, generalement, ei installat en interior der ordenador.

disc flexible *n. m.* Disc magnetic que, intodusit en ordenador, permet d'enregistrà'i informacion o de consultar-la.

disc magnetic *n. m.* Disc de superfícia magnetizada on se pòden registrar donades.

disc magnetooptic *n. m.* Disc magnetic on se pòden registrar donades e lieger-les per miei d'un lasèr.

disc optic *n. m.* Disc on se pòden registrar donades per miei de tecnicas numeriques e lieger-les per un procediment optic.

discret, -a *adj.* Se ditz d'una informacion representada per elements desparièrs o discontinus de manèra qu'es caractèrs prenen un nombre finit de valors que se pòden identificar separadament es uns des auti.

dispositiu *n. m.* Ensem de pèças estructurat per ua tòca precisa que generalement ei part d'un mecanisme o d'un aparelh mès complex.

distant, -a *adj.* Se ditz deth component d'un hilat qu'un usatgèr non pòt controlar dirècament mès s'i pòt connectar a distància.

distribucion *n. f.* Paquet informatic que conten eth sistèma operatiu UNIX e un ensemble d'esturments e aplicacions entà podé'i trabalhar.

distribucion electronica de programari *n. f.* Sistèma a compdar deth quau, des d'un servidor, se repartís d'ua manèra automatica programaris nauis o actualizadi as ordenadors d'un madeish hilat.

distribuidor *n. m.* Part d'un sistèma operatiu o un programa qu'ei en cargue d'assignar es esturments operatius avients deth processador ath prètzhet seleccionat peth planificaire de prètzhet.

divertiment educatiu *n. m.* Activitats qu'aufrissen productes multimèdia interactius, generalement destinadi as mainatges, que combinen er aspècte ludic damb çò formatiu.

double clic *n. m.* Accion de sarrar e des-sarrar rapidament un des botons der arrat dus viatges consecutius sense botjar era sageta deth punt seleccionat.

document HTML *n. m.* Fichèr escrit en HTML que generalement se difon en Internet peth web.

document RFC *n. m.* Document redigit per expèrts en Internet que descriu o informe principalement sus protocòus, standards o servicis d'aguest hilat.

documentalista *n. m./f.* Persona responsable d'un centre de documentacion, o que gestione era documentacion d'ua unitat administrativa o de trabalh en ua organizacion.

domeni *n. m.* Part d'ua adreça d'Internet qu'identifique ua persona, ua empresa o ua organizacion connectada ad aguest hilat e qu'indique generalement era sua adscripcion territoriala, eth tipe d'organizacion de que se tracte e eth sector o empresa que n'ei part.

domeni de primèr nivèu *n. m.* Part deth domeni qu'identifique es estats, païsi o sectors d'activitat que son connectadi a Internet.

domeni de segon nivèu *n. m.* Part deth domeni qu'identifique organismes, empreses, personas o d'autes entitats que son connectades en Internet.

domotica *n. f.* Ensem de techniques informatiques que s'apliquen ath foncionament automatic des lotjaments, entà arribar principaument as condicions de comoditat e seguretat maximala.

domotician, -a *n. m./f.* Persona qu'aplique techniques informatiques ena automatizacion des lotjaments, entà arribar as condicions d'abitabilitat e seguretat maximales.

donada *n. f.* Informacion representada en un format avient peth tractament, era comunicacions o era interpretacion per mieis manuaus o automatics.

DSVD *n. f.* Tecnologia aplicada ath modèm que, per miei des techniques de division d'amplada de banda e compression de donades, permet transmèter simultanèament senhaus d'àudio e vidèu digitaus per ua madeisha linha telefonica.

dubertura de session *n. f.* Procediment que permet era connexion a un hilat o un sistèma operatiu, o era dubertura d'ua aplicacion.

duplèx *adj.* Se ditz d'un dispositiu o un sistèma de telecomunicacions que permet era emission e era recepcion simultanèa d'informacion per un madeish canau.

DVD *n. m.* Disc optic d'ua capacitat d'emmagazinatge minimala de 4,7 gigabytes, qu'aufriís ua qualitat de reproduccion d'àudio e vidèu superiora ara d'un disc optic convencionau.

DVD enregistrable [DVD-R] *n. m.* DVD-ROM on se pòden registrar donades sonque un viatge per miei d'un lasèr.

DVD reenregistrable [DVD-RW] *n. m.* DVD-ROM on se pòden registrar donades mès d'un viatge per miei d'un lasèr.

DVD-ROM *n. m.* DVD que permet emmagazinar ua grana quantitat d'informaci-

on non modificabla per usatgèr e consultabla per miei d'un lector avient.

edicion electronica *n. f.* Reproduccion e difusion d'ua òbra en supòrt electronic.

editar *v. tr.* Preparar es donades entà operacions ulteriores, particularament entà imprimir-les o mostrar-les ena pantalha.

editor *n. m.* Programa informatic que s'emplegue entà editar fichèrs que corresponen a donades diuèrses, coma per exemple tèxtes, grafics, programes, etc.

editor, -a de webs *n. m./f.* Persona que s'ocupe dera organizacion e gestion deth contengut de pagines web.

editor de pagines web *n. m.* Programa informatic que permet era creacion e era gestion de pagines web.

editor HTML *n. m.* Programa informatic que permet crear documents en HTML.

electric, -a *adj.* Qu'ei relatiu o aperten ara electricitat.

electricitat *n. f.* Branca dera fisica qu'estúdie es fenomèns e es dispositius basadi ena forma d'energia que resulte deth hèish d'electrons e ions en un miei conductor.

electròde *n. m.* Conductor electric a trauès deth quau un corrent electric pòt entrar o gèsser d'un miei.

electrodomestic digitau *n. m.* Electrodomestic, generaument connectat a un hilat, que per miei d'automatisme realize foncions intelligentes, coma per exemple detectar problèms, assabentar-ne eth fabricant o recèber ordes a distància per Internet.

electromagnetic, -a *adj.* Qu'ei relatiu o qu'aperten ar electromagnetisme.

electromagnetisme *n. m.* Branca dera electricitat qu'estúdie eth magnetisme que produsís un corrent electric.

electronic, -a *adj.* Qu'ei relatiu o qu'aperten ara electronica.

electronica *n. f.* Branca dera fisica que s'ocupe der estudi deth moviment de-

ra electricitat en uet, enes gassi e enes solids.

emetedor *n. m.* Dispositiu que produís e transmet en espaci un senhau entre dus punts d'un hilat de telecomunicacions per miei d'ua energia electrica o electromagnetica.

emetedor optic *n. m.* Emetedor que permet convertir un senhau electric en un senhau optic, entà que se pogue transméter pera fibra optica.

eméter *v. tr.* Produzir e transméter en un espaci un senhau entre dus punts d'un hilat de telecomunicacions per miei d'energia electrica o electromagnetica.

emission *n. f.* Produccion e transmission en espaci d'un senhau entre dus punts d'un hilat de telecomunicacions per miei d'energia electrica o electromagnetica.

emmagazinar *v. tr.* Fixar ua informacion que deu èster emplegada ulteriorament en un dispositiu dera memòria d'un ordenador entà conservar-la e reproduzir-la quan sigue de besonh.

emmagazinatge *n. m.* Operacion de fixar ua informacion que deu èster emplegada ulteriorament en un dispositiu dera memòria d'un ordenador entà conservar-la e reproduzir-la quan sigue de besonh.

emotivon *n. f.* Simbèu grafic, format abitualament a compdar de caractèrs ASCII, qu'en generau represente ua cara umana damb expressions diuèrses e que s'emplegue entà transméter es emocions enes corrèus electronis, es chats, etc.

empresari dera informacion *n. m./f.* Persona que cree, desvolope e implante un projecte d'empresa ligat ara remassada e ara difusion d'informacion electronica per miei de desparièrs canaus de comunicacion.

emulacion *n. f.* Utilizacion d'un simulador entà qu'un aparelh o un dispositiu

execute programes escrits en lenguatge de maquina pròpri de un aute aparelh o dispositiu.

emulador *n. m.* Simulador que permet qu'un aparelh o un dispositiu execute programes escrits en lenguatge de maquina pròpri de un aute aparelh o dispositiu.

emular *v. tr.* Hèr qu'un aparelh o un dispositiu execute programes escrits en lenguatge de maquina pròpri de un aute aparelh o dispositiu.

en cascada *adj.* Se ditz deth dispositiu o der aparelh qu'ei part der ensem e qu'a era gessuda connectada ara entrada deth dispositiu o er aparelh consecutiu.

en demora *adj.* Se ditz der estat de disponibilitat d'un dispositiu o un sistèma de telecomunicacions abans d'entrar en foncionament.

en dubèrt *adj.* Se ditz dera transmission d'informacion que non ei codificada e ara quau i pòt accedir tot usatgèr per miei d'un sistèma de telecomunicacions.

en linha *adj.* Se ditz deth recors qu'ei controtrat per un ordenador o un sistèma informatic que, mentre dure era situacion, s'i pòt establir connexion operativa sense intervencion umana significativa.

en parallèl *adv.* Se ditz dera transmission d'informacion qu'es diuèrsi blòcs de donades s'envien simultanèament per canaus desparièrs.

en sèria *adv.* Se ditz dera transmission d'informacion qu'es diuèrs blòcs de donades s'envien er un dempús der aute per un madeish canau.

en temps compartit *adv.* Se ditz deth foncionament d'un sistèma informatic, que permet er accés simultanèu de bèri usatgèrs en temps reau.

en temps diferit *adv.* Se ditz deth tractament quan eth temps debanat entre era entrada de donades e era emission de resultats non ei importanta, e es donades recebudes non son tractades im-

mediatament senon emmagazinades en un fichèr.

en temps reau *adv.* Se ditz deth tractament quan eth temps de banat entre era entrada de donades e era emision de resultats ei inapreciable.

encaminador *n. m.* Dispositiu intermediari d'un hilat de telecomunicacions que s'ocupe der encaminament.

encaminament *n. m.* Determinacion deth trajècte que cau que seguísque un paquet de donades en un hilat de commutacion de paquets entà arribar ara sua destinacion.

encaminar *v. tr.* Determinar eth trajècte que cau que seguísque un paquet de donades en un hilat de commutacion de paquets entà arribar ara sua destinacion.

encapsulacion *n. f.* Operacion que permet integrar donades d'un paquet d'un protocòu en un paquet d'un protocòu de nivèu inferior, de manèra qu'era entèsta deth paquet originau ei amagada pera entèsta naua.

encastre *n. m.* Cada ua des zònes separades d'un document, soent delimitada graficament, que s'active independentament dera rèsta.

endoscopia virtuau *n. f.* Exploracion dera superfícia interna des cavitats e des conductes der organisme uman per mieu des techniques de simulacion.

engenhair, -a de materiau *n. m./f.* Engenhair especializat ena concepcion e era implementacion des components de maquina d'ua empresa e ena direccion des linhas d'investigacion e progrès tecnologic en aquest domeni.

engenhair, -a de programari *n. m./f.* Engenhair especializat ena automatizacion dera concepcion, dera documentacion, dera analisi e dera programacion d'un sistèma d'informacion pendent eth sòn desvolopament o en quauques etapes d'aguest.

engenhair, -a de radiofreqüècia *n.*

m./f. Engenhair especializat ena concepcion e era implementacion d'equipament de radiofreqüècia, generalement en domeni dera radiofonia e dera transmissio de donades.

engenhair, -a de sistèms informatics *n. m./f.* Engenhair especializat ena analisi e eth manteniment d'un sistèma informatic, era definicion des besonhs de tractament dera informacion d'un usatgèr e era concepcion des recorsi informatics entà satisfèr-les.

engenhair, -a de telecomunicacions *n. m./f.* Engenhair especializat ena concepcion, er estudi e era installacion d'un equipament de telecomunicacions.

engenhair, -a de tractament dera votz *n. m./f.* Engenhair especializat en desvolopament de sistèms de sintèsi, de reconeishença e de conversion dera parla.

engenhair, -a deth coneishement *n. m./f.* Engenhair especializat ena recuelhuda e era formalizacion de donades entà desvolopar era basa de coneishences d'un sistèma expèrt.

engenhair, -a electronic, -a *n. m./f.* Engenhair especializat ena concepcion, er estudi e era installacion d'un equipament electronic.

engenhair, -a informatic, -a *n. m./f.* Engenhair especializat ena concepcion, er estudi e eth manteniment de mecanismes de tractament de donades.

engenhair, -a lingüistic, -a *n. m./f.* Engenhair especializat ena concepcion e er estudi de sistèms de tractament de donades lingüistiques, generalement dera transcodificacion, des moduls de dialòg entre un usatgèr e un ordenador, e des sistèms de traduccion assistida per ordenador e traduccion automatica.

engenharia *n. f.* Ensem de techniques que permeten era aplicacion des coneishences scientificas a domenis coma per exemple era indústria, es telecomunicacions o era aeronautica.

engenharia assistida per ordenador [CAE] *n. f.* Engenharia on s'empleguen sistemes informatics entà optimizar era fabricacion e era productivitat.

engenharia de sistemes integrats per ordenador [I-CASE] *n. f.* Engenharia de sistemes per ordenador damb un depaus de donades compartit, que permet coordinar totes es etapes d'un sistema d'informacion.

engenharia de sistemes per ordenador [CASE] *n. f.* Engenharia que facilite era automatizacion dera concepcion, dera documentacion, dera analisi e dera programacion d'un sistema d'informacion pendent eth sòn desenvolupament o en quauques etapes d'aguest.

engenharia de tractament dera votz *n. f.* Engenharia on se desenvolopen sistemes de sintèsi, de conversion e de reconeishença dera parla.

engenharia dera informacion *n. f.* Engenharia que guide e desvolope eth tractament dera informacion en ua empresa o ua organizacion.

engenharia lingüística *n. f.* Engenharia on s'apliquen coneishences lingüísticas en desenvolupament de sistemes informatics que poguen reconéisher, compréner, interpretar e generar un lenguatge uman en totes es sues manifestacions.

enlaç *n. m.* Dispositiu que permet connectar es elements d'ua estructura de donades, fichèrs, instruccions o programes informatics. Sin.: *ligam*.

enlaç *n. m.* Canau a trauès deth quau se transmeten donades pendent un procès de comunicacion.

enlaç ipertèxte *n. m.* Element d'un document, generaument ipertèxte, que permet connectar damb d'auti documents o damb parts de documents, imatges, fichèrs, etc.

enlaç ràdio *n. m.* Ligam entre dus punts d'un sistema de telecomunicacions per

miei d'ondes radioelectricas, que permet transmetre donades en emplegar antenas direccionaus.

enlaçar *v. tr.* Connectar un document o ua part d'un documents damb d'auti per miei d'un ligam. Sin.: *ligar*.

enlaçat, -ada *adj.* Se ditz d'un document o d'ua part d'aguest que se connecte damb d'auti per miei d'un ligam.

enregistrador *n. m.* Aparelh que permet fixar e emmagazinar donades sus un suport fisic, entà conservar-les e reproduir-les ulteriorament. Sin.: *gravador*.

enregistrador de CD *n. m.* Aparelh que, per miei d'un lasèr, permet fixar e emmagazinar donades en discs compactes.

enregistrador de DVD *n. m.* Aparelh que, per miei d'un lasèr, permet fixar e emmagazinar donades en DVD.

enregistrament *n. m.* Fixacion e emmagazinatge de donades en un suport fisic entà conservar-les e reproduir-les ulteriorament.

enregistrar *v. tr.* Fixar e emmagazinar donades en un suport fisic, entà conservar-les e reproduir-les ulteriorament.

ensenhador *n. m.* Pagina qu'a ua imatge, un grafic o un tèxte cuert e qu'apareish temporàriament ena pantalha d'un ordenador abans dera pagina d'acuelh d'un site web.

ensenhament assistit per ordenador [EAO] *n. m.* Transmission de coneishences per miei der emplec interactiu dera informatica ena educacion.

enviament multiple *n. m.* Enviament simultanèu de messatges a desparièrs grops de discussion o listes de distribucion.

equip d'installacion *n. m.* Ensem deth materiau de besonh, generaument de programaris e de dispositius auxiliars, entà installar er equipament informatic.

equip d'usuari *n. m.* Ensem format per ua caisheta de connexion e ua caisheta d'adaptacion, que constituís era part fi-

nau d'un hilat de cable connectat a ua linha d'abonat.

equip de connexion *n. m.* Ensem deth materiau necessari, generaument modèm, cables de connexion e programari de comunicacion, entà connectar-se a un hilat informatic.

equip periferic *n. m.* Ensem d'unitats que son part deth maquinari d'un sistèma informatic, exceptat deth processador.

ergonomia *n. f.* Disciplina qu'adapte eth trabalh as condicions fisiques e psiquiques umanes, entà obtier era eficacitat maximala ena relacion entre er usatgèr e era maquina.

error *n. f.* Defècte de programari qu'impedis eth foncionament corrècte d'un programa o d'un ordenador.

escalabilitat *n. f.* Capacitat d'aumentacion d'un sistèma informatic damb er objectiu de garantir un servici particular en condicions optimaus, en cas qu'aumentate era demana de recorsi.

escalable, -a *adj.* Se ditz deth sistèma informatic que pòt èster aumentat damb er objectiu de garantir un servici determinat laguens des condicions optimaus en cas qu'aumentate era demana de recorsi.

escanèr *n. m.* Aparelh optic qu'explòre informacion grafica deth supòrt on ei representada e que la transferís en un supòrt informatic.

escanèr de taula *n. m.* Escanèr desenhàt entà èster emplegat en un burèu o ua superfícia planèra.

escanerizacion *n. f.* Exploracion seqüenciau d'un objècte o d'ua region per miei d'un escanèr.

escanerizaire, -a *n. m./f.* Persona que s'ocupe deth foncionament d'un escanèr.

escanerizar *v. tr.* Explorar seqüenciau un objècte o ua part d'un objècte per miei d'un escanèr.

escobada *n. f.* Reconeishença sistematica e seqüenciau dera superfícia d'un objècte damb un rai luminós, un hèish de particules o un tren d'ondes entà generar un senhau electric variable que se tradusis en imatge per mieis informatics.

escritòri *n. m.* Airau ena pantalha qu'orientate er usatgèr d'un ordenador provedit d'ua interfàcia grafica d'usatgèr ena realizacion de prètzhèt e qu'apareish abituament quan s'inicie ua session.

escritòri mobil *n. m.* Ensem format per un ordenador portable e es aparelhs de besonh entà qu'un trabalhador pogue accedir a un hilat de telecomunicacions e desvolopar eth sòn trabalh dehòra d'un centre de produccion o servicis.

escritura *n. f.* Fixacion d'ua informacion en un dispositiu de memòria o un supòrt.

escriuer *v. tr.* Fixar ua informacion en un dispositiu de memòria o un supòrt.

espaci publicitari *n. m.* Superfícia d'ua pagina web qu'un anonciaire pòt logar, en pagar un prètzh establìt, entà inserí'í publicitat.

espèctre *n. m.* Distribucion des freqüències d'un son.

espectrograf *n. m.* Aparelh que permet determinar eth nivèu relatiu des freqüències desparières d'un son.

espectrografia *n. f.* Estudi des espèctres per miei d'un espectrograf.

espectrograma *n. m.* Representacion grafica des freqüències d'un son per miei d'un espectrograf.

espectrograma dera votz *n. m.* Representacion grafica d'un senhau dera paraula per miei d'un espectrograf.

estacion d'amarratge *n. f.* Basa on se connecte un ordenador portable entà que se pogue utilizar damb es madeishi recorsi qu'un ordenador de taula.

estacion de basa *n. f.* Installacion equipada d'ua antena que permet era cuber-

tura radioelectrica d'ua zòna geografica precisa.

estacion de retransmission *n. f.* Installacion equipada d'un repetidor que permet recéber ua emission de ràdio o television, d'amplificar-la e retransmeter-la entà expandir era zòna d'audicion o vision d'ua emissora.

estacion de trabalh *n. f.* Ordenador que permet a un usatgèr realizar prètzhèts especifics, coma per exemple eth desvolopament de programaris, era produccion d'animacions e era concepcion assistida per ordenador.

estacion emetedora *n. f.* Installacion que permet produsir emissions radiofoniques e televisuaus.

estacion mobila *n. f.* Equipament utilizat per un usatgèr de telefonia mobila que permet accedir as servicis de telecomunicacions prepausats per un operador.

estacion multimèdia *n. f.* Estacion de trabalh formada per un equipament periferic que permet era generacion de documents multimèdia.

estacion terrèstra *n. f.* Installacion que permet recéber e transmèter senhaus radioelectrics en ua comunicacion per satellit.

estandard *adj.* Se ditz d'un producte informatic que s'elabòre segontes ua norma o un modèl particular.

estandard *n. m.* Ensem d'especificacions tecnicas emplegadas pendent era concepcion e elaboracion de programaris o maquinari entà uniformar-les tot seguint normes consensuades.

estandard JPEG *n. m.* Estandard de compression d'imatges fotografiques que permet reduir un fichèr de vidèo a ua dimension inferiora ara originau, en detriment dera qualitat.

estandard MPEG *n. m.* Estandard de compression de vidèo e d'àudio digitaus que permet reduir un fichèr d'àu-

dio o vidèo a ua dimension plan inferiora ara originau.

estauvi de pantalha *n. m.* Utilitat d'un ordenador que, un viatge debanat eth temps preestablit d'inactivitat dera maquina, escurís era pantalha o i projècte seqüències d'imatges animades, entà evitar qu'era exposicion d'ua madeisha imatge pendent fòrça temps provòque ua deterioracion deth monitor.

esteganografia *n. f.* Ensem de tecnicas que permeten amagar un messatge secret en un aute public.

estela *n. f.* Topologia radiau, generauement bidireccionau, on s'organizen es desparièrs dispositius que formen un hialat de telecomunicacions, on cada nòde comuniquè damb era rèsta per miei d'un concentrador que distribusís es donades.

estereofonia *n. f.* Tecnica d'enregistrament e reproduccion d'àudio per miei de dus canaus independents, de manèra que transmet ua sensacion de relèu sonòr.

estereoscòpi *n. m.* Aparelh optic que, per miei de dues imatges planes d'un madeish objècte preses des de punts de vista separadi, produsís ua sensacion de relèu quan son guardades ath madeish temps cada un damb un uelh.

estereovision *n. f.* Vision damb un efècte de relèu e sensacion de distància entre es parts desparières d'ua imatge.

etiqueta *n. f.* Informacion entornejada pes signes “ ” qu'indiquen caracteristiques der element que s'i ahig.

etiqueta *n. f.* Ensem de règles de conviència e normes de conducta que deuen seguir es usatgèrs d'Internet.

etiquetar *v. tr.* Atribuïr informacion entornejada pes signes “ ”, qu'indique es caracteristiques der element que s'i ahig.

etiquetatge *n. m.* Atribucion d'informacion entornejada pes signes “ ” qu'indique caracteristiques der element qu'ei ahijut.

eveniment *n. m.* Eveniment o procès que se realize pendent eth foncionament d'un programa informatic, automaticament o ara demana der usatgèr per miei deth teclat o der arrat.

excursion de freqüència *n. f.* Intervau entre es valors maximau e minimau qu'ua freqüència pòt arténher.

executar *v. tr.* Realizar ua instruccion o es instruccions d'un programa informatic.

exportacion *n. f.* Generacion, a compdar d'un enseme de donades, d'ua representacion naua des madeishes donades en un format desparièr.

exportar *v. tr.* Generar, a compdar d'un enseme de donades, ua naua representacion des madeishes donades en un format desparièr.

extraccion de donades *n. f.* Tecnica informatica que consistís a analizar un gran volum d'informacion emmagazinada enes desparières bases de donades a fin de deduir modèls de coneishença que poguen administrar aplicacions practiques.

extranet *n. m.* Hilat informatic integrat per diuèrses intranets connectades a Internet per miei d'un servidor web restringit.

factura electronica *n. f.* Factura emetuda e transmetuda per miei d'un hilat telematic, generauement Internet.

faussa alarma *n. f.* Messatge qu'alèrte sus un virus o un aute perjudici potenciau qu'en realitat non existís e que preten induzir es receptors a reenviar-lo massivament e crear, atau, confusion en Internet.

faussejament d'identitat *n. m.* Tecnica que consistís en modificar era hònt e prevenéncia vertadera d'un enseme de donades sus Internet, abituaument damb era finalitat d'accedir a recorsi as quaus er usatgèr non i aurie d'auer accés.

fax *n. m.* Procediment de transmission e reproduccion en papèr de documents per miei deth telefon.

fax *n. m.* Aparelh qu'ei emplegat entà enviar un fax.

fax *n. m.* Document transmetut e reproduit gràcies ath procediment facsimil.

fibra optica *n. f.* Fibra formada per mès d'ua capa, de diamètre plan petit, que permet transmèter era luz a distàncies granes damb ua atenuacion plan fèbla e que s'emplegue enes telecomunicacions.

fichèr *n. m.* Blòc logic d'informacion qu'er usatgèr designe jos un nòm e configure coma ua unitat.

fichèr adjunt *n. m.* Fichèr format per un document de tèxte, imatge o son qu'ei estacat generauement a un corrèu electronic.

fichèr de retalhs *n. m.* Fichèr on se sauen objèctes copiats o retalhats que se pòden utilizar ulteriorament.

filigrana *n. f.* Senhau invisible permanent inserit enes imatges digitas que se transmeten per un hilat, generauement Internet, entà evitar era fraudaria e eth piratatge e protegir es drets dera propietat intellectuau.

filtratge de telefonades *n. m.* Foncion d'un telefon que permet limitar es telefonades emetudes o recebudes.

filtre *n. m.* Opcion de quauqui programes informatics que permet especificar critèris de causida o recepcion ena introduccion o consulta des donades.

fin anormala *n. f.* Interrupcion anormau deth procès d'un programa per causes imprevistes.

flexografia *n. f.* Impression en relèu per miei de clichés flexibles de caochó o de un aute materiau plastic o per miei de fotopolimèrs, que s'i empleguen tintes fluïdes plan volatiles e pòc grasses que se sequen rapidament.

fòra linha *adj.* Se ditz d'un recors que non ei controlat per cap ordenador ne cap sistèma, e que damb eth, en moment qu'aguesta situacion dure, son-

que se pòt establir ua connexion operativa per miei dera intervencion umana.

format *n. m.* Descripcion estructurau d'ua seqüència de donades on s'especifica principauement eth tipe, era longor e era disposicion de cada element en un lenguatge de programacion.

format d'escambi de grafics [GIF] *n. m.* Format que permet emmagazinar e transferir imatges grafiques comprimides en un fichèr.

formatar *v. tr.* Adaptar un supòrt a un format determinat entà qu'eth sistèma i pogue liéger e escriuer donades.

formatatge *n. m.* Adaptacion d'un supòrt a un format determinat entà qu'eth sistèma i pogue liéger e escriuer donades.

forum *n. m.* Grop d'internautes qu'es-càmbien opinions e informacion sus un tèma per miei de messatges que son empeutats en ua pagina web, generaument ordenadi cronologicament.

fotodetector *n. m.* Dispositiu semiconductor que permet transformar era lutz en energia electrica.

fotografia digitau *n. f.* Tecnica fotografica que permet captar e emmagazinar imatges en un supòrt digitau e de tractar-les e visualizar-les per miei de procediments informatics.

fotosensible, -a *adj.* Se ditz d'un aparelh o d'un dispositiu que se modifique pes efèctes dera lutz.

fotosensor *n. m.* Sensor que se modifique per causa des efèctes dera lutz.

fototraçador *n. m.* Traçador que permet transferir imatges d'ua pantalha dirèctament en papèr especiau o un film.

fragmentacion *n. f.* Estat, en un sistèma d'emmagazinatge de donades, que hè qu'es desparièrs blòcs d'informacion son separadi fisicament, e met impediments ara eficacitat deth sistèma.

Frame Relay *n. m.* Protocòu basat ena transmission e era commutacion de paquets, que permet era interconnexion

de hilats d'airau e era transmission d'ua grana quantitat d'informacion.

freqüència *n. f.* Nombre de cicles per segon on se propague ua onda.

freqüència *n. f.* Nombre de vibracions d'ua onda per unitat de temps.

frontau *n. m.* Component de programari que hè d'interfàcia entre er usatgèr e eth sistèma e ne facilite era comunicacion.

FTP anonim *n. m.* Sistèma de transferiment de fichèrs que permet a un usuari copiar documents, fichèrs o programes d'un site d'Internet en utilizar coma nòm d'usatgèr «anonymous» e coma senhau, generaument, era sua adreça electronica.

furgaire, -a *n. m./f.* Persona passionada pera informatica, e qu'a ua grana coneishença des hilats e sistèmes informatics e un interès viu entà explorar-nes enes capacitats e entà mèter a pròva es sues capacitats en aquest domeni.

generar *v. tr.* Produïr, en cas d'un dispositiu o d'un sistèma informatic, foncions, donades, programes, etc.

geomatica *n. f.* Disciplina qu'a per objectiu era gestion automatica de donades geografiques e que se fondamente enes sciéncias e es tecnologies qu'an un ligam damb era sua obtencion, emmagazinament, tractament e difusion.

geomatizacion *n. f.* Implantacion dera geomatica en ua empresa o un organisme.

geosincròn, -a *adj.* Se ditz deth satellit artificiau qu'a un periòde de rotacion ar entorn dera Tèrra idèntic ath periòde de rotacion d'aquest ar entorn deth sòn èish.

geostacionari, -ària *adj.* Se ditz deth satellit geosincronic d'orbita circulara e equatoriau que hè eth sòn recorrut en madeish sens de rotacion qu'eth dera Tèrra.

gestion de coes *n. m.* Tecnica informa-

tica que, gràcies a ua coa, hè possible un hèish d'elements entre dus dispositius de velocitats desparières.

gestion de donades *n. f.* Foncion d'un controlador que permet accedir a donades, emmagazinar-les e controlar es unitats d'entrada e es de gessuda.

gestion de hilats *n. f.* Concepcion e exploracion des hilats informatics d'ua empresa o ua organizacion.

gestion dera informacion *n. f.* Tecnica que se base ena causida, interpretacion, analisi e distribucion d'informacion, en ua empresa o ua organizacion, e ena concepcion e desenvolopament de sistèms d'informacion en domeni des naues tecnologies.

gestion deth coneishement *n. f.* Ensem de procediments destinadi a captar, tractar e transméter era informacion generada en ua empresa o en ua organizacion e eth capitau intellectuau des membres que ne son part, de manèra que se pogue crear un sistèma de formacion e milhorament continu que repercutís ena qualitat des productes e es servicis aufrits.

gestor, -a deth coneishement *n. m./f.* Persona que s'ocupe d'administrar es procèssi de recèrca, identificacion, seleccion, emmagazinament, distribucion e utilizacion des coneishences implicitas o explicitas en ua organizacion.

gestor de basa de donades *n. m.* Programa informatic que permet era creacion e era gestion de bases de donades.

gestor de descargament *n. m.* Programa informatic que milhore era capacitat de baishada de fichèrs d'un navegador.

gestor de donadas *n. m.* Aplicacion informatica, generaument installada en servidor d'ua organizacion, que permet tractar ua grana diversitat d'informacion on se pòt accedir a compdar deth crosament de desparières bases de donades.

gestor de huelhes de calcul *n. m.* Pro-

grama informatic que permet era creacion e era gestion de huelhes de calcul.

gestor de lista de difusion *n. m.* Servidor que gestione es abonaments des internautes a listes de distribucion e les transmet es corrèus electronics recebuts.

gigabit [Gb] *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1000 megabits.

gigabit per segon [Gbps] *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1000 megabits per segon.

gigabyte [GB] *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1024 megabytes. Sin.: *gigaoctet*.

gigabyte per segon [GBps] *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1024 megabytes per segon.

gigahertz *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1000 megahertz.

Gopher *n. m.* Protocòu que, per miei de menús, permet principaument cercar e recuperar documents e accedir a servicis d'Internet e bases de donades indexades.

guida electronica de programacion [EPG] *n. f.* Servici d'informacion sus es programes d'un canau de television digitau, qu'es abonats reciben amassa damb eth senhau de television e que permet seleccionar d'ua manèra automatica es espacis e canaus d'interès.

hèish de particulas *n. m.* Hèish d'electrons, protons, ions, etc., qu'an era madeisha velocitat e direccion e es trajectòries pròpies e limitades a ua region der espaci.

hèr doble clic *v. intr.* Sarrar e dessarrar rapidament un des botons der arrat dus viatges consecutius sense botjar era sageta deth punt seleccionat.

hèr ua bocla *v. intr.* Executar ua seqüència d'instruccions d'ua manèra repetitiva en un ordenador.

hèr zaping *v. intr.* Cambiar freqüentament de canau de television per miei deth telecomandament. Sin.: *zapar*.

hertz *n. m.* Unitat de mesura dera freqüència d'un fenomen periodic.

hièstra *n. f.* Element d'ua interfàcia grafica d'usatgèr delimitat per un airau generaument rectangular ena pantalha d'un ordenador, e qu'a compdar d'eth se pòden visualizar donades, executar ordes e programes, etc.

hièstra activa *n. f.* Hièstra qu'ei en foncionament e recep es ordes deth teclat e der arrat.

hièstra d'interrogacion *n. f.* Hièstra qu'apareish ena pantalha d'un programa informatic e demane ar usatgèr quina accion vò hèr.

hièstra flotadissa *n. f.* Hièstra que mòstre opcions de programes e fichèrs representades per icònes, menús o quadres de dialòg, e que generaument er usatgèr pòt desplaçar es pantalhes.

hiestron electronic *n. m.* Sistèma de resèrva e de venda generaument de bilhets de transpòrts o de entrades a espectacles, per miei d'un hilat telematic, qu'ei generaument Internet.

hilat *n. m.* Ensem de circuits e de linhas de transmission interconnectadi que permeten eth transferiment de donades.

hilat bidireccionau *n. m.* Hilat de telecomunicacions que permet era transmissiion de donades enes dus sens d'un madeish canau.

hilat ciutadan *n. m.* Hilat informatic que prepausa as ciutadans er accés gratuït a Internet e a servicis locals d'interès generau, e qu'ei abituaument promoguda per un organisme public.

hilat commutat *n. m.* Hilat de telecomunicacions es donades deth quau se pòden transmèter a compdar de quin nòde que sigue a un aute.

hilat d'airau ample [WAN] *n. m.* Hilat de telecomunicacions qu'englòbe airaus geografics amples, coma un estat o un país.

hilat d'airau locau [LAN] *n. m.* Hilat de

telecomunicacions qu'englòbe airaus redusits, coma un burèu o un bastiment.

hilat d'airau metropolitan [MAN] *n. m.* Hilat de telecomunicacions qu'englòbe diuèrsi hilats d'airau locau d'ua madeisha zòna urbana.

hilat de cable *n. m.* Hilat de telecomunicacions es donades deth quau se transmeten per miei d'un conductor electric format per un ensemble de hius, generaument recubèrts d'isolant e protegits der exterior per ua cubèrta comuna.

hilat de cable coaxiau *n. m.* Hilat de telecomunicacions es donades deth quau s'i transmeten per miei d'un cable format per un conductor centrau, ua envolòpa isolanta, un conductor exterior concentric e ua cubèrta protectora exteriora.

hilat de commutacion de circuits *n. m.* Hilat de telecomunicacions que dispause d'un circuit o d'un canau en exclusivitat pendent ua connexion entre diuèrsi nòdes.

hilat de commutacion de messatges *n. m.* Hilat de telecomunicacions qu'emmagazine e transmet messatges sense auer-les dividit en paquets.

hilat de commutacion de paquets *n. m.* Hilat de telecomunicacions que transmet messatges dividits en paquets, que se transmeten separadament e hèn camins desparièrs enquià regropar-se en orde originau quan arriben en receptor.

hilat de distribucion *n. m.* Hilat de telecomunicacions que transmet donades des d'un centre de distribucion enquiàs punts de ramificacion corresponents.

hilat de freqüència unica *n. m.* Hilat de telecomunicacions que transmet donades per ua madeisha freqüència laguens er airau de cobertura que li ei atribuït.

hilat de multifreqüència *n. m.* Hilat de telecomunicacions que transmet donades per desparièrs freqüències laguens er airau de cobertura que li ei atribuït.

hilat de radiocomunicacions *n. m.* Hilat

de telecomunicacion que transmet donades per miei d'ondes electroniques.

hilat de radiocomunicacions mobils *n. m.* Hilat de telecomunicacions que per miei de radioligams permet era mobilitat geografica des usatgèrs.

hilat de telecomunicacions *n. m.* Hilat constituït per un ensems de circuits e linhas de transmission interconnectats, que transmet donades a distància.

hilat de troncatge *n. m.* Hilat de telecomunicacions que dispause d'un circuit o d'un canau en exclusivitat pendent ua connexion entre diuersi nòdes.

hilat de valor ahijuda [VAN] *n. m.* Hilat de telecomunicacions que transmet senhaus d'àudio e donades e que prepausa a mèis de servicis addicionaus, coma per exemple era deteccion d'errors, era seguretat e transmission de messatges garantits.

hilat digitau de servicis integrats [RNSI] *n. m.* Hilat de telecomunicacions format per un sistèma de transmission e de commutacion digitau, que transmet donades que provien de desparièrs sistèmas de telecomunicacions a nauta velocitat.

hilat domestic *n. m.* Hilat de telecomunicacions qu'englobe desparièrs aparelhs informatics d'un lotjament.

hilat en anèth *n. m.* Hilat de telecomunicacions es nòdes deth quau son interconnectats per miei d'ua topologia fisica en anèth que forme un circuit continu, generalement unidireccionau.

hilat en anèth de testimòni *n. m.* Hilat d'airau locau que se base ena tecnica d'accès de topologia fisica e logica en anèth que consistís en transferir un testimòni d'un nòde a un aute.

hilat en bus *n. m.* Hilat d'airau locau es nòdes deth quau son interconnectadi d'ua manèra linhau per miei d'un bus per on es donades circulen bidireccionaument.

hilat en bus de testimòni *n. m.* Hilat d'airau locau que se base ena tecnica d'accès de topologia fisica en bus e logica en anèth que consistís en transferir un testimòni d'un nòde a un aute.

hilat en estela *n. m.* Hilat d'airau locau on es nòdes son interconnectadi per miei d'ua topologia fisica en estela.

hilat eterogenèu *n. m.* Hilat informatic format per ordenadors damb sistèmas operatius desparièrs.

hilat ierarquic *n. m.* Hilat informatic eth contròtle deth quau ei distribuït segontes era relacion de subordinacion establida entre es ordenadors que ne hèn part.

hilat informatic *n. m.* Hilat format per un ensems d'ordenadors interconnectadi que permeten eth tractament e era transmission de donades.

hilat malhat *n. m.* Hilat de telecomunicacions on toti es nòdes son interconnectadi e es donades transmetudes pòden anar d'un nòde ar aute en seguir itineraris desparièrs.

hilat multipunt *n. m.* Hilat de telecomunicacions que transmet donades entre mèis de dues terminaus per un canau unic.

hilat neuronau *n. m.* Hilat format per nòdes qu'imiten era estructura e eth foncionament des neurònes en cervèth uman, que s'emplegue generalement en sistèmas d'intelligéncia artificiau.

hilat omogenèu *n. m.* Hilat informatic format per ordenadors damb un madeish sistèma operatiu.

hilat privat *n. m.* Hilat de telecomunicacions que fornís d'un accès exclusiu as usatgèrs d'ua organizacion, d'ua empresa, etc.

hilat privat virtuaü [VPN] *n. m.* Hilat privat que cree ligams permanents entre hilats d'airau locau en utilizar ua infraestructura de telecomunicacions d'accès public, coma per exemple Internet.

hilat public *n. m.* Hilat de telecomunicacions que fornís un accés dubèrt a toti es usatgèrs.

hilat punt a punt *n. m.* Hilat de telecomunicacions que transmet donades entre dus terminaus per un canau unic.

hilat telefonic *n. m.* Hilat de telecomunicacions que transmet senhaus d'audio e donades per miei deth telefon.

hilat telefonic analogic *n. m.* Hilat telefonic que transmet senhaus d'audio e donades en variables continues e proporcionaus as reaus.

hilat telefonic commutat [RTC] *n. m.* Hilat telefonica fixa que foncione per miei dera commutacion de circuits.

hilat telefonic digitau *n. m.* Hilat telefonic que transmet senhaus d'audio e donades en còdes binaris.

hilat telefonic fixe *n. m.* Hilat telefonic que transmet senhaus d'audio e donades entre terminaus interconnectadi per cable.

hilat telefonic mobil *n. m.* Hilat telefonic que transmet senhaus d'audio e donades entre terminaus que se desplacen en airau de cobertura.

hilat telematic *n. m.* Hilat de telecomunicacions on era transmission e era recepcion d'informacion se gestione per miei d'un hilat informatic.

hilat troncau *n. m.* Hilat de nauta velocitat que hè part d'Internet e constituís ua via centrau de comunicacions on i conflúissen d'alti hilats segondaris.

hilat troncau multimèdia *n. m.* Hilat troncau format per servidors equipadi d'un programari que permet qu'un gran nombre d'usatgèrs i poguen transmèter informacion d'audio o video.

hilat unidireccionau *n. m.* Hilat de telecomunicacions que transmet donades en un solet sens deth canau.

hiu de discussion *n. m.* Ensem de mesatges enviadi a un grop de discussion sus un tèma concret, ligadi e ordenadi

cronologicament a compdar deth primèr que s'a manat.

hiu nud *n. m.* Hiu conductor sense recobriment isolant e separat des auti hius que formen un cable de telecomunicacions.

HTML *n. m.* Lenguatge estandard que s'emplegue entà etiquetar documents en format d'ipertèxte, entà indicar a un navegador de quina manèra cau visualizar un document ena pantalha d'un ordenador.

HTML dinamic *n. m.* Lenguatge que permet crear pagines web animades qu'aufrissen un nivèu d'interaccion damb er usatgèr superior as versions anteriores de HTML.

huelha de calcul *n. f.* Document electronic que s'emplegue entath tractament de donades digitaus.

icòna *n. f.* Element d'ua interfàcia grafica d'usatgèr qu'ei eth simbèu que represente generaument ua aplicacion, ua foncion o un programa informatic, sus eth que s'active un dispositiu de dialòg entà que s'execute ua foncion o entà accedir a un programa.

identificacion dera telefonada *n. f.* Foncion d'un telefon que permet visualizar en ua pantalha eth numèro des deth quau se hè era telefonada.

identificador *n. m.* Simbèu que s'emplegue entà designar un element individuau, generaument en un programa, ua aplicacion o un sistèma informatic.

identitat *n. f.* Ensem de caracteristiques que definís un tipe d'usatgèr, a compdar deth quau s'obtien paramètres entara creacion d'un compde de corrèu nau.

imant *n. m.* Còs qu'a era propietat d'atreïr eth hèr.

IMAP *n. m.* Protocòu que permet realitzar ua gestion a distància deth corrèu electronic.

imatge cambiadissa *n. f.* Imatge incluida en ua pagina web, que cambie d'aparença quan era sageta s'i desplace dessús.

imatge de síntesi *n. f.* Imatge que s'obten a compdar des miei informatics.

imatge digitau *n. f.* Imatge que s'obten generalement a compdar de senhaus de vidèu, senhaus fotografics, grafics o per síntesi e qu'ei tractat per miei informatics.

imatge sensible *n. f.* Imatge dividida en zònes qu'activen un ligam quan s'i hè clic dessus.

immersion *n. f.* Sensacion d'èster immergit ena realitat virtuau.

immòble intelligent *n. m.* Immòble damb un cablatge unic qu'aufrís simultanèament era alimentacion electrica, era connexion telefonica e era connexion informatica, de manèra que permet centralizar es automatismes e era gestion des sistèmes.

impacte *n. m.* Descargament d'ua pagina web o d'un ciberanonci.

implementacion *n. f.* Ensem d'operacions realizades ena fasa finau d'elaboracion d'un sistèma, entà que programari e maquinari siguen operatius.

implementar *v. tr.* Realizar era fasa finau d'elaboracion d'un sistèma, entà que programari e maquinari siguen operatius.

importacion *n. f.* Recuperacion d'un ensemble de donades en un format desparièr ar originau.

importar *v. tr.* Recuperar un ensemble de donades en un format desparièr ar originau.

impression *n. f.* Transferiment e fixacion de tèxtes e imatges en un papèr, plastic, etc., per miei d'ua impressora.

impression *n. f.* Fixacion d'ua imatge per miei dera lutz en ua placa fotografica o ua pellicula.

impression digitau *n. f.* Impression que s'obten per miei deth passatge d'informacion en còdes binaris contenguda en un disc dur d'un ordenador dirèctament en papèr, plastic, etc.

impression lasèr *n. f.* Impression que s'obten per miei d'ua impressora que, per miei d'un rai lasèr dirigit sus ua superfícia fotosensibla, genèr tèxtes e imatges que se transferissen e se fixen en papèr, en plastic, etc.

impression termica *n. f.* Estampatge que s'obten per miei d'ua impressora que, per miei der escauhament d'un supòrt d'impression sensible ara calor, genèr tèxtes e imatges que se transferissen e se fixen en papèr, en plastic, etc.

impressora *n. f.* Periferic d'un sistèma informatic que permet transferir donades en un papèr, un plastic, etc., en forma de tèxtes e imatges.

impressora de get de tinta *n. f.* Impressora que, gràcies ara projeccion de particules o gotetes de tinta en un papèr, genèr tèxtes e imatges que son transferidi e fixadi en un papèr, plastic, etc., a basa de punts.

impressora laser *n. f.* Impressora que, per miei d'un rai lasèr dirigit sus ua superfícia fotosensibla, genèr tèxtes e imatges que se transferissen e se fixen en papèr, en plastic, etc.

impressora magnetografica *n. f.* Impressora que, per miei des caps magnetics d'un tambor, genèr tèxtes e imatges que se transferissen e se fixen en papèr, en plastic, etc.

impressora termica *n. f.* Impressora que, per miei der escauhament d'un supòrt d'impression sensible ara calor, genèr tèxtes e imatges que se transferissen e se fixen en papèr, en plastic, etc.

imprimir *v. tr.* Transferir tèxtes e imatges a un papèr, un plastic, etc., per miei d'ua impressora.

indèx *n. m.* Lista que conten es referències o es claus enes posicions des registres de fichèrs o des documents, entà facilitar er accés des usatgèrs as donades.

indexador *n. m.* Programa informatic qu'ordene es donades remassades per

un robòt en ua basa de donades e que generaument permet a un cercador de respòner as demanes des internautes.

indexar *v. tr.* Crear ua lista a compdar dera classificacion manaua o automatica des donades de fichèrs o documents entà facilitar-ne er accés as usatgèrs.

indicador de foncion *n. f.* Etiqueta d'ajuda qu'apareish quan era sageta der arrat se situe sus un esturment particular d'ua aplicacion, e qu'a informacion sus es foncions d'aguest esturment.

indústries dera lengua *n. f. pl.* Ensem d'activitats destinades a concèber, fabricar e comercializar maquinari e programaris que permeten interpretar e tractar eth lenguatge naturau, escrit o parlat.

infeccion *n. f.* Accion que realize un virus quan s'introduís en un ordenador.

info- Forma prefixada qu'indique ua relacion o ua connexion damb era informacion o era informatica.

infoaddicte, -a *adj.* Se ditz dera persona que se sent fòrtament atirada ara informatica e ara informacion e qu'a generaument mestier de navegar compulsivament peth ciberespaci.

infografia *n. f.* Ensem de tecniques que permeten convertir donades en elements de representacion grafica, generaument tablèus, diagrames o ilustracions, o en sentit contrari, per miei d'ordenador.

infografia *n. f.* Representacion grafica des donades obtenguda per miei des tecniques d'infografia.

infografista *n. m./f.* Persona que s'ocupe dera aplicacion de tecniques informatiques dera conversion de donades en elements de representacion grafica, generaument tablèus, diagrames e ilustracions.

informacion electronica *n. f.* Contengut d'un messatge emmagazinat e distribuït en supòrt electronic.

informatic, -a *adj.* Qu'ei ligat o aperten ara informatica.

informatica *n. f.* Disciplina que s'ocupe dera concepcion e utilizacion de sistèmes de transmission e tractament automatics dera informacion.

informatica d'empresa *n. f.* Informacion aplicada ara gestion e ath foncionament d'ua empresa.

informatica de gestion *n. f.* Informatica que s'ocupe dera creacion de sistèmes d'informacion e d'organizacion entà ua empresa o ua organizacion.

informatica de sistèmes *n. f.* Informatica qu'ei en cargue dera concepcion tecnica, dera creacion e deth manteniment de sistèmes d'informacion per ua empresa o ua organizacion.

informatica musicau *n. f.* Informatica aplicada principaument ena composicion, era transcripcion e era analisi musicau.

informatizacion *n. f.* Automatizacion de donades per miei d'un sistèma informatic.

informatizar *v. tr.* Automatizar donades per miei d'un sistèma informatic.

infoxicacion *n. f.* Excès d'informacion que provòque peth receptor ua incapacitat tà comprendre-la e assimilar-la.

infranet *n. f.* Ensem d'informacion contenguda en çò des clients e servidors connectadi a Internet que non ei classificada pes cercadors e repertòris pr'amor dera sua estructura o eth sòn volum.

inondacion *n. f.* Enviament indiscriminat d'un messatge a un gran nombre de boètes electroniques, generaument damb ua finalitat publicitària.

inondar *v. tr.* Enviar indiscriminadament un messatge a un gran nombre de boètes electroniques, generaument damb ua finalitat publicitària.

installacion *n. f.* Ensem d'operacions que hèn apte un programa o maquinari entà foncionar en un equipament particular.

installar *v. tr.* Hè vier apte, per miei d'un ensem d'operacions, un programa o maquinari entà foncionar en un equipament particular.

instància *n. f.* Modul autònom de donades que, ena programacion orientada a objèctes, assòcie valors concrètes a atributs que compartís damb d'auti moduls deth madeish tipe.

instanciar *v. tr.* Crear un objècte a compdar d'ua classa especifica ena programacion que consistís ena modelizacion des donades en classes que se basen en atributs e servicis.

instruccion *n. f.* Orde format per ua cadena de caractèrs que, en un language de programacion, ei introduït en un ordenador entà que se realize ua operacion.

intelligéncia artificial [IA] *n. f.* Informatica aplicada ath desvolopament de maquinas qu'an era capacitat de simular comportaments umans, coma eth rasonament, er aprendissatge, eth tractament e era interpretacion d'estimuls sensoriaus.

intelligent, -a *adj.* Se ditz deth dispositiu o deth sistèma informatic que pòt resòlver problèms e préner decisions en temps reau a compdar d'operacions aritmetiques e logiques.

interactiu, -iva *adj.* Se ditz deth sistèma, deth programa informatic o der aparelh multimèdia que permet ath receptor d'ua comunicacion d'incidir en temps reau sus eth desvolopament dera informacion recebuda en tot modificar-la.

interactivitat *n. f.* Proprietat d'un sistèma, d'un programa informatic o d'un aparelh multimèdia que permet ath receptor d'ua comunicacion d'incidir en temps reau sus eth desvolopament dera informacion recebuda en tot modificar-la.

interblocatge *n. m.* Blocatge d'un sistèma informatic que se hè quan dues tas-

ques o mès an un accés simultanèu ath madeish recors deth sistèma.

interconnectar *v. tr.* Establir eth contacte entre dispositius o sistèms informatics o telecomunicacions.

interconnexion *n. f.* Establiment de contacte entre dispositius o sistèms informatics o telecomunicacions.

interfàcia *n. f.* Dispositiu que permet era connexion entre equipament informatic o telecomunicacions de foncions o caracteristiques diuèrses.

interfàcia comuna de palanca [CGI] *n. f.* Interfàcia que permet er escambi d'informacion entre un programa informatic e un servidor web.

interfàcia d'usuari, -a *n. f.* Interfàcia que permet eth dialòg entre un usatgèr e un ordenador.

interfàcia grafica d'usuari, -a [GUI] *n. f.* Interfàcia que permet eth dialòg entre un usuari e un ordenador per miei d'elements grafics, generaument hièstres, d'icònes e menús despleables.

intermediari, -ària *n. m./f.* Internauta que penètre en ua comunicacion entre un client e un servidor e se hè a passar per ua part autorizada ena comunicacion entà accedir a donades deth sòn interès.

intermediari, -ària dera informacion *n. m./f.* Persona que cerque e gestione informacion, generaument de tipe comercial, sus Internet e hè d'intermediari entre es crompaires e es venedors enes transaccions hètes en un mercat virtuu, en aufrir hònts d'informacion centralizades e imparciaus.

intermediari dera informacion *n. m.* Servicis qu'ei en cargue de cercar e administrar informacion, generaument de tipe comercial, en Internet.

internacionalizacion *n. f.* Elaboracion d'un producte, soent ua aplicacion de programari o de maquinari, sense trèts especifics d'ua cultura o ua lengua par-

ticulara, entà facilitar-ne era localizaci-
on ulteriora.

internacionalizar *v. tr.* Elaborar un pro-
ducte, soent ua aplicacion de programa-
ri o de maquinari, sense trèts especifics
d'ua cultura o ua lengua particulara, en-
tà facilitar-ne era localizacion ulteriora.

Internet *n. m.* Hilat informatic de nivèu
mondiau format per un ensem de hilats
connectadi pes protocòus TCP/IP.

internet de nauta velocitat *n. m.* Hilat
informatic de nivèu mondiau format per
un ensem de hilats connectadi pes pro-
tocòus TCP/IP, que permet era trans-
mission de donades damb mèns veloci-
tat e mèns seguretat qu'Internet.

intervau de temps *n. m.* Periòde de
temps seqüenciau que, en multiplexat-
ge per division de temps, ei atribusit a
un senhau entà que posque èster trans-
metut per un hilat de telecomunicacions.

intranet *n. m.* Hilat informatic entath
funcionament intern d'ua empresa o ua
organizacion, concebuda e desenvolupa-
da en seguir es protocòus abituaus d'In-
ternet, generalement TCP/IP, mèns sense
èste'i necessàriament connectat.

iperbanda *n. f.* Banda des canaus de te-
levision per cable superiora a 300 me-
gahertz.

ipermèdia *n. m.* Sistèma d'ipertèxte a
trauès deth quau s'accedis ara informa-
cion multimèdia.

ipermèdia *adj.* Se ditz d'un sistèma
d'ipertèxte a trauès deth quau s'accedis
a informacion multimèdia.

ipertèxte *n. m.* Sistèma d'organizacion
e consulta simultanèa dera informacion
per ordenador, que se base ena combi-
nacion de fragments textuaus o grafics
d'ua manèra associativa.

ipertextuau *adj.* Se ditz deth sistèma
d'organizacion e consulta simultanèa
dera informacion per ordenador, que se
base ena combinacion de fragments tex-
tuaus o grafics d'ua manèra associativa.

IPNG *n. m.* Protocòu d'Internet que re-
gule eth tractament des adreces IP.

IPsec *n. m.* Ensem de protocòus que
permeten er escambi de donades d'ua
manèra segura en un hilat de telecomu-
nicacions, en utilizar era cubèrta deth
protocòu d'Internet.

IRC *n. m.* Protocòu que permet accedir
a un chat que seguís eth modèl client-
servidor.

istoric *n. m.* Lista des pagines web vi-
sitades recentament per un internauta,
que se pòt consultar generalement per
miei dera barra d'adreces.

itinerància *n. f.* Foncion d'un telefon
mobil que permet desplaçar-se d'un ai-
rau de cobertura a un aute sense alte-
rar-ne es condicions de funcionament.

Java *n. m.* Lenguatge de programaci-
on que permet construir aplicacions e
miniaplicacions que se pòden executar
en çò d'un client generalement per miei
d'un navegador.

jòc de caractèrs *n. m.* Ensem convenci-
onau e finit de caractèrs qu'un progra-
mari o un maquinari reconeish pendent
eth tractament o era transmission de
donades.

jòc electronic *n. m.* Jòc basat en disposi-
tius electronics e que funcione genera-
ment d'ua manèra interactiva.

joquèr *n. m.* Caractèr que, en ua cerca
de mot, fichèr o en un aute tipe d'opera-
cions remplace un caractèr o un ensem
de caractèrs.

jornau *n. m.* Registre cronologic des
operacions de tractament realizades en
un fichèr informatic.

jornau electronic *n. m.* Publicacion jor-
nalèra de caractèr informatiu editada en
supòrt electronic, que pòt contier tèxte,
imatge e son e que demane mieis infor-
matics entà visualizar o escotar eth sòn
contengut.

joscarpeta *n. f.* Carpeta qu'ei contengu-
da en ua auta carpeta.

josdomeni *n. m.* Part deth nòm ierarquica d'ua adreça d'Internet qu'identifique sosgrups connectadi ad aqueth hilat, que depenen deth domeni de dusau nivèu.

joshilat *n. m.* Segment d'un hilat de telecomunicacions autònom fisicament e qu'a caracteristiques pròpies.

josmenú *n. m.* Menú d'un programa informatic que se desplegue quan s'active ua opcion deth menú principau.

josprograma *n. m.* Segment de programa, destinat ath desvolopament d'ua foncion determinada, que se pòt cridar des de un aute programa sense modificar-ne eth hèish logic.

kilobit [kb] *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1000 bits.

kilobit per segon [kbps] *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1000 bits per segon.

kilobyte *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1024 bytes.

kilobyte per segon [kBps] *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1024 bytes per segon.

kilohertz *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1000 hertz.

LDAP *n. m.* Protocòu que permet accedir a repertòris que contien informacion sus es organizacions, es persones, es adreces, es telefons, etc.

lector *n. m.* Dispositiu que permet interpretar senhaus d'informacion entregistradi en un supòrt particular e de transformar-les en corrents electricus entà restaurar era informacion enregistrada.

lector de CD *n. m.* Lector que permet interpretar e liéger donades enregistrades en un CD.

lector de cd portable *n. m.* Aparelh de lectura de discs compactes, dimensions petites, hèt d'ua caisheta qu'a un cap de lectura e auriculars plan leugèrs.

lector de còde de barres *n. m.* Lector que per miei d'un diòde emetedor de luz o de techniques de lasèr transforme

imatges codificades en senhaus optics, que dempús descodifique entà recuperar era informacion originau.

lector de DVD *n. m.* Lector que permet interpretar e liéger es donades enregistrades en un DVD.

lector de messatges *n. m.* Programa que permet accedir as messatges d'un grop de discussion, lieger-los, ordenar-los, e se cau, responé'i.

lector optic *n. m.* Lector qu'interprète es caractèrs escrits o imprèss e les convertís en còdes digitaus.

lenguatge *n. m.* Ensem de simbèus e de normes referentes ath sòn usatge que permet introduir programes en un ordenador.

lenguatge artificial *n. m.* Lenguatge es normes deth quau s'establiessen prealablement d'ua manèra explicita abans d'emplegar e que non deriven der usatge practic.

lenguatge d'assemblador *n. m.* Lenguatge de nivèu baish en que cada orde correspon a ua instruccion deth processador.

lenguatge d'autor *n. m.* Lenguatge informatic de nivèu naut que contien instruccions especiaus que simplifiquen era programacion, e qu'a estat concebut especiaument entà facilitar era creacion de programaris educatius e d'aplicacions multimèdia.

lenguatge d'interrogacion *n. m.* Lenguatge que permet a un usatgèr seleccionar registres d'ua basa de donades a compdar d'ordes e metòdes accessibles per miei d'un menú o un aute sistèma de consulta.

lenguatge de maquina *n. m.* Lenguatge de nivèu baish format per un ensemble d'instruccions e d'ordes que s'envien ath processador en forma de bytes e qu'aguest pòt executar dirèctament.

lenguatge de nivèu baish *n. m.* Lenguatge de programacion dependent der or-

denador que l'emplegue e de bon comprèner peth lenguatge de maquina.

lenguatge de nivèu naut *n. m.* Lenguatge de programacion totaument independent der ordenador que l'emplegue, de manèra que cau dispositius entà interpretar-lo e hèr-lo de bon comprèner peth lenguatge de maquina.

lenguatge de programacion *n. m.* Lenguatge artificial que permet generar e exprimir programes informatics.

lenguatge formau *n. m.* Lenguatge artificial qu'emplegue un ensej de convencions e normes sintaxiques que permeten ua comunicacion sense cap d'ambiguitat.

lenguatge hònt *n. m.* Lenguatge que permet escriuer programes informatics prealablament ara sua conversion en lenguatge de maquina.

lenguatge naturau *n. m.* Lenguatge, es normes deth quau deriven der emplec practic e que non son prefixades, que s'emplegue ena comunicacion umana.

lenguatge resultant *n. m.* Lenguatge de programacion en que s'escriu un programa que pòt executar un ordenador.

lenguatge universau de hilat [UNL] *n. m.* Interfàcia lingüística basada en un ensej d'etiquetes lingüísticas compartides qu'era maquina descodifique entà cada lengua, de manèra que permet er accés a Internet sense restriccions per causa dera lengua.

libre electronic *n. m.* Libre editat en suport digital, que pòt contier tèxte, imatge e son e qu'a de besonh miei informatics entà visualizar-ne o escotar-ne eth contengut.

libreria electronica *n. f.* Botiga electronica qu'expause e ven libres per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

licitacion electronica *n. f.* Servici de crida a auferres per miei d'ua web, que met en contacte es crompaires e es provedi-

dors, de manèra qu'es crompaires agen eth melhor servici per un prètz excellent e es provedidors espandisquen eth sòn mercat.

lidar *n. m.* Radar qu'emplegue senhaus lasèr.

lingüista computacionau *n. m./f.* Lingüista especializat en desenvolopament d'esturments o tecnicas informatiques entà facilitar eth tractament de donades lingüísticas, generaument orientades ara analisi e ara descripcion de formes lingüísticas e ara traduccion automatica.

lingüística computacionau *n. f.* Branca dera lingüística que s'ocupe deth desenvolopament d'esturments e tecnicas informatiques entà facilitar eth tractament de donades lingüísticas, generaument orientades ara analisi e ara descripcion de formes lingüísticas, ara traduccion automatica e ara avaloracion de gramatiques.

linha commutada *n. f.* Linha de transmission que, per miei d'ua connexion, establís era dralha que seguissen es senhaus electrices segontes era demana d'un des dispositius o des sistèmes de telecomunicacions implicats ena transmission.

linha commutada *n. f.* Connexion en que s'establís eth camin que seguissen es senhaus electrices segontes era demana d'un des dispositius o des sistèmes de telecomunicacions implicats ena transmission.

linha d'abonat *n. f.* Linha de transmission que se situe entre eth terminau der abonat o eth centre de commutacion d'un hilat de telecomunicacions.

linha d'abonat digital [DSL] *n. f.* Linha d'abonat que transmet senhaus digitals a ua velocitat nauta pes cables emplegats en telefonia analogica.

linha d'abonat digital asimetrica [ADSL] *n. f.* Linha d'abonat que transmet se-

nhaus digitals per un canau d'anada de banda més ampla qu'eth canau de retorn corresponent, en emplegar es madeishi cables qu'ena telefonia analogica.

linha d'abonat digital simetrica [SDSL] *n. f.* Linha d'abonat que transmet senhaus digitals per un canau d'anada e un canau de gessuda dera madeisha amplada de banda, en emplegar es madeishi cables qu'ena telefonia analogica.

linha electrica *n. f.* Conductor que s'emplegue en transport d'energia electrica.

linha telefonica *n. f.* Conductor qu'ei emplegat en transport de senhaus de telefonia.

lista *n. f.* Estructura de donades que cada element pòt contier ligams damb d'alti elements, de manèra que hè possible er accés seqüenciau as donades.

lista d'amics *n. f.* Lista de persones que formen un grop en un programa de mesatgeria instantanèa qu'informe, mentre son connectades, de quini alti membres deth grop i son tanben en aqueth moment.

lista de corrèu *n. f.* Lista, identificada jos un àlies, on er usatgèr d'un programa de corrèu electronic amasse un ensemble d'adreces electroniques a fin d'envià'i sistematicament es madeishi mesatges.

lista de distribucion *n. f.* Lista d'adreces electroniques, que foncione per abonament, damb ua adreça pròpria atribuïda, de manèra qu'es messatges que i son manadi siguen reenviadi a toti es membres dera lista a fin d'escambiar opinions e informacion.

listat *n. m.* Document escrit per ua impressora que resulte deth tractament de donades efectuat per un ordenador.

LMDS *n. m.* Sistèma de transmission multipunt, de banda ampla e bidireccionau, que foncione damb ondes radioelectricas a 28 gigahertz e en un domeini geografic restringit.

localizacion *n. f.* Adaptacion d'un producte, soent ua aplicacion de programari o de maquinari, ara lengua e ara cultura d'un país o d'un mercat determinat.

localizar *v. tr.* Adaptar un producte, soent ua aplicacion de programari o de maquinari, ara lengua e ara cultura d'un país o d'un mercat determinat.

locau *adj.* Se ditz deth dispositiu o deth sistèma de telecomunicacions on s'i accedis dirèctament sense establir connexion damb ua linha electrica.

logistica electronica *n. f.* Gestion der emmagazinatge, eth transport e eth liurament de bens materiaus, en domeni deth comèrç electronic, emplegant es tecnologies dera informacion e era comunicacion entà regular de manèra òptimau era circulacion dera informacion relacionada damb eth hèish dera mercaderia, des dera comanda enquiath liurament.

longitud d'onda *n. f.* Distància minimala entre dus punts que se tròben en madeish estat de variacion pendent era propagacion d'un moviment ondulatori.

lòt *n. m.* Ensem finit de prètzhets tractadi simultanèament.

lotjament *n. m.* Servici que fornís ua empresa o ua organizacion e que consistís a donar ua connexion a Internet e un endret fisic entà un ordenador.

lotjar *v. tr.* Aufrir un lòc fisic entà un ordenador e ua connexion a Internet, d'acòrd damb condicions establides.

luminescència *n. f.* Emission de luz, era intensitat de radiacion per longades particulares d'onda dera quau ei més elevada qu'era que correspon ara radiacion termica dera madeisha temperatura.

lunetes estereoscopiques *n. f. pl.* Lunetes que permeten percèber en relèu es imatges de sintèsi generades per un ordenador, emplegades soent enes aplicacions medicas e enes jòcs.

macroinstruccion *n. f.* Seqüència escrita en un lenguatge d'origina qu'ei rem-

plaçada per ua auta seqüència establida prealablament en madeish lenguatge d'origina.

magazin *n. m.* Basa de donades centrau on son emmagazinades e administrades es informacions d'ua empresa o d'ua organizacion e es sòns sistèmes informatics.

magnetic, -a *adj.* Qu'ei relatiu o qu'aper ten ath magnetisme.

magnetisme *n. m.* Branca dera fisica qu'estúdie es propietats des imants.

magnetizar *v. tr.* Transmèter a un còs es caracteristiques pròpies d'un imant.

magnetoscòpi *n. m.* Magnetoscòpi qu'enregistre senhaus de vidèo e d'àudio sus ua casset que conten ua banda vidèo.

magnetoscòpi *n. m.* Aparelh que permet enregistrar senhaus de vidèo e d'àudio sus ua banda magnetica e de veir-los immediatament ena pantalha d'un receptor de television.

magnetoscòpi de salon *n. m.* Magnetoscòpi de casset d'emplec domestic que se connecte a un televisor e qu'a coma funcions principaus er enregistrament d'emissions de television e era lectura de bandes vidèo.

maneta *n. f.* Forma que pren era sageta qu'apareish ena pantalha d'un ordenador entà indicar que se trape en un ligam.

manilha *n. f.* Element qu'apareish ena pantalha der ordenador quan s'escuelh un objècte grafic, e que permet modificar-ne era posicion o es dimensions.

mapa de bits *n. f.* Representacion d'ua imatge grafica compausada per bits.

mapa de pixèls *n. f.* Representacion d'ua imatge grafica compausada per pixèls.

mapa del web *n. f.* Esquèma basic dera estructura d'un site web, que s'utilize coma menú d'accès as parts principaus en que se dividís eth site.

maquinari *n. m.* Ensem des elements fisics d'un sistèma informatic, que se compause generaument d'un processador e d'elements periferics.

marcapagina *n. m.* Adreça d'ua pagina web qu'un internauta visite e conserve ena memòria deth navegador entà facilitar-ne er accès ulteriorament.

marcar *v. tr.* Picar es claus avientes d'un telefon, pr'amor de compausar eth numèro corresponent ar abonat damb qui se vò comunicar.

marcatge *n. m.* Accion de picar es claus avientes d'un telefon, pr'amor de compausar eth numèro corresponent ar abonat damb qui se vò comunicar.

marcatge abreujat *n. m.* Foncion d'un telefon que permet marcar un numèro prealablament programat per miei d'ua clau o d'ua combinacion de claus.

marcatge d'urgència *n. m.* Foncion d'un telefon que permet marcar un numèro d'un servici de pompièrs, de policia, d'ambulàncies, etc., en tot sarrar ua clau programada prealablament.

marcatge digitau *n. m.* Tecnica que consistís a inserir un senhau invisible permanent as imatges digitaus que circulen per un hilat, generaument Internet, tà evitar era fraudaria e eth piratatge e de protegir es drets dera propietat intellectuau.

marcatge vocau *n. f.* Foncion d'un telefon que permet marcar un numèro en prononciar eth nòm dera persona o dera organizacion corresponenta, des d'ua programacion prealabla.

marketing damb permís *n. m.* Marketing on eth consumidor permet que li sigue presentat un producte o un servici o que li sigue manats messatges publicitaris personalizadi, generaument en escambi d'ua contraprestacion en forma de sòs, de reduccions, de presents, d'informacion, etc.

marketing electronic *n. m.* Marketing que se devolòpe per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

marketing per corrèu electronic *n. m.* Marketing qu'emplegue eth corrèu

electronic entà establir ua comunicacion personau damb un objectiu concret, generalement damb era finalitat d'obtenir ua responsa dirècta o ua transaccion comerciau.

marketing telefonic *n. m.* Marketing que permet establir ua comunicacion personau damb un enseme de persones per miei deth telefon.

marketing virau *n. m.* Marketing que consistís a hèr qu'ua comunitat petita de receptors coneishe un producte o un servici, generalement per Internet o per corrèu electronic, e lo transmete voluntàriament o involontàriament a d'auti, e aguesti a d'auti, e successivament.

matritz de commutacion *n. f.* Dispositiu electronic que permet commutar un nombre de senhaus d'entrada per un nombre de senhaus de gessuda per miei de punts de connexion.

maximizacion *n. f.* Accion d'aumentar maximalament era mesura d'ua hièstra o de un aute element.

maximizar *v. tr.* Aumentar maximalament era mesura d'ua hièstra o de un aute element.

mediatèca *n. f.* Centre qu'arremasse, saue e difon documents de tot tipe de supòrt, coma per exemple papèr, vidèu, enregistraments fotografics, etc.

megabit [Mb] *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a un milion de bits.

megabit per segon [Mbps] *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a un milion de bits per segon.

megabyte [MB] *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1024 kilobytes.

megabyte per segon [MBps] *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1024 kilobytes per segon.

megahertz *n. m.* Unitat de mesura qu'equivau a 1000 kilohertz.

memòria *n. f.* Dispositiu d'un sistèma de tractament d'informacion que permet er emmagazinatge temporari o indefi-

nit de donades codificades en un sistèma binari.

memòria amagada *n. f.* Memòria intermediària especializada, qu'a ua capacitat mès limitada e d'accès mès rapid qu'era memòria centrau, que consèrve ua còpia des instruccions e des donades que pòt auer besonh eth processador.

memòria auxiliara *n. f.* Memòria sense ligams fisics permanents damb un ordenador mès qu'emmagazine donades qu'aguest pòt acceptar.

memòria centrau *n. f.* Part dera memòria intèrna qu'emmagazine es donades que se deuen tractar.

memòria d'accès aleatòri [RAM] *n. f.* Memòria volatila es informacions dera quau son accessibles e pòden èster modificades per usatgèr.

memòria d'accès seqüenciau *n. f.* Memòria es donades dera quau son accessibles per miei d'ua exploracion element per element, enquia arribar ara informacion d'interès, e non pas per miei d'un metòde d'interrogacion.

memòria de clavièr *n. f.* Memòria intermediària qu'emmagazine un nombre determinat de pulsacions.

memòria de trabalh *n. f.* Part dera memòria intèrna qu'emmagazine donades ath madeish temps que les tracte.

memòria de traduccion *n. f.* Basa de donades que conten parelhs d'unitats de traduccion, ena lengua de partença e d'arribada, e que se pòt consultar, engrandir, modificar, etc., de manèra que tota era informacion que i é contenguda se pogue reutilizar en ua traduccion ulteriora.

memòria intèrna *n. f.* Memòria inserida fisicament en un ordenador, que la contròtle.

memòria morta [ROM] *n. f.* Memòria permanenta que conten informacions fixes, que non pòden èster modificades per un usatgèr.

memòria mòrta programable [PROM] *n. f.* Memòria sonque de lectura qu'un usatgèr pòt modificar sonque un viatge.

memòria permanenta *n. f.* Memòria qu'emmagazine donades qu'un usatgèr non pòt modificar ne esborrar.

memòria tampon *n. f.* Memòria qu'emmagazine temporaument donades e permet transferir-les entre unitats foncionaus damb caracteristiques de transferiment desparières.

memòria volatila *n. f.* Memòria qu'emmagazine donades unicament en moment qu'er ordenador ei connectat ath hilat electric e se pèrd cada viatge qu'er ordenador se desconnècte.

menú *n. m.* Lista de foncions e opcions presentades per un programa informatic, que permeten a un usatgèr d'escuèlher es diuèrses accions qu'execute eth programa.

menú desplegable *n. m.* Menú que, generaument dempús d'auer hèt clic damb eth boton esquèr der arrat, s'espandís des dera part superiora ara part inferiora dera pantalha.

menú emergent *n. m.* Menú que, generaument dempús d'auer hèt clic damb eth boton dret der arrat, apareish en endret dera pantalha on se trape eth cursor.

menú principau *n. m.* Menú situat generaument ena part superiora dera hièstra d'un programa informatic, que presente d'ua manèra permanenta es foncions e es opcions basiques qu'un usatgèr pòt escuèlher.

mercat electronic *n. m.* Ensem d'activitats de compra e venda qu'es usatgèrs realizen per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

mercat invèrs *n. m.* Mercat electronic on un usatgèr i presente es productes que vò crompar damb era finalitat qu'es empreses que i serien interessades les prepausen.

messatge dehòra de lòc *n. m.* Corrèu

electronic enviat a un grop de discussi-on o a ua lista de distribucion, que non a arren a veir damb eth tèma centrau que se discutís.

messatge deth dia *n. m.* Benvenguda qu'er administrador d'un hilat informatic envie jos era forma de tèxte, imatge o votz cada viatge qu'un usatgèr i establís ua comunicacion.

messatge en cadena *n. f.* Messatge que demane ath receptor de tornar-lo a manar massivament.

messatge entrant *n. m.* Corrèu electronic rebut en ua boèta electronica, que generaument se depause ena carpeta destinada a emmagazinar es messatges que se reciben.

messatge gessent *n. m.* Corrèu electronic rebut en ua boèta electronica, que generaument se depause temporaument ena carpeta destinada a emmagazinar es messatges abans d'èster enviadi.

messatge retornat *n. m.* Corrèu electronic que se torne ath sòn emetedor sense auer estat dat ath destinatari, per causa d'ua error.

messatge vocau *n. m.* Enregistrament vocau qu'un emetedor transmet a un receptor per miei dera messatgeria vocau.

messatgeria instantanèa *n. f.* Aplicacion informatica qu'en temps reau permet qu'es usatgèrs d'Internet o d'ua intranet, prealablament inscrits en un madeish grop e membres d'ua lista d'amics, sàpien en moment que son connectadi quini auti en son tanben e se poguen comunicar damb eri.

messatgeria vocau *n. f.* Sistèma de transmission de donades que permet enviar e recèber messatges oraus per miei d'un hilat de telecomunicacions.

messatges *n. m. pl.* Informacions qu'es internautes envien generaument as grups de discussi-on o as listes de distribucion.

metadonada *n. f.* Donada que da infor-

macion sus ua auta donada, per exemple sus era origina, eth tipe, era data d'introduccion, etc., e ne permet ua utilizacion pertinenta.

metaetiqueta *n. f.* Etiqueta escrita en HTML que conten informacion sus eth contengut d'ua pagina web e qu'es cercadors e repertòris prenen coma referència entara indexacion de pagines web.

metamorfòsi *n. f.* Procediment informatic que consistís en transformar progressivament ua imatge en ua auta de predefinida per miei dera manipulacion de donades digitas.

metamotor de recèrca *n. m.* Motor de recèrca que consulte simultanèament bèri cercadors e directòris entà presentar-ne conjuntament es resultats.

metarecèrca *n. f.* Consulta amiada a tèrme per miei d'un cercador que cerque informacion simultanèament es diuèrsi cercadors e directòris e ne presente amassa es resultats.

microauricular *n. m.* Aparelh d'escota qu'a un microfòn incorporat.

microelectronica *n. f.* Branca dera electronica que s'ocupe dera concepcion, era produccion e era aplicacion de dispositius electronics de dimensions petites, es components diuèrsi des quaus formen circuits integradi.

microfòn *n. m.* Transductor electroacostic que transforme es ondes sonòres en senhaus electricis.

microinformatica *n. f.* Branca dera informatica que s'ocupe der estudi d'ordenadors qu'an coma unitat centrau un microprocessador.

microordenador [PC] *n. m.* Ordenador de dimensions e caracteristiques adaptades ar usatge individuau. Sin.: *ordenador personau*.

micropagament *n. m.* Pagament electronic que se hè per escambi de productos e servicis de pòga valor per miei d'un pòrtamoneda electronic.

microprocessador *n. m.* Dispositiu basic de microelectronica, de dimensions plan redusides, que conten un o bèri circuits integradi.

microprocessador *n. m.* Processador que realize es foncions dera unitat centrau en un ordenador personau.

microprograma *n. m.* Programari que conten un ensems d'instruccions e de donades emmagazinades de manèra que siguen independents foncionament dera memòria centrau d'un sistèma informatic.

microsit web *n. m.* Ensems de pagines web que presente ua unitat tematica o ua finalitat diferenciada dera rèsta de pagines d'un site web, qu'a generauement er objectiu de hèr publicitat per un producte.

microtelefon *n. m.* Part d'un telefon on son inseridi eth microfòn e er auricular.

MIDI *n. m.* Protocòu que permet er enregistrament e era produccion de musica en un ordenador per miei de sintetizadors numerics.

migracion *n. f.* Transferiment de donades d'un sistèma informatic a un aute, particularament quan aquest transferiment demane ua programacion especifica.

migrar *v. tr., prep.* Transferir donades d'un sistèma informatic a un aute, particularament quan aquest transferiment demane ua programacion especifica.

MIME *n. m.* Protocòu que permet transferir informacion de tot tipe per miei deth corrèu electronic.

miniaplicacion *n. f.* Aplicacion informatica simpla damb ua foncion especifica, que generauement non ei emmagazinada ena memòria der ordenador.

miniaplicacion de servidor *n. f.* Miniaplicacion en lenguatge Java que s'execute en un servidor web e permet aumentar es foncions deth servidor.

miniaturizacion *n. f.* Reduccion dera dimension d'un circuit o d'un component.

miniaturizar *v. tr.* Redusir era dimension deth circuït o d'un component.

minimizacion *n. f.* Accion de redusir minimalament era mesura dera hièstra o de un aute element.

minimizar *v. tr.* Redusir minimalament era mesura d'ua hièstra o de un aute element.

MIPS *n. f.* Unitat de mesura dera potència d'un ordenador equivalenta a un milion d'instruccions per segon.

mòde de transferiment asincròn [ATM] *n. m.* Tecnica de transmission de donades per paquets de 53 bytes, sense ua distribucion fixa en temps e per canaus desparièrs.

modèl client-servidor *n. m.* Esquèma d'interaccion entre ordenadors interconnectadi on un client comuniquedamb un servidor e n'obten informacion, recorsi, servicis, etc.

modelizacion *n. f.* Descripcion, en un lenguatge de maquina, dera forma, eth moviment e es caracteristiques d'un objècte o un ensem d'objèctes, que permet crear imatges bidimensionaus o tridimensionaus.

modèm *n. m.* Aparelh que transforme senhaus digitaus en senhaus analogics entà que se poguen enviar per ua linha telefonica.

modèm asincròn *n. m.* Modèm que transmet senhaus damb identificadors que ne delimiten eth principi e era fin.

modèm ASVD *n. m.* Modèm qu'emplegue ua tecnologia que permet transmetèter simultanèament senhaus d'audio e de donades per ua madeisha linha telefonica analogica, per miei de tecnicas de division d'amplada de banda e de compression de donades.

modèm de cable *n. m.* Modèm que permet connectar un ordenador a un hilat de television per cable e que s'emplegue generaument entà accedir rapidament a Internet.

modèm de cable asimetric *n. m.* Modèm de cable que, en moment der enviament de donades, emplegue ua velocitat de transmission superiora d'un servidor a un client que d'un client a un servidor, e qu'eth volum de donades recebudes per internautra ei generaument mès gran que çò qu'ei enviat.

modèm de cable simetric *n. m.* Modèm de cable que, en enviament de donades, emplegue ua velocitat de transmission iguau d'un servidor a un client que d'un client a un servidor.

modèm DSVD *n. m.* Modèm qu'emplegue ua tecnologia que permet transmetèter simultanèament senhaus d'audio digitaus e donades per ua madeisha linha telefonica digitaus, per miei de tecnicas de division d'amplada de banda e de compression de donades.

modèm extèrn *n. m.* Modèm installat fisicament dehòra der ordenador, que i é connectat per un cable.

modèm integrat *n. m.* Modèm installat fisicament en circuït imprés d'un ordenador.

modèm intèrn *n. m.* Modèm installat en ua targeta, qu'ei inserida en ua ranura d'expansion e permet ahíger foncions a un ordenador.

modèm sense hui *n. m.* Modèm, sense connexion per cable, equipat d'un dispositiu que recep e transmet senhaus de ràdio.

modèm sincròn *n. m.* Modèm que transmet senhaus a intervalaus regulars de temps.

modèm vocau *n. m.* Modèm que transforme senhaus de paraula entà que poguen èster enviadi per ua linha telefonica.

moderador, -a *n. m./f.* Persona que s'ocupe dera gestion des messatges, generaument en un grop de discussion o ua lista de distribucion e i transmet es que considèra avients.

moderar *v. tr.* Administrar eth conten-gut e eth ton des messatges que gene-raument son transmetudi a un grop de discussion o ua lista de distribucion.

modul d'execucion *n. m.* Part d'un pro-grama informatic de besonh e sufisenta entath sòn foncionament.

modul d'identificacion der abonat [SIM] *n. m.* Component d'un sistèma de tele-fonia mobil qu'identifique un abonat a un hilat GSM.

modulacion *n. f.* Procès peth que se mo-difiquen quauques caracteristiques d'ua portadora, entà adaptar-ne es caracte-ristiques d'un senhau o d'ua auta onda.

modulador *n. m.* Dispositiu que modifi-que quauques caracteristiques d'ua por-tadora, entà adaptar-ne es caracteristi-ques d'un senhau o d'ua auta onda.

modular *v. tr.* Modificar quauques ca-racteristiques d'ua portadora, entà adaptar-ne es caracteristiques d'un se-nhau o d'ua auta onda.

modularitat *n. f.* Caracteristiques dera concepcion d'un programa informatic que permet separar-ne es components es moduls individuaus e de tractar-les d'ua manèra independenta.

mondializacion *n. f.* Procès peth quau un fenomèn politic, economic, sociau o culturau ven de domeni universau. Sin.: *globalizacion*.

moneda electronica *n. f.* Sòs que s'em-magazinen en supòrt digitau e que s'em-pleguen coma sistèma de pagament.

monetica *n. f.* Ensej d'operacions elec-troniques e informatiques que permeten realizar transaccions monetàries.

monitor *n. m.* Aparelh qu'ei emplegat entà controlar e comparar era qualitat d'un senhau en un punt quinquèvolh d'ua cadena de transmission de senhaus.

monitor *n. m.* Periferic de gessuda que permet visualizar donades a compdar d'un senhau de vidèu der ordenador que i é connectat per cable.

monousuari, -a *adj.* Se ditz dera configu-racion d'un sistèma informatic, ua apli-cacion, etc., que non pòt èster emple-gat per mèis d'un usatgèr ath madeish temps.

mostratge *n. m.* Operacion que consis-tís a obtier era valor d'un senhau a inter-vaus de temps regulars, entà analizar-lo e trèir-ne conclusions sus era sua natura o eth sòn comportament.

motor d'inferéncias *n. m.* Element d'un sistèma expèrt que, en aplicar princi-pis de rasonament, aufrís conclusions a compdar dera informacion emmagazi-nada en ua basa de coneishences e pre-pause era solucion mèis avienta ath pro-blèma pausat.

motor de recèrca *n. m.* Esturment de re-cèrca que consistís generaument d'ua basa de donades de documents web in-dexadi automaticament, que permet ar usatgèr consultar-ne es resultats, grà-cies a un lenguatge d'interrogacion, a compdar d'ua paraula o mèis que po-guen aparéisher enes documents in-dexadi.

motor de recèrca *n. m.* Programa infor-matic qu'indèxe automaticament es re-corsi disponibles en Internet o en un fi-chèr electronic.

MP3 *n. m.* Format de compression de seqüéncias d'àudio que permet redu-sir un fichèr d'àudio, generaument a ua dotzena part dera mesura originau, en tot preservar-ne era qualitat deth son.

multiconferéncia *n. f.* Servici telefonic que permet establir ua comunicacion simultanèa entre diuèrsi interlocutors.

multimèdia *n. m.* Ensej de mieis d'in-formacion textuau, grafics, auditiu e iconics, que son emplegadi de manèra combinada principaument en domeni comunicatiu o educatiu.

multimèdia *adj.* Se ditz deth dispositiu o deth sistèma de telecomunicacions que combine bèth tipe de senhaus diuèrsi,

que pòden èster textuaus, grafics, audi-tius e iconics.

multiplèx *adj.* Se ditz d'un sistèma de tele-comunicacions que permet transmèter mès d'un senhau simultanèament per un madeish canau.

multiplexar *v. tr.* Transmèter diuèrses senhaus simultanèament per un madeish canau de telecomunicacions.

multiplexatge *n. m.* Tecnica que permet transmèter diuèrsi senhaus simultanèament per un madeish canau d'un sistèma de telecomunicacions.

multiplexatge per division de freqüència [MDF] *n. m.* Multiplexatge on era freqüència d'un canau ei dividida en bandes de freqüències que s'atribuïssen a senhaus independents desparièrs.

multiplexatge per division de temps [MDT] *n. m.* Multiplexatge on intervalaus de temps desparièrs s'atribuïssen a senhaus independents desparièrs, que se sincronizen ena recepcion entà separar era informacion transmetuda per cada un.

multiplexor *n. m.* Dispositiu que permet transmèter mès d'un senhau simultanèament per un madeish canau d'un sistèma de telecomunicacions.

multiprocessador *n. m.* Ordenador que dispause de diuèrsi processadors.

multitasca *n. f.* Mòde de foncionament d'un sistèma informatic que permet era execucion concurrenta o simultanèa de diuèrsi prètzhèt.

multittractament *n. m.* Tractament que permet executar instruccions que corresponen a diuèrses seqüències, que se pòden descodificar e executar simultanèament.

multiusuari *n. m./f.* Se ditz dera configuracion d'un sistèma informatic, d'ua aplicacion, etc., que permet èster emplegat per mès d'un usatgèr ath madeish viatge.

musica electronica *n. f.* Musica compausada per mieis electronics e obten-guda per sintèsi de son.

naua economia *n. f.* Economia que se desvolòpe a compdar dera integracion des tecnologies dera informacion e era comunicacion enes empreses, basada ena aparicion de canaus e formes d'intermediacion naues e ena recèrca d'eficacitat.

naua empresa *n. f.* Empresa, generauement petita, que se daurís a compdar der impuls des tecnologies dera informacion e era comunicacion e qu'enregistre un ritme accelerat de creishença damb era finalitat de revalorizar-se en borsa.

nauta tecnologia *n. f.* Tecnologia qu'emplegue equipament de telecomunicacions de darrèra generacion e qu'aplique tecnicas d'investigacion scientifica de disciplines de punt, coma per exemple era microelectronica e era engenharia genetica.

navegador *n. m.* Programa informatic que permet passejar-se pes diuèrsi servicis, recorsi o ensem d'informacion d'un hilat de telecomunicacions, d'un sistèma o d'ua aplicacion.

navegar *v. intr.* Desplaçar-se pes servicis, pes recorsi o ensem d'informacion diuèrsi d'un hilat de telecomunicacions, d'un sistèma o d'ua aplicacion.

neuròna artifiçiau *n. f.* Unitat elementària de tractament d'un hilat format per nòdes qu'imiten era estructura e eth foncionament des neurònes deth cervèth uman, que s'emplegue enes sistèmes d'intelligència artifiçiau.

NNTP *n. m.* Protocòu que permet distribuïr messatges entre servidors per miei d'un hilat, generauement Usenet.

nòde *n. m.* Punt d'un hilat de telecomunicacions on se realize era connexion, era concentracion, era expansion e era commutacion de linhes o canaus e eth provediment de servicis.

nòm d'usuari, -a *n. m.* Ensem de caractèrs alfanumerics qu'identifique un

usatgèr e que generaument, amassat damb eth senhau, li permet connectar-se a un sistèma informatic o a un servici en linha.

nòm de compde *n. m.* Ensem de caractèrs alfanumerics qu'idenfiquen un titular d'un compde de corrèu e qu'apareish deuant era arròba ena adreça electronica.

notificacion de recepcion [ACK] *n. f.* Messatge de resposta afirmativa qu'un ordenador receptor mane ar emetedor corresponent pr'amor d'indicar qu'un paquet de donades s'a rebut corrèctament.

notificacion de recepcion negativa [NACK] *n. f.* Messatge de resposta negativa qu'un ordenador receptor mane ar emetedor corresponent pr'amor d'indicar qu'un paquet de donades non s'a rebut corrèctament.

NTP *n. m.* Protocòu que permet sincronizar es relòtges d'un ordenador per mei d'Internet.

numèro d'identificacion personau [PIN] *n. m.* Còde digitau secrèt qu'identifique un usatgèr e li permet accedir as servicis en linha as qu'ei abonat.

numèro de sòcle *n. m.* Còde digitau assignat en un hilat a un supòrt on s'installe un component informatic.

numèro gratuït *n. m.* Telefon mobil que transmet senhaus en còdes binaris, de manèra qu'intègre autes foncions de telecomunicacions, coma eth corrèu electronic, eth fax o er accés a Internet.

numèro universau *n. m.* Servici telefonic que permet ara persona que telefone pagar unicament era tarifa urbana en vigor, independentament dera sua destinacion, e qu'era rèsta dera soma sigue cargada ar abonat ath servici, qu'ei eth receptor dera telefonada.

observador, -a *n. m./f.* Internauta que participe en un grop de discussion, ua lista de distribucion, ua convèrsa, etc., sense aportà'i messatges.

onda *n. f.* Ensem de particules, en fases de vibracion desparières, compreses entre dues particules que se trapan ena madeisha fasa.

onda electromagnetica *n. f.* Onda qu'ei eth resultat dera interaccion entre un camp electric e un camp magnetic. Sin.: *onda hertziana*.

onda radioelectrica *n. f.* Onda electromagnetica que se propague a ua freqüència de mens de 3000 gigahertz.

operacion de sistèma *n. f.* Operacion que facilite era execucion d'un programa informatic sense contribuï'i dirèctament.

operacion logica *n. f.* Operacion maticonica on cada caractèr d'un resultat depen maximalament d'un caractèr de cada un des operadors.

operador *n. m.* Empresa que prepausa servicis de telecomunicacions.

operador, -a d'introduccion de donades *n. m./f.* Persona qu'introduch donades en un supòrt informatic o les transcriu en un format que ne permet ua explotacion posteriora.

operador, -a d'ordenadors *n. m./f.* Persona que met en marcha, hè a foncionar, manten e contròtle es sistèmas, es aplicacions e es aparelhs deth maquinari d'un centre de tractament de donades.

operador, -a de sistèmas *n. m./f.* Persona qu'ei en cargue dera mantenença d'un equipament informatic entà poder assegurar eth sòn foncionament avient.

optic, -a *adj.* Qu'ei relatiu o qu'aperten ara optica.

optica *n. f.* Branca dera fisica qu'estúdie es fenomèns ligats ara lutz e ara vision.

ordenador *n. m.* Maquina electronica digitau controlada per programes emmagazinada ena sua memòria e que permet eth tractament, era obtencion, er emmagazinatge e era transformacion de donades.

ordenador centrau *n. m.* Ordenador nu-

clear d'un hilat informatic deth que ne depenen unitats foncionaues e que permet, entre d'autres causes, es foncions de contròtle deth hilat.

ordenador de hilat *n. m.* Ordenador que conten ua memòria centrau e un dispositiu que li permet connectar-se a un hilat informatic e d'emplegar-ne es recorssi disponibles.

ordenador de pòcha *n. m.* Ordenador portable petit, sense disc dur ne lector de disquets, que foncione damb ua bateria e que conten aplicacions especificques.

ordenador de taula *n. m.* Ordenador personau que s'emplegue en un burèu o ua superfície plana e connectat ath corrent electric.

ordenador de vestit *n. m.* Ordenador que se pòt integrar ena vestimenta d'ua persona.

ordenador domotic *n. m.* Ordenador personau que permet administrar eth foncionament automatic d'un lotjament.

ordenador multimèdia *n. m.* Ordenador que dispause dera capacitat e der equipament periferic de besonh entà tractar es senhaus d'audio e de vidèu.

ordenador neuronau *n. m.* Ordenador construït segontes ua arquitectura d'interconnexions qu'imite era estructura e eth foncionament des neurònes en cervèth uman.

ordenador portable *n. m.* Ordenador personau de bon transportar, qu'era sua dimension e eth sòn pes son redusidi, e que pòt foncionar damb ua bateria o damb eth corrent electric.

ordenador remòt *n. m.* Ordenador ath que s'accedis per miei d'ua linha electrica, en un sistèma de telecomunicacions.

OSI *n. m.* Estandard internacionau d'escambi de donades entre hilats d'arquitectura desparièrs, que s'estructure en sèt capes ierarquizades on cada ua a ua foncion especificca.

òste *n. m.* Ordenador qu'ua empresa o ua organizacion aufrís entà contier informacion, d'acòrd damb condicions establides.

PABX *n. m.* Commutador telefonic que gestione d'ua manèra automatica, en ua empresa o ua organizacion, era comunicacion entre desparièrs punts intèrns e era comunicacion damb punts exteriors.

pagament electronic *n. m.* Sistèma de pagament que se realize per miei d'un hilat telematic, generaument Internet. Sin.: *telepagament*.

pagament per canau *n. m.* Sistèma de pagament on er abonat a un servici de television e pague pera recepcion des canaus qu'a demanat.

pagament per clic *n. m.* Sistèma de pagament d'un element publicitari en Internet on er anonciare pague en foncion deth nombre de clics d'entrada que i an hèt es internautes.

pagament per comanda *n. m.* Sistèma de pagament d'un element publicitari en Internet on er anonciare pague en foncion deth nombre de comandes que i an hèt es internautes.

pagament per consulta *n. m.* Sistèma de pagament on er internauta pague pera consulta d'ua informacion en Internet.

pagament per menuta *n. m.* Sistèma de pagament on er abonat a un servici de television e pague pes menutes de programes qu'a vist.

pagament per vedença *n. m.* Sistèma de facturacion d'un element publicitari en Internet que hè qu'er anonciare pague en foncion deth nombre de còps qu'era publicitat peth sòn producte ei vista pes internautes, independentament dera manèra originau d'accès.

pagament per vision [PPV] *n. m.* Sistèma de pagament on er abonat a un servici de television e pague pera recepcion des programes qu'a demanat.

pagina d'acuelh *n. f.* Pagina de presen-

tacion d'un site web, que s'emplegue coma punt de partença entà navegà'i.

pagina de redireccion *n. f.* Pagina web qu'informe er internauta deth cambiament d'adreça d'Internet dera pagina demanada e qu'abituaument lo mane automaticament, dempús de quauqui segons, ara localizacion naua.

pagina web *n. f.* Document d'ipertèxte, generaument escrit en HTML, que se difon peth web.

pagines blanques *n. f. pl.* Basa de donades que contenen adreces electroniques, numèros de telefon e d'aites informacions sus es internautes, qu'ei consultable per miei d'Internet.

palanca *n. f.* Unitat foncionau que permet era connexion entre hilats d'airau locau e ua arquitectura de hilat desaparèr. Sin.: *passarèla*.

palanca de contròl *n. m.* Periferic hèt d'ua manèra portabla que se connecte a un ordenador e permet controtlar eth desplaçament d'un objècte ena pantalha, generaument en un videojòc e en un simulador de vòl.

palanca de corrèu *n. f.* Programa informatic que connecte sistèmes de corrèu electronic qu'an format desaparèrs e transferís messatges d'un sistèma a un aute.

pantalha *n. m.* Visualizador des imatges o des donades de gessuda qu'aufrís generaument un sistèma electronic o de telecomunicacions.

pantalha de cristaus liquids [LCD] *n. f.* Pantalha planèra que profite eth rebat dera luz enes cristaus liquids entà visualizar es imatges, e que s'emplegue generaument enes ordenadors portables, enes telefons mobils e enes calculadores.

pantalha de nauta resolucion *n. f.* Pantalha que permet obtier ua grana fidelitat ena visualizacion d'imatges.

pantalha de plasma *n. f.* Pantalha planè-

ra que, per miei dera tecnica de luminiscència d'un gas, permet visualizar imatges de nauta definicion.

pantalha de tuèu catodic *n. f.* Monitor damb un tuèu que produsís un hèish de particules electroniques que convertís senhaus electricas en senhaus luminosis e permet visualizar donades.

pantalha emisferica *n. f.* Pantalha de ganes dimensions qu'a era forma d'ua mièja esfèra e permet projectà'i imatges qu'er espectador percep en relèu per miei de lunetes estereoscopiques.

pantalha flash *n. f.* Pantalha de presentacion qu'apareish temporaument ena pantalha d'un ordenador quan se cargue un programa.

pantalha grafica *n. f.* Pantalha que permet visualizar figueres geometriques bidimensionaus e tridimensionaus.

pantalha panoramica *n. f.* Pantalha longa e concau que permet era projeccion de films rodadi en format Cinescòpe.

pantalha planèra *n. f.* Pantalha en forma de placa prima, que permet visualizar imatges per miei de cristaus liquids o de plasma, emplegar generaument enes ordenadors portables e enes televisors de darrèra generacion.

pantalha tactila *n. f.* Pantalha d'un sistèma interactiu on apareish un menú que s'active per contacte des dits.

papèr electronic *n. m.* Supòrt prim e flexible, portabla e reutilizable, que per miei d'impulsions electroniques permet meté'i o esborrà'i imatges e tèxtes.

papèr termic *n. m.* Papèr recubèrt d'ua emulsion sensibla ara temperatura, que cambie de color per efècte d'ua radiacion termica localizada, qu'ei emplegat enes impressores termiques e es faxi.

paquet *n. m.* Seqüència de chifres binàries, formada per donades e senhaus de contròtle, qu'en un hilat de commutacion de paquets se transmet coma ua unitat e qu'acorropada damb era rèsta de

seqüències formen un messatge quan arribe ara sua destinacion.

paquet informatic *n. m.* Ensem de programes informatics, qu'an generaument foncions complementàries, qu'ei distribusit as usatgèrs coma ua unitat.

paquet ofimatic *n. m.* Ensem de programes informatics orientadi ara automatizacion des prètzhèts de bureu, generaument dera madeisha marca comerciau e qu'ei distribusit as usatgèrs coma ua unitat.

parelh de cables trenats *n. m.* Cable de parelhs es hius deth quau son dispausadi en forma de trena de manèra qu'auement era conductivitat.

pas de testimoni *n. m.* Tecnica d'accès a un hilat d'airau locau que consistís a transferir un testimoni d'un nòde a un aute.

passavant *n. m.* Dispositiu en forma de caisheta plaçat en un des pòrts d'un ordenador que contròtle er accès a un programa informatic.

PBX *n. m.* Equipament privat de comunicacion telefonica, qu'a ua connexion a un hilat public.

PDF *n. m.* Format d'escambi de documents electronics, que permet transmetre documents que contien tèxte, grafics e imatges independentament des indicacions de format que poguen contier.

per defècte *loc.* Se ditz dera opcion que prepausa generaument un programa informatic s'er usatgèr non n'escuelh especificament ua auta.

perfil d'informacion *n. m.* Ensem d'interèssi e preferéncias definidi per un internauta, que li permet destrigar era informacion que li interèsse entre es contenguts prepausats per ua pagina web.

periferic *n. m.* Dispositiu de maquinari en un sistèma informatic, exceptat deth processador.

periferic d'entrada *n. m.* Periferic que permet introdusir donades en un ordenador.

periferic d'entrada/gessuda *n. m.* Periferic que permet introdusir donades en un ordenador e obtier eth resultat deth tractament d'aguestes.

periferic de gessuda *n. m.* Periferic que permet obtier eth resultat deth tractament de donades d'un ordenador.

permís d'accès *n. f.* Autorizacion autrejada per un sistèma informatic a un usatgèr entà penetrar en ua aplicacion o un programa informatic particulars e de dispausar des donades que contien.

personalizacion *n. f.* Adaptacion dera apareença o deth comportament d'un component de maquinari ara demana der usatgèr.

personalizacion *n. f.* Adaptacion dera auferça ara demana d'un usatgèr, a compdar des donades arremassades a prepaus des sues abituds generaument per miei des coquins.

PGP *n. m.* Programari de distribucion liura que permet chifrar fichèrs entà autenticar-les e evitar que siguen liejudi per un aute.

PICS *n. f.* Protocòu que permet classificar contenguts d'Internet, gràcies ara associacion d'aguesti damb etiquetes, e de flitrar-les segontes ues condicions preestablides.

pila *n. f.* Lista lineara simpla o dobla d'un programa informatic, qu'era insercion o era supression d'elements se hè en ua extremitat.

pila de discs *n. m.* Ensem de discs magneticos que compartissen un madeish èish e que son sometudi amassa a un moviment de rotacion que hè desfilhar es multiples pistes deuant des caps de lectura/escritura.

PING *n. m.* Protocòu que permet verificar s'un dispositiu de hilat se pòt emplegar.

pirata *n. m./f.* Persona que s'introdusís illegaument en un sistèma informatic damb volontat de produsi'i perjudicis o d'obtier-ne profits.

pirata telefonic, -a *n. m./f.* Persona que s'introduís de manera il·legal en sistema de seguretat d'un hilat telefonic entà produir i perjudicis o d'obtir-ne profits, coma per exemple modificar ua factura de telefon, hèr telefonades sense pagar o entrar enes sistèmes de bèth un.

piratatge *n. m.* Utilizacion o còpia il·licita de discs, programaris, etc.

pista *n. f.* Trajectòria que seguís es moviments d'un objècte salvada automaticament en un sistèma de posicion globau.

pixèl *n. m.* Fraccion minimala en que se pòt dividir ua imatge quan ei sometuda a un escobatge.

pixèl invisible *n. m.* Imatge en format GIF, dera mesura d'un pixèl, inserit en una pagina web o en un corrèu electronic en HTML, invisible entar usatgèr, que permet arremassar informacion sus es caracteristiques e es condicions dera connexion.

plaça de mercat *n. f.* Site web destinat ath comèrç electronic, qu'ei generauement especializat en sector d'activitat.

planificaire, -a de hilats *n. m./f.* Persona responsabla dera projeccion e era organizacion dera metuda en foncionament d'un hilat de telecomunicacions en ua organizacion, d'acòrd damb es objectius fixadi e era infraestructura existenta.

planificaire, -a de telecomunicacions *n. m./f.* Persona responsabla dera projeccion e era organizacion dera metuda en foncionament d'un plan de telecomunicacions en ua organizacion, d'acòrd damb es objectius fixadi e era infraestructura existenta.

plasma *n. m.* Gas ionizat per cauament, lèu neutre, que s'emplegue entà visualizar donades generauement ena pantalha d'ordenador o de televisor.

plataforma *n. f.* Estructura de maquinari e de programari d'un sistèma de telecomunicacions.

plataforma *n. f.* Empresa de servicis que

met a disposicion des usatgèrs abonadi diuèrses linhas telefoniques entà accedir a Internet en escambi deth pagament d'ua tarifa.

plataforma barrada *n. f.* Plataforma que limite er accés a un servici particular as usatgèrs que, se paguen dreus o apertien a ua comunitat o organizacion particulara, i son autorizadi.

plataforma dubèrta *n. f.* Plataforma que permet er accés liure e gratuït a un servici particular as usatgèrs que dispausen d'un canau de telecomunicacions e d'un receptor adaptadi, sense auer d'identificar-se individualaument.

Plug and Play [PNP] *n. m.* Estandard de maquinari integrat en sistèma operatiu d'un ordenador que demane qu'un component o ua aplicacion s'autoidentifique entà realizar ua installacion automatica.

PNG *n. m.* Format de fichèr que permet emmagazinar e transferir imatges grafiques damb un nivèu naut de compresion.

poder de resolucion *n. m.* Distància minimala entre dus punts d'un sistèma optic que permet distinguir es imatges produides per cada un.

politica d'utilizacion *n. f.* Ensem de condicions e règles d'utilizacion generauement d'un site web o un servici en linha.

pònt *n. m.* Unitat foncionau que permet era connexion entre dus hilats de telecomunicacions, generauement d'airau locau, damb arquitectura e protocòs analògs.

pònt de multiconferéncia *n. m.* Dispositiu connectat a diuèrses linhas telefoniques que realize es foncions d'intercomunicador entre es que participen en ua multiconferéncia.

pòrt *n. m.* Via d'entrada e de gessuda de donades en un sistèma informatic.

pòrt en parallèl *n. m.* Pòrt que permet er escambi de donades en grops de 8 bits

entre un processador e un periferic qu'ei soent ua impressora.

pòrt en seria *n. m.* Pòrt que permet er escambi de donades en bits entre un processador e un periferic, generauement un modèm, un arrat o un escanèr.

portabilitat *n. f.* Adaptacion des caracteristiques d'un programa d'un sistèma informatic entà que pogue foncionar en un sistèma informatic desparièr.

portadora *n. f.* Onda que hè de supòrt dera informacion qu'ei transmetuda per un sistèma de telecomunicacions.

pòrtamoneda electronic *n. m.* Targeta intel·ligenta non personalizada, emetuda per un banc o ua societat autorizada, on eth son portaire i emmagazine moneda electronica entà pagar productes e servicis sense auer d'identificar-se.

pòrtapapèr *n. m.* Part dera memòria d'accès aleatòri qu'emmagazine temporaument es donades qu'un usatgèr vò copiar ua aplicacion informatica a ua auta o d'ua part d'un document a ua auta.

portau *n. m.* Programari de distribucion liura que permet chifrar fichèrs entà autenticar-les e evitar que siguen liejudi per un aute.

PostScript *n. m.* Lenguatge de descripcion de pagines qu'emplegue un sistèma de caractèrs entà definir damb precision era disposicion des elements d'ua pagina quan s'imprimissen.

preferits *n. m. pl.* Lista d'adreces de pagines web qu'un internauta consèrve e visite ena memòria deth navegador entà facilitar-ne er accés ulteriorament.

premsa electronica *n. f.* Ensem de publicacions periodiques de caractèr informatiu editades en supòrt electronic, que pòden contier tèxte, imatges e son e que demanen mieis informatics entà visualizar-ne e escotar-ne eth contengut.

presa de connexion *n. f.* Punt de connexion, generauement installat en ua paret,

que s'emplegue entà connectar terminaus, coma per exemple un telefon, un modèm o un televisor, a un hilat de telecomunicacions.

procès *n. m.* Encadenament d'accions seguides per un sistèma informatic e qu'amien a un resultat precís.

processador [CPU] *n. m.* Unitat foncionau d'un ordenador que s'ocupe dera recèrca, era interpretacion e era execucion d'instruccions.

processador de senhaus digitaus [DSP] *n. m.* Dispositiu que permet tractar en temps reau e a nauta velocitat senhaus digitaus productes dera conversion de senhaus analogics.

processador multipunt *n. m.* Unitat foncionau que contròtle eth tractament des donades d'àudio e de vidèo que circulen entre es terminaus emplegadi pendent ua videoconferència de mès de dus participaires.

produccion assistida per ordenador [PAO] *n. f.* Ensem de tecnicas electroniques e informatiques que permet era automatizacion d'un procès productiu.

produccion integrada per ordenador [PIO] *n. f.* Ensem de tecnicas electroniques e informatiques connectades e interrelacionades en procès de produccion industriau qu'an per objectiu milhorar era productivitat.

programa *n. m.* Ensem de donades e instruccions codificades que son era expression completa d'un procediment que pòt executar un sistèma informatic.

programa actiu *n. m.* Programa informatic qu'ei en foncionament en un moment determinat.

programa ara carta *n. m.* Sistèma de television on eth telespectador pague pera recepcion d'un programa a un orari establhit prealablament.

programa controlador *n. m.* Programa informatic que gestione eth foncionament d'un component o mès maquinari.

programa d'origina *n. m.* Programa informatic escrit en lenguatge hònt, que pòt èster liejut per un compilador e convertit en lenguatge de maquina. Sin.: *programa hònt.*

programa d'utilitats *n. m.* Programa informatic qu'agropo un enseme de moduls d'un programa o d'un sosprograma que facilite eth manejar un ordenador e permet desvolopar comodament e rapidament es procèssi qu'aguest execute.

programa de compactatge *n. m.* Programa informatic que permet desplaçar fisicament fichèrs, bibliotèques o carpetes en un supòrt d'emmagazinatge e d'encadenar-les de manèra que tot er espaci que non ei emplegat se concentre en un solet airau individit.

programa de corrèu electronic *n. m.* Programa que permet enviar e receber mesatges electronics per miei d'un hilat informatic.

programa resident *n. m.* Programa informatic emmagazinat de manèra permanenta ena memòria d'un ordenador o cargat en un dispositiu d'emmagazinatge d'accès dirècte, de manèra que se pogue activar dirèctament quan sigue de besonh pendent eth desvolopament de un aute programa.

programa resultant *n. m.* Programa informatic escrit en lenguatge resultant, qu'ei prèst entà qu'un ordenador l'execute.

programacion *n. f.* Branca dera informatica que s'ocupe dera concepcion, era escritura e era verificacion des programats informatics.

programacion orientada a objèctes [OOP] *n. f.* Metodologia de programacion que consistís ena modelizacion des donades en classes que se basen enes atributs e servicis.

programaire, -a *n. m./f.* Persona que concep, escriu e verifique programats informatics.

programaire, -a multimèdia *n. m./f.* Programaire que s'encargue deth desvolopament tecnic de sites web e d'aplicacions multimèdia, coma per exemple còrsi interactius o d'edicion e de concepcion de contenguts grafics.

programar *v. tr.* Concèber, escriuer e verificar programats informatics.

programari *n. m.* Enseme sistematic des programats informatics d'explotacion e des programats que servissen entà aplicacions particulares.

programari d'autor *n. m.* Programari informatic desvolopat damb un lenguatge d'autor, que permet crear aplicacions personalizadas, particularament educatives e multimèdia, sense besonh de possedir coneishences en programacion.

programari de charrada *n. m.* Programari que s'installe en un client o que se descargue gràcies a ua pagina web e permet accedir a ua charrada.

programari de domeni public *n. m.* Programari qu'ei distribuït gratuïtament, e qu'eth programaire a renonciat exprèsament as dreths d'autor, exceptat des dreths moraus.

programari de filtratge *n. m.* Programari que permet impedir er accés a diuèrsi sites web.

programari de gestion integrada [ERP] *n. m.* Programari que permet administrar principaument eth sistèma financèr, eth sistèma comptable e es procèssi de comèrç electronic en ua empresa o ua organizacion.

programari de grop *n. m.* Programari que permet as usatgèrs d'un hilat informatic de trabalhar amassa en un madeish projècte.

programari de pròva *n. m.* Programari qu'ei distribuït de manèra gratuïta entà qu'er usatgèr lo pogue emplegar, damb eth compromís de pagar ar autor ua quantitat de sòs se, dempús de cèrt temps, decidís de quedar-se damb eth.

programari de tractament de tèxtes *n. m.* Programa informatic que permet eth tractament de tèxtes.

programari educatiu *n. m.* Programari que s'emplegue en ensenhament assistit per ordenador.

programari gratuït *n. m.* Programari de propietat que se distribusís gratuïtament, e encara qu'eth programaire ne conserve es drets d'autor non ne reclama eth pagament.

programari intermediari *n. m.* Programari qu'actue coma un intermediari entre aplicacions o programes informatics o entre components de programari e maquinari.

programari lingüistic *n. m.* Programari que permet tractar automaticament donades a nivèu fonetic, morfologic, sintactic, semantic o lexicau d'ua o mès d'ua lengua.

programari liure *n. m.* Programari que permet ar usatgèr d'executar-lo sense méter condicions, de distribusir-ne còpies, de modificar-ne eth còde hont entà perfeccionar-ne eth foncionament o d'adaptar-lo a emplecs concrets, e difóner es resultats d'aguestes modificacions.

programari pirata de jòcs *n. m.* Programari de videojòcs qu'a aflaquida era proteccion contra er emplec non enregistrat o era còpia illegau entà que sigue metuda a disposicion de toti es usatgèrs.

programari piratejat *n. m.* Programari qu'a aflaquida era proteccion contra er emplec non enregistrat o era còpia illegau entà que sigue metuda a disposicion de toti es usatgèrs.

programari propietari *n. m.* Programari on se determinen es condicions jos es qu'er usatgèr lo pòt executar, copiar o modificar-ne eth còde hont.

protocòu *n. m.* Ensem de caracteristiques principaument deth programari, deth maquinari e des procediments que

regulen er escambi d'informacion en un hilat de telecomunicacions.

protocòu d'aplicacion sens hui [WAP] *n. m.* Protocòu que permet accedir a Internet des de quinsvolh terminau on era comunicacion electrica se realize sense cables conductors, coma per un telefon mobil o ua agenda electronica.

protocòu d'encaminament [RIP] *n. m.* Protocòu que permet determinar eth trajècte que deu seguir un paquet de donades en un hilat de commutacion de paquets entà arribar ara sua destinacion.

protocòu d'enlaç per ràdio [RLP] *n. m.* Protocòu que permet reenviar donades entre un terminau e ua estacion emetadora d'un hilat de telefonia mobila en cas d'ua transmission erronea.

protocòu d'impression per Internet [IPP] *n. m.* Protocòu que permet era impressiion de documents per miei d'Internet e era gestion des impressions en un hilat informatic, independentament des plataformes e des lenguatges utilizadi.

protocòu d'Internet [IP] *n. m.* Protocòu que permet encaminar paquets de donades per miei d'Internet des dera origina enquiara destinacion.

protocòu d'oficina de corrèus [POP] *n. m.* Protocòu que permet descargar messatges d'un servidor e d'enviar-les per miei d'un hilat.

protocòu de contròtle de transmission [TCP] *n. m.* Protocòu d'Internet que permet verificar era connexion a un hilat de telecomunicacions e segmentar era informacion qu'aguest transmet en paquets de donades.

protocòu de correccion d'errors de modèm *n. m.* Protocòu que permet verificar es donades que son transmetudes per modèm e corregir es errors que se produsissen pendent era sua transmission, per miei der enviament des donades segmentades en diuèrsi blòcs e era generacion d'ua notificacion de re-

cepcion o ua notificacion de recepcion negativa.

protocòu de seguretat *n. m.* Protocòu que permet escambiar donades chifrades entre ordenadors.

protocòu de transferiment d'ipertèxte [HTTP] *n. m.* Protocòu d'Internet que permet enviar documents d'ipertèxte e d'ipermèdia entre un servidor e un client.

protocòu de transferiment de fichèrs [FTP] *n. m.* Protocòu que permet ar usatgèr copiar donades d'un ordenador a un aute.

protocòu de transmission en temps real [RTP] *n. m.* Protocòu que permet transmetèr senhaus d'àudio e donades en temps reau per miei d'un hilat de commutacion de paquets, generalement Internet.

protocòu de tunelizacion punt a punt [PPTP] *n. m.* Protocòu que permet er escambi de donades entre ordenadors d'un baish chifrat per miei d'un hilat d'accès public.

protocòu punt a punt [PPP] *n. m.* TCP/IP que permet connectar un ordenador a Internet, a velocitat nauta, per miei d'ua linha telefonica e un modèm.

provedidor d'accès a Internet *n. m.* Organizacion que possedis un servidor de connexion permanenta a Internet, on un usatgèr s'i pòt connectar entà accedir ath hilat e entà obtier servicis publics.

provedidor de servici d'aplicacions *n. m.* Organizacion que lòtge enes sòns servidors aplicacions de programari e permet qu'es usatgèrs i poguen accedir e les poguen utilizar a compdar d'un hilat d'airau espartit.

provediment electronic *n. m.* Sistèma de provediment bastit en comèrç electronic d'empresa a empresa, que consistís en automatizar eth tractament des commandes entre es clients e es sòns provedidors, entà simplificar-ne era gestion e eth foncionar des empreses.

provocacion *n. f.* Messatge qu'un inter-

nauta mane generalement en ua boèta electronica de un aute internauta, en ua convèrsa o en un grop de discussion damb era finalitat de suscitar ua responsa furiosa o desencadenar ua pejeja.

provocador, -a *n. m./f.* Internauta que mane un messatge generalement ara boèta electronica de un aute internauta, a ua discussion o grop de discussion, damb era finalitat de suscitar ua responsa furiosa o de desencadenar ua pejeja.

publicacion assistida per ordenador *n. f.* Metòde que permet configurar tèxtes e ilustracions en pagines sanceres e imprimir-les en tot emplegar mieis informatics.

publicacion electronica *n. f.* Publicacion editada en supòrt electronic, que pòt contier tèxte, imatge e son e que demane de mieis informatics entà visualizar o escotar-ne eth contengut.

publicitat dirècta *n. f.* Publicitat que s'adrece individuaument a persones prealablament indentificades, per corèu, per telefon o per mieis telematics.

publicitat electronica *n. f.* Comunicacion persuasiva o informativa per miei d'anoncis difusits per un hilat telematic, generalement Internet, damb era finalitat d'incidir dirèctament o indirèctament enes actituds o enes comportaments de crompa e consumacion des internautes.

publicitat intersticiu *n. f.* Publicitat qu'apareish ena pantalha deth navegador mentre qu'er internauta a de demostrar que sigue descargada era pagina web cercada.

punt de brancament *n. m.* Punt finau d'un hilat de distribucion a compdar deth quau comencen es linhas d'abonat.

punt de presència [POP] *n. m.* Lòc geografic on un provedidor d'Internet prepausa un servici d'accès a un hilat de telecomunicacions e d'on i permet era connexion ath còst d'ua telefonada locau.

punt neutre *n. m.* Punt d'un hilat de te-

lcomunicacions on se permet era ligança a nauta velocitat de més d'un provedidor d'Internet, damb era finalitat d'escambiar informacion.

puntcom *adj.* Se ditz dera empresa, societat, comèrç, etc., qu'emplegue Internet coma ua plataforma fundamentau entath desenvolopament dera sua activitat.

quadernet d'adreces *n. m.* Ensem d'adreces electronicas qu'un usatgèr consèrve generaument en un programa de corrèu electronic entà accedí'i ulteriorament.

quadre de dialòg *n. m.* Zòna delimitada en ua pantalha d'un ordenador qu'apareish quan ua aplicacion o un sistèma informatic interrògue un usatgèr abans de realizar ua instruccion.

quadre de recèrca *n. m.* Zòna delimitada, generaument en un motor de recèrca o en un directòri, laguens dera quau un internauta especifica es condicions d'ua recèrca, generaument era informacion que vò cercar era portada, era lengua, etc.

qüestions freqüentes *n. f. pl.* Ensem de dobles sus un tèma especific, que se pausa reiteradament pes internautes, damb es solucions corresponentes, que generaument son amassades en ua pagina web.

quiòsc d'informacion *n. m.* Terminau interactiu d'accès liure, generaument installat en un lòc public, qu'aufrís informacion sus es productes o servicis, per miei d'ua pantalha tactila o un teclat.

quiòsc Internet *n. m.* Terminau interactiu d'accès liure, generaument installat en un endret public, a compdar deth quau se pòt navegar per Internet a un prètz prealablament establí.

radar *n. m.* Aparelh que, per miei d'ondes radioelectricas de nauta freqüència, permet localizar e identificar objèctes a distància.

radiacion *n. f.* Emission e propagacion

d'energia per miei d'ondes radioelectricas.

radiocomunicacion *n. f.* Comunicacion per miei d'ondes radioelectricas.

radiodifusion *n. f.* Difusion d'àudio per miei d'ondes radioelectricas.

radioelectric, -a *adj.* Qu'ei relatiu o qu'aperten ara radioelectricitat.

radioelectricitat *n. f.* Tecnica que se referís ara formacion, ara transmission e era utilizacion d'ondes produsidas per oscillacions electricas.

radiofreqüència *n. f.* Freqüència d'ua onda radioelectrica.

radiomessatgeria *n. f.* Sistèma de radiocomunicacion que permet transmetre messatges entre terminaus mobils per miei d'ondes radioelectricas.

radiomessatgeria bilaterau *n. f.* Radiomessatgeria que permet enviar e recebre messatges entre terminaus mobils per miei d'ondes radioelectricas.

radiomessatgeria unilaterau *n. f.* Radiomessatgeria que permet enviar messatges entre terminaus mobils per miei d'ondes radioelectricas, mès que non permet recebre-ne.

radiotelefonía *n. f.* Telefonía per miei d'ondes radioelectricas.

radiotelefonía de grop barrat *n. f.* Radiotelefonía que permet era comunicacion entre un collectiu d'usatgèrs, generaument sense ua localizacion fixa.

RARP *n. m.* Protocòu que permet convertir eth còde d'ua targeta de hilat en ua adreça IP per miei dera consulta en un servidor.

RDF *n. m.* Sistèma que permet descriure e organitzar contenguts en Internet per miei de metadonades.

realitat virtual [RV] *n. f.* Ensem de sensacions opticas e acusticas, generadas per miei d'un ordenador, que se perceben damb dispositius especifics que recreen ua situacion damb un cèrt grad de realisme.

receptor *n. m.* Aparelh que recep un senhau electric, electromagnetic o electronic.

recèrca *n. f.* Examen, generalement sequènciau, des elements d'un ensej de donades pr'amor de trobar es qu'an ua proprietat determinada.

recèrca auançada *n. m.* Recèrca que permet delimitar, mejançant era especificacion de paramètres, era consulta der usatgèr entà obtier un resultat çò de mèns concrèt possible.

reconeishedor dera votz *n. m.* Aparelh que permet identificar e transformar era votz d'un usatgèr en ordes basiques o en tèxte escrit.

reconeishença de caractèrs *n. f.* Identificacion de simbèus establits per convencion que representen ua letra, un numèro, un signe de puntuacion o tot tipe d'unitat grafica, per miei dera recèrca e era seleccion automatica de formes comparables.

reconeishença de formes *n. f.* Identificacion d'estructures e configuracions d'imatges per miei dera recèrca e era seleccion automatica de formes comparables.

reconeishença dera votz *n. f.* Identificacion e tractament de senhaus de paraulas, per miei d'un sistèma informatic.

reconeishença optica de caractèrs [OCR] *n. f.* Reconeishença de caractèrs per miei dera escanerizacion e era analisi de cada caractèr e era sua traduccion en un còde que ne pogue permèter eth tractament.

recors *n. m.* Element d'un sistèma informatic de besonh entara execucion d'ua operacion.

recuperacion *n. f.* Recèrca e extraccion d'un fichèr o d'ua informacion particulars d'ua basa de donades o d'un supòrt d'emmagazinatge.

recuperar *v. tr.* Cercar e extrèir un fichèr o ua informacion particulara d'ua basa

de donades o d'un supòrt d'emmagazinatge.

redactor, -tritz de contenguts *n. m./f.* Persona qu'ei encargada dera redaccion e actualizacion de contenguts de sites web, e dera elaboracion d'articles e dera edicion de notícies en bèth sector deth domeni dera comunicacion.

redirigir *v. tr.* Portar automaticament un internauta, dempús de quauques segons, dera pagina web demanada qu'a cambiat d'adreça ath sòn nau emplaçament.

reengenharia *n. f.* Revision fondamental e reconcepcion d'un dispositiu o un sistèma informatic damb er objectiu d'actualizar-lo e milhorar-ne eth foncionament.

reformatar *v. tr.* Adaptar un supòrt qu'a un format a un aute format, o ath madeish format, entà qu'eth sistèma i pogue liéger e escriúer donades.

reformatatge *n. m.* Adaptacion d'un supòrt qu'a un format a un aute format o ath madeish format, entà qu'eth sistèma i pogue liéger e escriúer donades.

registre d'Internet *n. m.* Organisme public qu'ei en cargue dera gestion de quauqui recorsi d'Internet, generalement dera assignacion d'adreces IP e deth registre des nòms de domeni.

reissòla *n. f.* Messatge generalement absurd o erronèu qu'ei manat a un grop de discussion damb er objectiu de provocar er enviament de responses que lo corregisquen.

relais *n. m.* Dispositiu que permet controlar eth barrament e era dubertura d'un circuit per miei d'un circuit de menor potècia qu'eth prumèr e damb un corrent plan fèble.

relais de trama *n. m.* Transmission de donades entre dispositius, generalement en un hilat d'airau locau o un hilat d'airau expandit, per miei dera comunicacion de paquets, configuradi segontes es especificacions de Frame Relay.

repartidor *n. m.* Estructura que lòtge es dispositius entara interconnexion e era concentracion de circuits de telecomunicacions.

repartidor d'entrada [MDF] *n. m.* Repartidor que lòtge es extrems des linhas extèrnes e es linhas intèrnes d'ua centrau telefonica. Sin.: *repartidor principau*.

repartidor intermediari [IDF] *n. m.* Repartidor situat entre eth repartidor d'entrada e eth commutador en ua centrau automatica.

repartidor mixte [CDF] *n. m.* Repartidor que combine alternativament era foncion de repartidor d'entrada e era de repartidor intermediari.

repausapunhets *n. m.* Part d'un teclat on un usatgèr i pòt mèter es punhets en picar a fin d'adoptar ua postura comòda.

repè *n. m.* Tecnica de recèrca que permet tornar ath punt d'origina entà hèr ua naua causida quan era seleccion anteriora non a portat eth resultat demorat.

repertòri *n. m.* Esturment de recèrca que consistís en ua basa de donades de documents web, on i son atribuïts mots clau o categories tematiques, que presente coma resultat d'ua cerca ua lista de pàgines web ordenades tematicament e acompanhades generaument d'ua descripcion sus eth contengut de cada ua.

repetidor *n. m.* Aparelh que recep un senhau electric, electromagnetic, l'amplifique e lo retransmet.

repetidor de satellit *n. m.* Repetidor installat en un satellit de telecomunicacions qu'amplifique, reconvertís e adapte era freqüència d'un senhau electromagnetic.

repetidor optic *n. m.* Repetidor situat en un hilat de fibra optica que recep un senhau optic, l'amplifique e lo retransmet.

replica *n. m.* Ensem de fichèrs situada en un servidor que conten ua còpia

exacta des sites web o de parts de sites web presents en d'auți servidors, damb era finalitat de facilitar-ne er accés o d'agilizar-ne era consulta.

reprogramable, -a *adj.* Se ditz d'un dispositiu que pòt èster modificat o que s'i pòden ahíger valors naues.

reservacion en linha *n. f.* Comanda de bilhets de transport, d'entrades d'espectacles, etc., per miei d'un hilat telematic generaument Internet.

resolucion *n. f.* Capacitat d'un visualizador entà representar punts diferents d'un sistèma optic enes dimensions mès redusides possibles.

respona irada *n. f.* Messatge damb eth qu'un internauta respon d'ua manèra indignada ara provocacion qu'un aute internauta a pogut manar ara sua boèta electronica, en ua conversa o en un grop de discussion.

retelefonada automatica *n. f.* Foncion d'un telefon que permet recuperar automaticament eth darrèr numèro picat.

retornar *v. intr.* Tornar un corrèu electronic ath que l'envie sense que sigue dat ath destinatari, per rasons diuèrses.

retroaccion *n. f.* Procès que hè qu'ua part o era totalitat des donades de gesuda d'un sistèma tornen coma donades d'entrada entà perméter era correccion e era regulacion deth sòn foncionament ath long deth temps.

revirada automatica [TA] *n. f.* Sistèma de traduccion de tèxtes que realize un programa informatic, sense intervencion umana.

revista electronica *n. f.* Publicacion periodica editada en supòrt electronic, de tèmes diuèrsi o especializada, que pòt contier tèxte, imatge e son e que demane miei informatics entà visualizar-ne o escotar-ne eth contengut.

revista web *n. f.* Publicacion periodica que tracte tèmes diuèrsi, editada en supòrt electronic, que pòt contier tèxte,

imatge e son, e que demane mieis informatics entà visualizar o escotar-ne eth contengut.

robòt *n. m.* Maquina automatica que manipule objèctes e execute operacions d'acòrd damb es ordes establides en programa informatic que ne contròtle es moviments.

robòt d'anullacion *n. m.* Agent que, en un grop de discussion o ua lista de distribucion, identifique d'acòrd damb uns critèris preestablits es messatges dehòra de lòc e es provocacions e n'impedis automaticament era distribucion.

robòt de crompes *n. m.* Agent que compare era qualitat e eth prètz de productes que se venen per miei d'un hilat de telecomunicacions, generalement Internet.

robòt de recèrca *n. m.* Agent que cerque informacions en un hilat de telecomunicacions d'acòrd damb es critèris de recèrca establits per usatgèr.

robòt industriau *n. m.* Robòt reprogramable e multifoncionau que manipule materiaus, pèces, esturments, dispositius especiaus entara execucion de prètz hèts diuèrsi enes desparières etapes dera produccion industriau.

robòt intelligent *n. m.* Robòt industriau qu'a integrat techniques d'intelligència e vision artificial e que, en seguir ua règla de comportament uman establida prealablament, actue en foncion d'estimulacions precises.

robotica *n. f.* Robòt industriau qu'a integrat techniques d'intelligència e vision artificial e que, en seguir ua règla de comportament uman establida prealablament, actue en foncion d'estimulacions precises.

rota *n. f.* Trajectòria sauvada en un sistèma de posicion globau a compdar d'ua seqüència de hites.

rotacion d'anoncis *n. f.* Alternància automatica d'anoncis en un espaci publici-

tari generalement d'ua pagina web, definida per miei d'un programa informatic.

rotina *n. f.* Seguida ordenada d'instruccions que se pòden executar a compdar d'un punt quinsevolh d'un programa informatic e que constituís un modul damb ua finalitat concreta.

sageta *n. f.* Simbèu, generalement en forma de sageta, qu'apareish ena pantalha d'un ordenador e indique es moviments der arrat o de un aute dispositiu de dialòg.

satellit artificial *n. m.* Aparelh receptor e transmetedor qu'ei metut en orbita ar entorn d'ua planeta o d'un satellit.

satellit d'orbita baisha *n. m.* Satellit de comunicacion qu'ei metut en orbita a ua distància dera Tèrra d'entre 700 e 1500 quilomètres, aproximativament.

satellit d'orbita mejana *n. f.* Satellit de comunicacion qu'ei metut en orbita a ua distància dera Tèrra d'entre 500 e 20000 quilomètres, aproximativament.

satellit de comunicacion *n. m.* Satellit artificial que hè ligam en telefonia, en ràdio e en television entre punts diuèrsi dera superfícia terrèstra.

satellit geostacionari *n. m.* Satellit artificial qu'ei metut en orbita a ua distància de mès de 36000 km der equador dera Tèrra e que vire ara madeisha velocitat e en madeish sens qu'aguesta, de manèra que se meten de contunh sus era madeisha verticau d'un punt particular dera superfícia terrèstra.

satellizacion *n. f.* Metuda en orbita d'un satellit artificial.

satellizar *v. tr.* Méter en orbita un satellit artificial.

sauvar *v. tr.* Conservar ua informacion que pòt èster emplegada posteriorament en un dispositiu dera memòria d'un ordenador pr'amor d'evitar que si-gue esfaçada o que sigue perduda accidentament.

seguretat informatica *n. f.* Ensem de

mesures físiques, lògiques e administratives destinades a protegir era integritat e era confidencialitat des donades informatiques.

senhau *n. m.* Magnitud física variablela qu'emmagazine donades e les transmet per mieis electricis, electromagneticis o electronicis.

senhau analogic *n. m.* Senhau qu'emmagazine informacion enes variables continues e proporcionaus as reaus.

senhau binari *n. m.* Senhau digitau qu'emmagazine informacion en préner dues valors desparières, generaument 0 e 1.

senhau d'ocupacion *n. m.* Son brèu repetitiu que se percep per miei d'un auricular d'un telefon dempús d'auer picat un numèro e indique qu'era linha telefonica deth telefon on se pique ei ocupada.

senhau de mercar *n. m.* Son continu que se percep en auricular d'un telefon quan se pren e indique qu'era linha telefonica ei en condicions entà picar un numèro.

senhau de telefonada *n. m.* Son long repetitiu que se percep en auricular d'un telefon dempús d'auer picat un numèro e que correspon as senhaus acostics der aute aparelh.

senhau digitau *n. m.* Senhau qu'emmagazine informacion en forma de còdes binaris.

sense hui Se ditz d'un dispositiu o un sistèma de telecomunicacions era comunicacion electrica deth quau se realize sense besonh de cables conductors.

sensor *n. m.* Dispositiu que capte estimulacions e qu'a compdar d'eres produchs senhaus, generaument electricis, que se transmeten a un aute dispositiu, que s'interprète coma informacion.

sensor d'imatge *n. m.* Sensor format per fotodetectors que transformen era energia emetuda o rebatuda per un fenomèn particular en senhaus electricis e permet restituïr-ne era imatge.

sensor de fòrça *n. m.* Sensor qu'envie un senhau electronic a un aparelh capable d'enregistrar, qu'ei generaument un ordenador, quan s'aplique ua fòrça sus un terminau.

sensor de moviment *n. m.* Sensor que mane un senhau electronic a un aparelh capable d'enregistrar-lo, qu'ei generaument un ordenador, quan er objecte o era persona que lo pòrte se botge.

sensor de posicion *n. m.* Sensor qu'informe des coordenades espaciaus a on ei situat un dispositiu o ua maquina.

sensor de vision *n. m.* Sensor que, enes aplicacions de robotica generaument, identifique era forma, era situacion, era orientacion e es dimensions d'un objecte.

sensor optic *n. m.* Sensor provedit d'un element fotosensible capable d'identificar eth punt d'un visualizador on ei situat.

sensor tactil *n. m.* Sensor qu'envie un senhau electronic a un ordenador, a compdar dera informacion de magnituds diuèrses obtenguda per miei deth contacte damb es objectes der entorn.

seqüència de dubertura de session *n. f.* Ensem d'instruccions qu'un usatgèr d'ua estacion de trabalh execute entà connectar-se a un hilat o un sistèma informatic o daurir un programa o aplicacion.

servici as clients *n. m.* Servici prepauzat per ua empresa o ua organizacion que consistís a emplegar recorsi umans e materiaus e realizar un ensemble d'accions entà recéber e servir es clients.

servici basic de cable *n. m.* Servici que prepausa ar abonatz d'un sistèma de television per cable un ensemble de canaus de television laguens dera tarifa basica d'abonament.

servici d'agenda *n. m.* Servici que permet enregistrar messatges adreçadi a un numèro de telefon e d'ordenar-ne

era repetición en escúelher ua data de-terminada.

servici de messatges cuerts [SMS] *n. m.* Sistèma que permet er escambi de messatges en format de tèxte per miei des telefons mobils e d'auti aparells electronics.

servici de resposta automatica de corrèu *n. m.* Servici aufrít per un programa informatic que sense besonh der usatgèr envie un messatge, prealablament escrit, coma resposta as corrèus electronics recebuts sus ua adreça electronica.

servici de valor ahijuda *n. m.* Servici que, sense còst addicionau, un provedidor d'Internet met a disposicion des sòns clients.

servici en linha *n. m.* Servici que prepausa ua empresa o ua organizacion, accessible per miei d'abonament, que permet er accés a diuèrsi recorsi telematics des d'un ordenador equipat d'un modèm.

servici Internet *n. m.* Servici qu'un provedidor d'Internet fornís as usatgèrs que son connectadi a Internet.

servici perfeccionat de telefonia mobila [AMPS] *n. m.* Telefonia mobila analogica que foncione en ua banda de frequéncias situada entre 800 e 900 megahertz.

servidor *n. m.* Ordenador qu'ei compartit, en un hilat informatic, per diuèrsi clients, e les fornís generalement d'informacion, servicis e recorsi.

servidor *n. m.* Programa informatic que fornís generalement d'informacion, servicis o recorsi diuèrsi a un programa client.

servidor d'accès a distància *n. m.* Servidor que permet a un usatgèr d'auer accés, per miei d'ua linha electrica, a dispositius o a sistèmas de telecomunicacions aluenhats físicament.

servidor de corrèu electronic *n. m.* Servidor que gestione e emmagazine es

messatges electronics enviats e recebuts per un usatgèr.

servidor de messatges *n. m.* Servidor que gestione es messatges enviadi a un grop de discussion per miei d'Internet.

servidor de nòms de domeni [DNS] *n. m.* Servidor que permet er accés a Internet per miei dera consulta automatica d'ua basa de donades, on son enregistrats es nòms de domeni amassa damb es adreces IP que i corresponen.

servidor FTP *n. m.* Servidor qu'un usatgèr pòt emplegar des deth sòn ordenador entà descargar e/o cargar fichèrs, per miei deth protocòu de transferiment de fichèrs.

servidor FTP anonim *n. m.* Servidor qu'un usatgèr pòt emplegar des deth sòn ordenador entà descargar e/o cargar fichèrs, per miei deth protocòu de transferiment de fichèrs, sense possedir un nòm d'usatgèr e un senhau especifics.

servidor Gopher *n. m.* Servidor qu'un usatgèr pòt emplegar des deth sòn ordenador entà cercar e recuperar documents e accedir a servicis d'Internet e bases de donades indexades, per miei deth protocòu Gopher.

servidor proxy *n. m.* Servidor que regule er accés a Internet des d'un hilat privat protegit generalement per un talhahuec.

servidor vidèo *n. m.* Servidor que distribís un senhau de vidèo entre es usatgèrs d'un hilat de cable, generalement per miei deth servici de vidèo ara carta.

servidor vocau *n. m.* Servidor que fornís servicis de comunicacion orau.

servidor vocau interactiu *n. m.* Servidor vocau que permet establir un dialòg entre un usatgèr e un ordenador per miei der escambi de messatges vocaus damb un sistèma informatic.

servidor web *n. m.* Programa informatic basat en modèl client-servidor e en protocòu de transferiment d'ipertèxte, que

met pàgines web ara disposicion des internautes.

session *n. f.* Període de temps passat entre era connexion e era desconnexion a un hilat informatic o a un sistèma operatiu o entre era dubertura e eth barrament d'ua aplicacion.

SGML *n. m.* Lenguatge d'etiquetatge de documents que permet descriuer era relacion entre eth contengut d'un document informatizat e era sua estructura logica.

shivau de Tròia *n. m.* Programa informatic damb ua foncion aparentament utila, mès damb foncions addicionaus amagades que hèn vulnerable un sistèma e i faciliten er accés damb era finalitat de hèr'i perjudici.

signatura *n. f.* Fichèr format per un ensemble de linhas on eth remitent ei situat generaument ara fin d'un corrèu electronic e que balhen informacion sus era sua identitat.

signatura electronica *n. f.* Fichèr, situat generaument ara fin deth corrèu electronic, damb informacion chifrada que n'identifique er autor e permet ath receptor de verificar-ne era origina e era validesa e d'evitar-ne era faussificacion.

simplèx *adj.* Se ditz d'un dispositiu o un sistèma de telecomunicacions que permet era transmission d'informacion en ua direccion.

simulacion *n. f.* Representacion d'un fenomèn per miei d'un modèl fisic o matematic que ne permet ua analisi mès simpla, economica e mens problematica que se se realizèsse sus er originau.

simulacion de vòl *n. f.* Simulacion en temps reau dera trajectòria d'ua nau aeriana.

simulacion en temps reau *n. f.* Simulacion que se desvolope ath madeish temps qu'en sistèma simulat.

simulador *n. m.* Aparelh que permet representar un fenomèn per miei d'un

modèl fisic o matematic, e que ne permet ua analisi mès simpla, economica e mens problematica que se se realizèsse sus er originau.

simular *v. tr.* Representar un fenomèn per miei d'un modèl fisic o matematic, e que ne permet ua analisi mès simpla, economica e mens problematica que se se realizèsse sus er originau.

sincròn, -a *adj.* Se ditz deth foncionament d'un dispositiu o d'un sistèma de telecomunicacions on cada seqüència d'operacions ei sometuda a intervalaus regulars de temps.

sincronizacion *n. f.* Senhau qu'escàmbien dus nòdes d'un hilat de telecomunicacions entà indicar qu'era connexion ei establida sense problèms.

sincronizar *v. tr.* Controtlar eth temps d'execucion d'ua operacion entà evitar qu'un procès comence abans que s'acabe er anterior.

sindicacion de contenguts *n. f.* Procès qu'un productor o un distribuïdor de contenguts sus Internet fornís d'informacion en format digitau a un abonat o a un hilat d'abonats, generaument entà que les integren enes sòns sites web.

sintèsi *n. f.* Combinason e reconstrucion d'un senhau prealablament examinat e descompausat en unitats mès petites per miei dera analisi.

sintèsi dera votz *n. f.* Sintèsi des senhaus dera paraula per miei informatics a compdar de sòns umans digitalizats o sòns generaus per ordenador.

sintetizador *n. m.* Aparelh electronic que permet combinar e reconstruir senhaus prealablament examinats e descompausats en unitats mès petites per miei dera analisi.

sintetizador dera votz *n. m.* Sintetizador de senhaus dera paraula per miei informatics a compdar de sòns umans digitalizats o sòns generats per ordenador.

sintonia *n. f.* Hèt d'èster ajustat a un cir-

cuït ena madeisha freqüència qu'un aute circuit.

sintonizador *n. m.* Aparelh electronic emplegat entà ajustar era freqüència d'un circuit en foncion dera de un aute circuit.

sintonizar *v. tr.* Ajustar era freqüència d'un circuit en foncion dera de un aute circuit.

sistèma *n. m.* Ensem d'estructures, instruments e mecanismes interconnectats permeten eth tractament e eth transferiment de donades.

sistèma d'autor *n. m.* Sistèma desvolopat damb un lenguatge d'autor, que permet crear aplicacions personalizadas, en generau educatives e multimèdia, sense besonh d'auer coneishements en programacion.

sistèma d'informacion geografica [SIG] *n. m.* Sistèma informatic que permet captar, manipular, analizar e representar donades sus era posicion d'elements ena superfície dera Tèrra, utilizat generalement ena elaboracion de mapes geografics.

sistèma de chiframent *n. m.* Sistèma format per ensemble de documents, dispositius, equipaments e tecnicas que son emplegadas entà codificar era informacion e entà poder restablir-ne dempús era forma originau.

sistèma de distribucion multipunt [MDS] *n. m.* Sistèma de transmission de senhaus de ràdio e de television entre mès de dus terminaus per un solet canau, que foncione en un airau geograficament limitat e permet era utilizacion simultanèa de desparièrs canaus digitals.

sistèma de gestion de basa de donades [SGBD] *n. m.* Sistèma informatic que permet era gestion automatica d'ua basa de donades, generalement era creacion, emmagazinatge, era modificacion e era proteccion des donades que s'i contien.

sistèma de hièstres *n. f.* Estructura d'ua interfàcia d'usatgèrs que permet daurir desparièrs programès o aplicacions ath madeish temps, per miei dera division dera pantalha en mès d'ua hièstra.

sistèma de nòms de domeni [DNS] *n. m.* Sistèma de bases de donades e servidors que convertís es nòms de domeni utilizats pes internautes enes adreces IP corresponentes e que permet era transmission d'informacion d'un site web a un aute.

sistèma de posicionament globau [GPS] *n. m.* Sistèma de localizacion dera posicion de persones e veïculs per miei de satellits geostacionaris plaçats ar entorn dera Tèrra.

sistèma de telecomunicacions *n. m.* Sistèma que permet era transmission, emmission e recepcion d'informacions de quina natura que sigue per miei de sistèmes electromagnetic.

sistèma de telecomunicacions mobiles universaus [UMTS] *n. m.* Sistèma que permet era transmission de tèxte, d'àudio digitalizat, de vidèo e de multimèdia entre terminaus mobils a ua velocitat aproximativa de 2 megabits per segon.

sistèma de vision artificial *n. m.* Sistèma informatic qu'emmagazine, processa e interprète era informacion obtenuda per miei de sensors audiovisuaus.

sistèma dual *n. m.* Television que dispausa de dues versions d'àudio desparièrs entà ua madeisha version de vidèo.

sistèma expert *n. m.* Sistèma informatic que permet resòlver problèmas en un domeni d'aplicacion dat damb ajuda d'ua basa de coneishences establida a compdar dera experiéncia umana.

sistèma globau entàs comunicacions des mobiles [GSM] *n. m.* Sistèma de telefonía mobila digitau que foncione en ua banda de freqüéncias de 900 a 1800 megahertz.

sistèma informatic *n. m.* Sistèma format

peth conjunt des components de maquinari e programari que permet eth tractament de donades.

sistèma operatiu *n. m.* Programa informatic que contròtle prètzhèts basics en un ordenador, coma per exemple era execucion de programes e aplicacions, era atribucion de memòria intèrna e era connexion e desconnexion de periferics.

site de cargament *n. m.* Servidor on se transferissen fichèrs d'un client.

site de descargament *n. m.* Servidor a compdar deth quau se transferissen fichèrs d'un client.

site FTP *n. m.* Site d'Internet que conten fichèrs, e s'i accedís per miei deth protocòu de transferiment de fichèrs.

site Gopher *n. m.* Site d'Internet que conten donades as quaus s'i accedís per miei de Gopher.

site Internet *n. m.* Ensem de donades estructurades a compdar d'un madeish URL.

site web *n. m.* Site d'Internet format per un enseme de pagines web d'ua empresa, ua organizacion o ua persona publica entà que s'i pogue consultar era informacion que conten.

SMTP *n. m.* Protocòu que, laguens d'un hilat TCP/IP, permet escambiar corrèus electronics.

societat dera informacion *n. f.* Societat frut deth desenvolopament e dera implantacion des tecnologies dera informacion e era comunicacion, caracterizada fondatament per formes naues d'organizar eth trabalh, era educacion, era cultura, es transaccions economiques e era comunicacion entre es persones. Sin.: *societat deth coneishement.*

sòcle *n. m.* Supòrt on s'installe un component informatic.

sodar *n. m.* Radar qu'emplegue senhaus acostics.

sondeg *n. m.* Procès en que s'interrògue cada un des terminaus que partegen ua

madeisha linha de transmission entà saber s'ei en disposicion d'emèter donades, e, atau, evitar collisions ena transmission de messatges.

soqueta *n. f.* Espaci virtuuu deth nòde d'un hilat reservat entà executar ua soleta aplicacion o un solet procès que servis entà mantier ua comunicacion. Sin.: *canau.*

SSL *n. m.* Protocòu que permet enviar e recèber informacion per miei d'Internet d'ua manèra segura.

subasta electronica *n. f.* Site web que prepausa un servici de subasta en linha, qu'es internautes i luten entà aquerir un madeish product, qu'ei emportat finauement per qui hè era melhor aufèrta.

supòrt *n. m.* Miei fisic utilizat entà enregistrar e emmagazinar donades.

supòrt d'entrada *n. m.* Supòrt on s'enregistren e emmagazinen donades que son entrades ena memòria d'un ordenador.

supòrt tecnic *n. m.* Linha telefonica dubèrta 24 ores cada dia, o pendent un orari long, a trauès dera quau ua empresa o ua organizacion prèste generauement servici de conselh, de consulta o tanben assisténcia tecnica as sòns clients.

talhadura sillabica *n. f.* Operacion qu'execute un programa informatic e que consistís en dividir un mot ara fin d'ua linha, segontes es règles de separacion sillabica pròpies dera lengua emplegada.

talياهوc *n. m.* Programa o enseme de programes d'un servidor d'accès a un hilat d'airau locau que gestione e contròtle es comunicacions damb d'auti hilats extèrns entà garantir-ne era seguretat.

talhar mots *v. tr.* Executar un programa informatic, era operacion deth quau consistís en dividir un mot ara fin d'ua linha, segontes es règles de separacion sillabica pròpies en ua lengua en particular.

tapatge *n. m.* Perturbacion qu'afècte un senhau que circule per un hilat de telecomunicacions, e que pòt alterar era informacion que transmet.

tapatge *n. m.* Informacion apareishuda ena lista de resultats d'un cercador o d'un repertòri que non a cap ligam damb eth tèma centrau dera recèrca.

tapís d'arrat *n. m.* Pèça, generaument de coachó, mòfla o semirigida, damb ua basa antilisança, dessús dera quau s'i desplace er arrat.

targeta acceleradora *n. f.* Targeta que permet aumentar era velocitat de tractament de donades d'un ordenador.

targeta acceleradora grafica *n. f.* Targeta que permet aumentar era velocitat de tractament de donades grafiques d'un ordenador.

targeta adaptadora *n. f.* Targeta que permet era connexion d'un periferic a un ordenador de caracteristiques desparières.

targeta d'accès a distància *n. f.* Targeta que permet a un usatgèr d'un hilat social d'accedi'i des d'un ordenador geograficament aluenhat.

targeta d'espandiment *n. f.* Targeta que s'insere en ua caneladura deth circuit imprés d'un ordenador e que permet ahigé'i foncions.

targeta d'identificacion der abonat *n. f.* Targeta intelligente que conten informacion basica d'un usatgèr e li permet emplegar un telefon mobil que foncione damb eth sistèma globau per comunicacions mobiles, sonque en introdusir-la en un terminau.

targeta de captura de vidèo *n. f.* Targeta d'expansion que permet digitalizar imatges vidèo.

targeta de credit *n. f.* Targeta inteligente que permet obtier bens e servicis sense pagar immediatament, mès en cargar-lo ulteriorament en compde.

targeta de hilat *n. m.* Targeta que se

connecte a un client o a un servidor e permet controlar er escambi de donades en un hilat.

targeta de modèm *n. f.* Targeta d'expansion que permet ahiger es foncions de modèm a un ordenador.

targeta de son *n. f.* Targeta d'expansion que permet enregistrar, de reproduir e de digitalizar senhaus d'àudio.

targeta grafica *n. f.* Targeta d'expansion que permet convertir senhaus de vidèo en senhaus electronics entà que se poguen visualizar en ua pantalha.

targeta inteligente *n. f.* Targeta damb ua memòria que permet emmagazinar donades en supòrt digitau.

targeta sanitària *n. f.* Targeta inteligente que conten informacion identificadora deth titular, generaument es sues donades personaus e era sua carpeta medica.

targeta telefonica prepagada *n. f.* Targeta inteligente on s'emmagazinen sòs abans e que, tan lèu coma ei introdusida en un telefon, permet hèr telefonades que son descompdades des sòs emmagazinadi.

tarifa invariabla *n. f.* Tarifa que da accés a un servici pendent un temps illimitat, segontes ues condicions e un prètz establits.

tarifa locau *n. f.* Tarifa telefonica aplicada as telefonades entre dus punts geografics d'ua madeisha localitat.

tarifador *n. m.* Dispositiu installat la guens d'ua centrau telefonica que connecte es linhas d'abonat damb es mecanismes de pagament des comunicacions.

tasca *n. f.* Seqüència d'instruccions tractada per un programa informatic coma unitat de trabalh.

taulèu blanc *n. m.* Programari de videoconferència que permet qu'es usatgèrs connectats per miei d'un hilat de telecomunicacions poguen trabalhar amas-

sa en un madeish document compartit e visualizat simultanèament enes ordenadors interconnectats es modificacions que s'i hèn.

TCP/IP *n. m.* Ensem de protocòus basat en protocòu d'Internet, qu'encamine paquets de donades des dera origina enquiara destinacion, e eth protocòu de contròtle de transmission, que garantís era integritat des paquets transmetudi.

teclat *n. m.* Periferic d'ordenador format per un enseme de claus damb es quaus un usatgèr pot escriuier e activar foncions d'un programa informatic.

tecnologia *n. f.* Ensem de tecniques que permeten d'aplicar era coneishença scientifica a objectius practics d'un airau d'especialitat.

tecnologia de tramesa automatica *n. f.* Tecnologia que permet a un servidor de transméter automaticament informacion a un usatgèr connectat a un hilat telematic sense qu'aguest ac age sollicitat.

tecnologia de tramesa automatica induïda *n. f.* Tecnologia qu'aufrís ua informacion automatizada a un usatgèr connectat a un hilat telematic a compdar d'ua recèrca prealbla.

tecnologia de tramesa induïda *n. f.* Tecnologia que permet transméter informacions a un usatgèr connectat a un hilat telematic quan aguest la demane.

tecnologies dera informacion e dera comunicacion [TIC] *n. f. pl.* Ensem de tecnologies utilizades tà tractar e transméter informacion en format digitau.

tecnologies deth lenguatge *n. f. pl.* Ensem de tecnologies aplicades ath tractament de formes lingüistiques en desvolopament de programaris lingüistics, coma per exemple de traductors, correctors, analisadors o e desambigüadors, e de recorsi basics, coma gramatiques o dictionaris morfologics.

tele- Forma prefixada qu'indique un li-

gam o ua connexion damb un hilat telematic.

tele- Forma prefixada qu'indique un ligam o ua connexion damb era televisio.

tele- Forma prefixada qu'indique distància e aluenhament.

telealarma *n. m.* Sistèma d'alarma a distància format per un dispositiu electronic automatic qu'emet un senhau qu'ei rebut en un centre de contròtle, que i é dirèctament connectat.

teleaprendissatge *n. m.* Aqueriment de coneishences e de normes culturaus a distància per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

teleassistència medicau *n. f.* Ensem de servicis d'ajuda medicau a distància que son disponibles a compdar d'un hilat telematic, generaument Internet.

telebotiga *n. f.* Programa televisuau on s'i presenten productes e servicis, es sues caracteristiques e era manèra d'aquerir-les.

telecentre *n. m.* Installacion equipada damb era infraestructura tecnica necessària entath desvolopament d'ua activitat professionau aluenhada fisicament d'un centre de produccion o d'un centre de servicis, per miei der emplec de tecnologies dera informacion e era comunicacion e especiaument des hilats de telecomunicacions, coma per exemple Internet.

telecentre rurau *n. m.* Installacion plaçada en ua zòna rurau e equipada damb era infraestructura tecnica necessària entath desvolopament d'ua activitat professionau fisicament aluenhada d'un centre de produccion o d'un centre de servicis, per miei der emplec de tecnologies dera informacion e dera comunicacion, e mès particularament des hilats de telecomunicacions, coma per exemple Internet.

telecinematograf *n. m.* Aparelh que ser-

vís entà transformar es imatges cinematografiques en senhaus televisius.

telecinematografia *n. f.* Sistèma de projeccion o de transmission de filmes per miei dera television.

telecomanda *n. f.* Esturment qu'actue a distància sus es mecanismes d'un aparelh o d'un sistèma entà modificar-ne bères caracteristiques e que permet eth contròtle deth sòn foncionament.

telecomunicacion *n. f.* Transmission, emission o recepcion d'informacion de tot tipe per miei des sistèmes electromagnetics.

teleconsulta *n. f.* Examen medicau a distància qu'utilize es aplicacions disponibles en un hilat telematic, generauement Internet, coma per exemple eth transferiment d'imatges e era videoconferència.

telecontròtle *n. m.* Contròtle a distància exercit sus ua maquina, un sistèma o ua installacion, generauement per miei d'un hilat de telecomunicacions.

telecrompa *n. f.* Crompa que se realize per miei d'un programa televisiu on s'i presenten productes e servicis, es sues caracteristiques e era manèra de comprar-les.

teledeteccion *n. f.* Determinacion des propietats d'un objècte sense establir contacte fisic damb eth, per miei dera energia electromagnetica qu'emet o que rebat coma soleta hònt d'informacion.

telediagnostic *n. f.* Reconeishença d'ua malautia a distància, a compdar des senhaus o simptoms que li son pròpies, qu'emplegue es aplicacions disponibles en un hilat telematic, generauement Internet, coma per exemple era consulta d'especialistes de desparièrs centres e era videoconferència.

teledistribucion *n. f.* Transmission unidireccionau o bidireccionau, analogica o digitau, de senhaus d'àudio, de vidèu o de donades per cable o fibra optica,

per ondes hertzianes o per satellit entre un centre de distribucion e un abonat.

teleeducacion *n. f.* Formacion servida a distància per miei d'un hilat telematic, generauement Internet.

teleensenhament *n. m.* Transmission a distància de coneishences e de normes culturaus per miei d'un hilat telematic, generauement Internet.

telefon *n. m.* Aparelh que s'emplegue entà comunicar oraument a distància, constituït per un dispositiu d'eleccion deth destinatari, per un transmetedor e per un receptor que permeten d'establir ua comunicacion simultanèa a traues deth madeish canau.

telefon fix *n. m.* Telefon connectat per cable a un hilat telefonic fixe.

telefon intelligent *n. m.* Telefon mobil qu'intègre foncions d'un ordenador de pòcha coma per exemple ua agenda electronica, un corrèu electronic, er accès a Internet o un fax.

telefon mobil *n. m.* Telefon de dimensions petites que foncione, independenament de tot tipe de supòrt, per miei d'ondes de ràdio de nauta freqüència.

telefon mobil analogic *n. m.* Telefon mobil que transmet senhaus en variables continues e proporcionaus as reaus.

telefon mobil digitau *n. m.* Telefon mobil que transmet senhaus en còdes binaris, de manèra qu'intègre d'outes foncions de telecomunicacions, coma eth corrèu electronic, eth fax o er accès a Internet.

telefon per Internet *n. m.* Programa informatic que permet era transmission de senhaus d'àudio en temps reau per miei d'Internet.

telefon sense hui *n. m.* Telefon er auriular deth quau non ei unit ara sua basa per cap de cable e que se pòt emplegar de manèra independenta.

telefonada de grop *n. f.* Telefonada qu'un emetedor hè a un ensems predifi-

nit de terminaus d'un madeish hilat de telecomunicacions, per miei d'un numèro programat prealablament.

telefonada de pagament en destin *n. f.* Telefonada qu'eth receptor pague dempús d'auer-la acceptada.

telefonada en demora *n. f.* Telefonada que se respon sense auer d'acabar era telefonada en cors.

telefonada entranta *n. f.* Telefonada que se recep.

telefonada gessenta *n. f.* Telefonada que s'emet des d'un telefon cap a un aute telefon.

telefonada per Internet *n. f.* Telefonada establida per Internet, per miei de transmission de senhaus d'àudio en temps reau.

telefonada selectiva *n. f.* Telefonada qu'un emetedor hè a un solet terminau d'un madeish hilat de telecomunicacions, per miei deth picatge d'un numèro programat prealablament.

telefonía *n. f.* Sistèma de transmission a distància de son, particularament dera votz umana, per miei de dispositius electricus, electromagneticus o electronicus.

telefonía assistida per ordenador *n. f.* Ensem de tecniques electronicas e informatiques aplicades ara telefonía per miei der emplec dera tecnologia digital.

telefonía de troncatge *n. m.* Telefonía eth senhau dera quau se transmet per miei d'un hilat de telecomunicacions, damb ua estacion de basa o dièrreses que i son ligades e qu'atribusís automaticament un canau a cada usatgèr, en moment que ven disponible.

telefonía fixa *n. f.* Telefonía eth senhau dera quau se transmet per miei d'un hilat de telecomunicacions que transmet senhaus d'àudio e donades per miei deth telefon.

telefonía mobila *n. f.* Telefonía eth se-

nhau dera quau se transmet per miei d'un hilat mobila de telecomunicacions que transmet senhaus d'àudio e donades per miei deth telefon portable.

telefonía mobila analogica *n. f.* Telefonía mobila eth senhau dera quau se transmet en variables continues e proporcionaus as reaus.

telefonía mobila digital *n. f.* Telefonía mobila eth senhau dera quau se transmet en còdes binaris, de manèra que permet integrar en telefon autes foncions de telecomunicacions, coma eth corréu electronic, eth fax o er accés a Internet.

telefonía per cable *n. f.* Telefonía, eth senhau dera quau se transmet per un hilat de comunicacions distribusida per miei de cable.

telefonía per Internet *n. f.* Telefonía que permet era transmission de senhaus d'àudio en temps reau per miei d'Internet.

telefotografia *n. f.* Procediment entara transmission a distància d'imatges fixes; per exemple, fotografies, dessenh, tèxtes, etc., per cable o per ràdio.

teleguidar *v. tr.* Dirigir un objècte a distància per miei de senhaus electricus o electromagneticus.

teleinformatic, -a *adj.* Qu'ei relatiu o qu'aperten ara telematica. Sin.: *telematic*.

teleinformatica *n. f.* Disciplina que s'ocupe dera transmission d'informacion per miei informatics, eth sòn tractament e es sues aplicacions ulteriores. Sin.: *telematica*.

telemanipulador *n. m.* Aparelh de contròtle a distància d'objèctes o de materiaus, comandat en temps reau per ua persona, que generaument ei emplegat enes manipulacions de substàncies perillhoses.

telemanteniment *n. m.* Ensem d'operacions a distància, per miei d'un hilat de

telecomunicacions, destinades a salvar un bon estat des components de maquinari o programari.

telemedicina *n. f.* Branca dera medicina que tracte er ensem de procediments que permeten guarir detectar, curar, aleugerir e previer ua malautia damb eth supòrt de mieis informatics.

telemètre *n. m.* Aparelh optic que permet mesurar, des d'un punt d'observacion, era distància a on ei situat un objècte distant.

telemetria *n. f.* Mesurament, des d'un punt d'observacion, era distància on ei situat un objècte aluenhat per miei d'un telemètre.

teleoperacion *n. f.* Operacion cirurgiau qu'un robòt, controlat per miei d'un ordenador, realize dirèctament enes parts herides deth còs d'un pacient.

teleordenador *n. m.* Ordenador provedit de maquinari e de programaris que permet recèber, liéger e enviar senhaus digtaus de vidèo e d'àudio per miei d'un hilat de telecomunicacions.

telepeatge *n. m.* Sistèma de pagament d'un peatge a ua cèrta distància sense besonh d'arturar eth veïcul.

telepeatge *n. m.* Dispositiu electronic que permet eth pagament d'un peatge a ua cèrta distància sense que calgue arturar eth veïcul.

telepreséncia *n. f.* Capacitat d'ua persona de manifestar a distància era sua accion per mieis telematics.

teleseguiretat *n. f.* Ensem de tecnicas de prevencion, de contròtle e de proteccion a distància per miei de servicis de telesusvelhança.

telesusvelhança *n. f.* Susvelhança a distància d'un espaci generaument per miei d'un circuit de television o d'un hilat de telecomunicacions.

teletèxte *n. m.* Sistèma de transmissiion de donades, per miei deth senhau de television, en forma d'imatges fixes que

se reciben sus un televisor convenientament preparat.

teletrabalh *n. m.* Activitat professionau realizada fisicament aluenhada d'un centre de produccion o un centre de servicis, per miei der emplec des tecnologies dera informacion e era comunicacion e, especiaument, des hilats telematics, coma Internet.

teletrabalhador *n. m./f.* Persona que realize ua activitat professionau fisicament aluenhada d'un centre de produccion o un centre de servicis, per miei der emplec des tecnologies dera informacion e era comunicacion e, especiaument, des hilats telematics, coma Internet.

teletraballar *v. intr.* Realizar ua activitat professionau fisicament aluenhada d'un centre de produccion o un centre de servicis, per miei der emplec des tecnologies dera informacion e era comunicacion e, especiaument, des hilats telematics, coma Internet.

televenda *n. f.* Venda que se realize per miei d'un programa televisiu on s'i presenten productes e servicis, es caracteristiques e era manèra de comprar-les.

televideotèca *n. f.* Servici en hilat que permet a un abonat d'escuelher eth vidèo que vò visualizar en sòn televisor, laguens d'un catalòg qu'ei prepausat des deth centre de distribucion deth hilat.

television *n. f.* Sistèma de transmission a distància de senhaus de vidèo e d'àudio per miei d'ondes electromagnetiques o de corrents electricis transmetuts per cable.

television ara carta *n. f.* Television qu'er usatgèr n'escuelh es canaus e era programacion que l'interessen, en escambi deth pagament d'ua quantitat precisa.

television de baisha potència *n. f.* Television de cobertura limitada per causa dera transmission d'un senhau de baisha potència.

television de nauta definicion *n. f.* Television que permet era transmission d'imatges de grana qualitat ja que multiplique, generalement per quate eth numero de pixèls emplegat ena television convencional.

television de pagament *n. f.* Television qu'er usatgèr recep ua seguida d'emissions codificades que pòt visualizar per miei d'un aparelh descodificador de senhaus, en escambi d'ua tarifa d'abonament o deth sistèma de pagament per programa.

television digitau *n. f.* Television eth senhaus dera quau s'emmagazine en còdes binaris e se transmet per cable, per satellit o per antena a un descodificador connectat a un televisor.

television digitau terrèstra *n. f.* Television eth senhaus dera quau s'emmagazine en còdes binaris e se transmet per miei de ràdio des d'un repetidor terrèstre.

television hertziana *n. f.* Television eth senhaus dera quau se transmet per ondas hertzianes.

television interactiva *n. f.* Television qu'ofereís contenguts multimèdia qu'eth receptor pòt modificar en temps reau, coma per exemple vidèos ara carta, crompes electroniques o videojòcs en linha.

television per cable *n. f.* Television eth senhaus dera quau ei distribusit per cable coaxiau o per fibra optica.

television per satellit *n. f.* Television eth senhaus dera quau se transmet per miei d'un satellit artificial que balhe cobertura a un territòri, de manèra qu'es usatgèrs ne poguen recèber dirèctament eth senhaus.

television terrèstra *n. f.* Television qu'emplegue hilats de repetidors entara transmission e antenas convencionaus entara recepcion.

televisor *n. m.* Aparelh receptor de television.

Telnet *n. m.* Protocòu que permet era connexion d'un internauta des deth sòn ordenador a un ordenador distant damb eth que trabalhe dirèctament coma terminau.

telnetar *v. intr.* Connectar-se, per un internauta, gràcies ath protocòu Telnet, des deth sòn ordenador a un ordenador damb eth que trabalhe dirèctament coma terminau.

temps d'accès *n. m.* Temps que passe entre era transmission de donades a ua memòria d'un ordenador e eth sòn enregistrament.

temps d'execucion *n. m.* Temps que passe entre era activacion d'un mecanisme o ua aplicacion informatica e er acompliment deth sòn efècte.

temps de demora *n. m.* Temps que passe entre ua collision de trames en un canau d'un hilat de telecomunicacions e er asag d'un nòde d'enviar ua auta trama e contunhar era transmission.

temps de responsa *n. m.* Temps que passe entre era fin d'ua demana a un ordenador e er inici dera responsa correspondent.

temps de sistèma *n. m.* Percentatge de temps en qué eth sistèma informatic realize operacions de supervision e de contròtle.

terminador *n. m.* Dispositiu electronic situat ara fin d'un cable d'un hilat d'airau locau qu'elimine eth senhaus transmetut.

terminau intelligent *n. m.* Periferic d'entrada o de gessuda que permet connectar-se a distància damb un ordenador.

terminau intelligent *n. m.* Terminau generalement compausat per un teclat, ua pantalha e un microprocessador, connectat a un sistèma de telecomunicacions per ua linha de transmission de donades.

terminau multiservici *n. m.* Terminau que permet enviar e recèber donades

de diuèrsi servicis de telecomunicacions, generaument de telefon, de fax, de television e d'Internet.

terminau passiu *n. m.* Terminau format generaument per un teclat e ua pantalla, sense microprocessador, connectat a un sistèma de telecomunicacions per ua linha de transmission, que permet recèber donades.

tèst de referèncià *n. m.* Ensem d'assaggi destinadi a mesurar e crompar era capacitat des components de maquinari o programaris.

testimòni *n. f.* Trama que se transmet succesivament d'un nòde a un aute en un hilat d'airau locau entà indicar eth nòde que pòt emèter donades.

tiflotecnologia *n. f.* Part de la tecnica que tracte dera adaptacion e deth desenvolopament de progrèssi tecnologicis entà facilitar-ne er emplec as persones qu'an deficiències visuaus.

timbre *n. m.* Son d'alèrta intermitent qu'un telefon emet entà indicar era arribada d'ua telefonada.

tinta electronica *n. f.* Ensem de particules que per miei d'impulsions electricas permet escriuer o dessenhar sus un supòrt de papèr electronic.

tonèr *n. m.* Mescladís de particules fines e resina sensibla ara calor contenguda laguens d'ua cartocha, que se fixe per cauhament en un papèr pendent era impression.

topologia *n. f.* Estructura d'interconnexion fisica o logica entre es nòdes d'un hilat de telecomunicacions.

topologia fisica *n. f.* Estructura adoptada pes nòdes d'un hilat d'airau locau e es sues interconnexions.

topologia logica *n. f.* Estructura foncionau adoptada pes nòdes d'un hilat d'airau locau entà accedir a un canau de comunicacion, independentament dera sua disposicion fisica.

torre de telecomunicacions *n. f.* Instal-

lacion equipada d'aparelhs de recepcion e de transmission de senhaus, que fornís de servicis de telecomunicacions a un airau geografic apròp.

trabalh en hilat *n. m.* Sistèma de trabalh que s'organize per miei dera interconnexion de diuèrsi ordenadors.

traçador *n. m.* Dispositiu de gessuda d'un ordenador que permet obtier ua representacion grafica fixa bidimensiouna a compdar d'un ensemble de donades.

traçar *v. tr.* Reprodusir un grafic per miei d'un traçador.

tractament *n. m.* Accion de somèter un ensemble de donades, introducidas en un sistèma informatic, a ua seguida d'operacions.

tractament automatic de donades *n. m.* Tractament que permet aquerir, emmagazinar, voludar e recuperar informacion.

tractament d'imatges *n. m.* Tractament que permet aquerir, emmagazinar, voludar e recuperar imatges.

tractament de donades distribuït *n. m.* Tractament de donades entre diuèrsi ordenadors aluenhats geograficament e connectats per miei d'un hilat informatic.

tractament de tèxtes *n. m.* Tractament que permet introdusir un tèxte en un sistèma informatic, hè'i modificacions e imprimí'c.

tractament dera votz *n. m.* Tractament que permet analizar, comprimir, reconéisher e sintetizar senhaus dera paraula.

tractar *v. tr.* Somèter un ensemble de donades, introducidas en un sistèma informatic, a ua seguida d'operacions.

traduccion assistida per ordenador [TAO] *n. f.* Sistèma de traduccion de tèxtes que realize un traductor uman damb era ajuda d'un programari lingüistic, coma bases de donades en linha, memòries de traduccion e verificadors ortografics.

trama *n. f.* Seqüència de bits que se transmet coma ua unitat per miei d'un hilat de telecomunicacions.

trama *n. f.* Ensem de pixèls o de línhes horizontaus que corbís completament ua imatge sus ua pantalha.

tramar *v. tr.* Convertir ua imatge en ua gresilha de pixèls o en un enseme de línhes horizontaus.

tramatge *n. f.* Conversion d'ua imatge en ua gresilha de pixèls o en un enseme de línhes horizontaus.

transaccion electronica *n. f.* Escambi de dinèrs per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

transaccion electronica segura [SET] *n. f.* Protocòu que permet identificar era identitat des participaires en ua operacion electronica damb targeta de credit e de garantir era confidencialitat des donades transmetudes.

transceptor *n. m.* Aparelh transmetedor e receptor de ràdio que s'emplegue entà establir ua comunicacion entre un emetedor e un receptor.

transceptor basa *n. m.* Transceptor instalat en un endret fixe.

transceptor mobil *n. m.* Transceptor, generaument d'ua potència compresa entre 10 e 15 W, que s'alimente damb ua bateria e ei instalat en ua estacion mobila.

transceptor portable *n. m.* Transceptor, generaument d'ua potència compresa entre 1 e 5 W, de dimensions petites e dotats d'ua antena.

transductor *n. m.* Dispositiu que transforme ua magnitud fisica en ua auta magnitud fisica, generaument ua tension electrica, qu'entre eres existís ua relacion particulara.

transferiment *n. m.* Establiment des connexions de circuit necessàries pendent ua transmission per telefon mobil ath madeish temps qu'er usatgèr se desplace per un airau de cobertura a un aute.

transferiment de fichèrs *n. m.* Transmission de fichèrs, generaument d'un sistèma de tractament de donades a un aute, per miei d'un hilat de telecomunicacions.

transferiment de telefonada *n. m.* Foncion d'un telefon que permet transferir ua telefonada a ua auta extension o un aute numèro de telefon.

transferiment de telefonada *n. m.* Foncion d'un telefon que permet enviar telefonades recebudes d'ua extension a ua auta o d'un numèro a un aute d'ua manèra automatica, segontes era programacion hèta prealablament.

transferiment electronic de hons [TEF] *n. m.* Desplaçament de sòs d'un compte bancari a un aute per miei d'un hilat telematic, generaument Internet.

transistor *n. m.* Dispositiu electronic, format per materiau semiconductor, que permet modular intensitats e voltatges e actuar coma un interruptor de senhaus electronics.

transmetedor *n. m.* Dispositiu que transpòrte un senhau entre dus punts d'un hilat de telecomunicacions per miei d'ua energia electrica o electromagnetica.

transmèter *v. tr.* Transportar un senhau entre dus punts d'un hilat de telecomunicacions per miei d'energia electrica o electromagnetica.

transmission *n. f.* Transpòrt d'un senhau entre dus punts d'un hilat de telecomunicacions per miei d'energia electrica o electromagnetica.

transmission analogica *n. f.* Transmission d'un senhau en forma de variables continues e proporcionaus as reaus.

transmission asincròna *n. f.* Transmissiion d'un senhau en que cada seqüència d'operacions conten identificadors que ne delimiten er inici e era fin.

transmission bidireccionau *n. f.* Transmission que permet era emission e era

recepçion simultanèa de senhaus per un madeish canau.

transmission diferida *n. f.* Transmission de donades que se retarde enquiath moment escuelhut per usatgèr.

transmission digitau *n. f.* Transmission d'un senhau jos era forma de còdes binaris.

transmission en multiplèx *n. f.* Transmission de mès d'un senhau simultanèament per un madeish canau d'un sistèma de telecomunicacions.

transmission en parallèl *n. f.* Transmission on cada un des bits d'un byte ei transportat per un canau desparièr, de manèra que tot eth byte s'envie simultanèament.

transmission en seria *n. f.* Transmission on toti es bits d'un byte se transpòrten peth madeish canau, de manèra que non son enviadi simultanèament mès un dempús der aute.

transmission simplèx *n. f.* Transmission que permet era transmission de senhaus en ua direccion. Sin.: *transmission unidireccionau*.

transmission sincròna *n. f.* Transmission d'un senhau on cada seqüència d'operacions ei sometuda a intervalaus regulars de temps.

transponedor *n. m.* Dispositiu d'un repetidor terrèstre o d'un satellit de telecomunicacions que recep un senhau d'ua freqüència e l'amplifique e lo retransmet per ua auta freqüència.

tren d'ondes *n. m.* Ensem d'ondes que se propaguen simultanèament ena madeisha direccion.

tridimensionau [en 3D] *adj.* Se ditz dera representacion d'un objècte que simule tres dimensions.

tuèu d'imatge *n. m.* Tuèu de rais catodics que permet veir imatges en un receptor de television.

tuèu de rais catodics *n. m.* Tuèu que genère un hèish de particules electronic e

lo desvie de manèra qu'incidisque ena pantalha fluorescenta e i produsisque un punt luminós variable coma conseqüència der impacte des electrons.

tunelizacion *n. f.* Tecnica que permet er escambi de donades entre ordenadors d'ua manèra chifrada per miei d'un hi-lat d'accès public.

tutoriau *n. m.* Programa informatic qu'explique eth foncionament d'un producte per miei d'ua causida d'exemples representatius.

unitat aritmetica *n. f.* Unitat foncionau deth maquinari d'un ordenador on s'i executen es operacions logiques e de calcul.

unitat d'entrada *n. f.* Unitat foncionau periferica d'un ordenador que s'encargue dera recepçion de donades entà transmèter-les ath processador.

unitat de contròtle *n. f.* Unitat foncionau de maquinari que, quan arrecep ua instruccion complèta, l'interprete e n'active era execucion.

unitat de contròtle multipunt *n. f.* Unitat foncionau que gestione videoconferències entre tres participaires o mès, damb era intervencion conjunta d'un controlador multipunt e d'un processador multipunt.

unitat de discs *n. f.* Periferic d'escritura e de lectura de discs magnetic (coma per exemple es disquets, es CD-ROM, o DVD-ROM) que compren dispositius impulsors des discs, caps de lectura e d'escritura e circuits electronics apropiats.

unitat de disquets *n. f.* Periferic que contèn un viradiscs, un cap magnetic e es sistèmes de contròtle associadi, que s'emplegue entà enregistrar, liéger o modificar informacions en un disquet.

unitat de gessuda *n. f.* Periferic qu'ei en cargue d'extrèir donades d'un processador e de mèter-les a disposicion der usatgèr.

unitat foncionau *n. f.* Element d'un sistema informatic, de maquinari o de programari, que desvolope ua foncion determinada, coma per exemple ua unitat de disquets o ua impressora.

unitat logica *n. f.* Unitat foncionau deth maquinari d'un ordenador que s'encarrega de descodificar es instruccions entà transmèter-les ara unitat aritmetica.

unitat principau de contròtle *n. f.* Unitat foncionau que gestione eth foncionament dera rèsta des unitats de contròtle d'un ordenador pendent un periòde de temps precis.

URL *n. m.* Adreça qu'indique era localizacion d'un recors en Internet e que permet accedí'i.

usabilitat *n. f.* Qualitat, en generau, d'ua pagina web o d'un programa informatic qu'ei de bon emplegar e a en compde aspèctes coma era legibilitat des tèxtes, era rapiditat deth descargament d'informacion, era emplegabilitat e era capacitat de satisfèr es besonhs der usatgèr.

usatgèr, -a de distància *n. m./f.* Usuari qu'emplegue a distància ua via de transmission de donades entà accedir a un hilat de telecomunicacions o un ordenador, generalement des d'un aparelh mobil, coma per exemple un ordenador portable o un telefon mobil.

USB *n. m.* Estandard de bus que, per mie ei der emplec d'un solet cable de telecomunicacions, simplifique era integracion automatica des periferics que son connectadi a un ordenador.

Usenet *n. f.* Hilat de telecomunicacions format per un ense de servidors que lòtgen messatges, as qu'es usatgèrs deth hilat i an accés.

usuari, -a *n. m./f.* Persona o organizacion qu'utilize un sistema de telecomunicacions, un hilat o un programa informatics, un servici en linha, etc. Sin.: *usatgèr.*

utilitat *n. f.* Modul d'un programa o d'un sosprograma que facilite eth emplec d'un ordenador e permet desvolopar comodament e rapidament procès-si informatics.

veïcul connectat *n. m.* Veïcul equipat damb sistèmes de comunicacion connectadi a un hilat telematic, generalement Internet, e a bases de donades especificques sus era circulacion.

veïcul intelligent *n. m.* Veïcul equipat damb un sistema de posicionament globau e un dispositiu que permet fixar eth camin milhor entà arribar ara destinacion trigada.

veïcul interactiu *n. m.* Veïcul equipat damb sistèmes de comunicacion connectadi a sistèmes de contròtle, d'informacion e de seguretat de circulacion, que permeten ath conductor d'escambiar informacion sus era sua posicion.

veirina virtuu *n. f.* Site web on son presentats productes e servicis en linha a fin qu'es internautes poguen escuelher çò que vòlen crompar per mieis telematics.

velocitat de transmission *n. f.* Velocitat maximala ara que se transmet un senhau per un canau.

venda electronica *n. f.* Crompa per mie ei d'un hilat telematic, generalement Internet.

verge *adj.* Se ditz d'un supòrt magnetic o optic que non conten informacion e qu'ei disponible entar enregistrament.

verificacion *n. m.* Verificacion des caracteristiques e deth foncionament avient d'un programa informatic.

verificacion d'informacion *n. f.* Estudi sincronic era finalitat deth quau ei determinar es besonhs d'informacion des membres d'ua empresa o d'ua organizacion e identificar es hònts que se pòden emplegar entà satisfèr-les.

verificacion de comunicacion *n. f.* Estudi sincronic er ojectiu deth quau ei ana-

lisar e valorar era politica, era gestion e era planificacion dera comunicacion d'ua empresa o ua organizacion.

verificacion de seguretat automatica *n. f.* Estudi sincronic er objectiu deth quau ei analizar e valorar es mieis de seguretat informatica qu'a ara sua disposicion ua empresa o ua organizacion.

verificacion informatica *n. f.* Estudi sincronic er objectiu deth quau ei detectar era eficacia d'un sistèma de transmissio e tractament automatic d'informacion d'ua empresa o d'ua organizacion.

verificador *n. m.* Aparelh, generaument controlat, que s'emplegue entà verificar es caracteristiques e eth foncionament avient d'un circuït integrat.

verificaire, -a *n. m./f.* Persona que verifique es caracteristiques e eth foncionament avient des programes informatics.

verificar *v. tr.* Verificar es caracteristiques e eth foncionament avient d'un programa informatic.

verme *n. m.* Programa que s'infilte en un sistèma informatic, s'i reproduís e s'i propague, generaument damb era finalitat d'alterar-ne e destruir-ne es donades.

version bèta *n. f.* Version d'ensag d'un programa informatic qu'ei distribusida a quauques usatgèrs entà que la verifiquen.

version d'execucion *n. f.* Version d'un programa informatic que compren, a mès deth modul d'execucion, es foncions necessàries entar emplec a qu'ei destinada.

vidèu *n. f.* Tecnica que permet enregistrar, veir imatges e son per miei d'un suport electronic.

vidèu ara demana *n. f.* Sistèma de television qu'er usatgèr pague pera recepcion d'ua emision de vidèu a un orari demanat.

vidèu ara demana *n. f.* Sistèma de television qu'er usatgèr pague pera recep-

cion d'ua emision de vidèu a un orari preestablit.

vidèu comunitari *n. m.* Sistèma de distribucion deth senhau de vidèu que proven d'un magnetoscòpi centrau a mès d'un usatgèr.

vidèu digitau *n. m.* Tecnica que permet enregistrar, tractar de visualizar imatges de vidèu en format digitau.

vidèu en temps reau *n. m.* Tecnica que permet liéger fichèrs audiovisuaus que provien d'un hilat telematic, generaument Internet, sense auer de demorar que s'acabe eth transferiment de totes es donades.

vidèu interactiu *n. m.* Sistèma de television que combine era emision de vidèu e era possibilitat qu'er usatgèr abonat envie ordes, informacions e opinions sus es contenguts recebudi, de manèra que se genère un hèish bidireccionau entre eth generador de contenguts e er usatgèr finau.

videoart *n. m.* Activitat artistica basada en enregistrament era generacion e era manipulacion d'imatges electroniques, que se pòden difóner tant en dirècte coma en diferit.

videocasset *n. m.* Casset que conten ua banda de vidèu.

videoconferéncia *n. f.* Reunion en qu'es participaires, situadi en endrets fisicament separats, establissen simultànèament ua comunicacion acostica e visuau per miei d'un sistèma de telecomunicacions.

videodisc *n. m.* Disc optic que permet enregistrar senhaus de vidèu e àudio e de visualizar-les en ua pantalha per miei d'un lasèr.

videofòn *n. m.* Aparelh qu'intègre un telefon mobil, ua camèra e ua connexion via satellit e que permet establir simultànèament ua comunicacion acostica e ua comunicacion visuau entre dues persones.

videofonia *n. f.* Telefonía que permet establir simultànèament ua comunicacion acòstica e ua comunicacion visuau entre dues personas. Sin.: *videotelefonía*.

videofreqüència *n. f.* Freqüència corresponenta as ondas electromagnètiques que s'empleguen ena transmission de senhaus de vidèo.

videografia *n. f.* Ensem de servicis telematics qu'ofèrissen informacion alfanumerica o grafica que se pòt veir en un aparelh de television o en d'auti visualizadors.

videojòc *n. m.* Joguet interactiu en suport electronic, generalement executable en un ordenador o ua consòla de joguet, qu'er usatgèr contròtle era accion que passe ena pantalha per miei d'un teclat, un arrat o ua palanca de contròtle.

videolector *n. m.* Aparelh que permet reproduir imatges e sons enregistradi en ua cinta de vidèo mès que non s'i pòt registrar.

videoprojector *n. m.* Aparelh que projècte en ua pantalha es imatges que vien d'un ordenador o d'un vidèo.

viradiscs *n. m.* Dispositiu qu'impulsa e contròtle era rotacion des discs magnetics.

virologia informatica *n. f.* Branca dera informatica que s'ocupe d'estudiar era classificacion, era propagacion e es efèctes des virus, entà determinar es mieis necessaris entà contrarestar-ne es estralhs.

virtuau *adj.* Se ditz d'un endret, un recors, un servici, etc., creat artificialament per analogia damb eth mon reau, que se represente en un sistèma audiovisuau.

virus *n. m.* Programa que s'introduís en un sistèma informatic, n'impedís eth foncionament e se pòt reproduir e transmèter independentament dera volontat der usatgèr.

vision artificial *n. f.* Branca dera intelligença artificial que s'ocupe deth trac-

tament per ordenador de donades obtingudes per miei de sensors, qu'identifiquen espciaument era forma, era localizacion, era orientacion e es dimensions d'un objècte.

visitant, -a *n. m./f.* Usatgèr que visite ua pagina web. Sin.: *visitaire*.

visualizacion *n. f.* Representacion de donades, generalement en ua pantalha, per miei d'un recors tecnic particular.

visualizador *n. m.* Dispositiu electronic que permet representar donades per miei d'un recors tecnic precis.

visualizar *v. tr.* Representar donades, generalement en ua pantalha, per miei d'un recors tecnic precis.

vòlt *n. m.* Unitat de mesura dera fòrça e era potènciá entre dus punts d'un circuit electric.

voltatge *n. m.* Tension electrica exprimida en vòlts.

vòt electronic *n. m.* Exercici deth dret a vòt per miei d'un hilat telematic, generalement Internet.

voxèl *n. m.* Fraccion minimala en que quede dividit un espaci tridimensionau en someter-lo a un escampatge.

VRML *n. m.* Lenguatge de programacion que permet dessenhàr entorns e objèctes tridimensionaus e definir-ne eth comportament.

WAIS *n. m.* Servici d'Internet que permet, a compdar de mots clau, cercar informacion laguens deth contengut de documents prealablament indexadi damb aguesta finalitat, accedir as documents trobadi e visualizar-les.

web [WWW] *n. m.* Sistèma basat en emplec d'ipertèxte, que permet cercar informacion, d'accedi'ri e visualizar-la.

Whois *n. m.* Basa de donades que conten informacion sus internatures, es sites web, domenis, etc., e que se pòt consultar per miei d'Internet.

WML *n. m.* Language que permet etiquetar eth tèxte que se visualize ena

pantalla d'un terminal sense hui, com per exemple un telèfon mòbil, o una agenda electrònica, connectat a Internet per mitjà d'un protocol d'aplicació sense hui.

XML *n. m.* Llenguatge estàndard que permet crear formats d'informació i de compartir dades entre ordinadors,

empletat generalment en la programació de pàgines web.

zapping *n. m.* Abitud de canviar freqüentment de canal de televisió per mitjà d'un comandament a distància.

zona sensible *n. f.* Part d'un document HTML que permet activar un enllaç quan s'hi fa un doble clic amb el ratolí.

RELACION D'ERRORS

p.		<i>correccion</i>
13	amplada de banda	<i>extrêmes</i> extremes
19	basa de donades distribuïda	<i>diuèsi</i> diuèrsi
22	cable de cintes	<i>parallels</i> parallèls
27	client	<i>REPETIT</i>
27	coa	<i>extrèm</i> extrem
27	còde binari	<i>REPETIT</i>
	hilat de commutacion de	
46	paquets	<i>enquià</i> enquia
52	jornau	<i>tratament</i> tractament
53	lector	<i>entregistradi</i> enregistradi
55	logistica electronica	<i>òptimau</i> optimau
57	memòria morta	memòria mòrta
65	palanca de contròl	palanca de contròtle
		programa
68	programa controlador	controlador
73	redirigir	<i>quauques segons</i> quauqui segons
81	tapís d'arrat	<i>mòfla</i> mofla
81	tapís d'arrat	<i>antilissanta</i> antieslissanta
85	teletèxte	<i>convenientament</i> convenientament
90	verge	vèrge